

UTBILDNINGSNÄMNDEN

Elisabeth Forsberg Uvemo Telefon 08-508
33010

Anders Müller Telefon 08-508 33883

Gunilla Axenbo Telefon 08-508 33958

Monica Söderman Telefon 08-508 33889

TJÄNSTEUTLÅTANDE
DNR 13-123/38
SID 1 (126)

2013-01-22

Till Utbildningsnämnden
2013-02-07

Verksamhetsberättelse 2012 Utbildningsnämnden

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att nämnden beslutar följande

1. Verksamhetsberättelse 2012 för utbildningsnämnden godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Förslag till förlängda tider för att genomföra markerade aktiviteter godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.
3. I bokslutet gjorda periodiseringar godkänns. Väsentligt belopp sätts till 50 000 kronor.
4. Nämnden hemställer om att kommunstyrelsen beslutar att resultatenheternas resultat för 2012, ett sammanlagt överskott om 168,4 mnkr, överförs till utbildningsnämnden 2013.
5. Nämnden godkänner de förändringar som anges i avsnitt 3.1.1 om resultatenheter och anslagsenheter.
6. Skrivelse till utbildningsnämnden angående byggande av passivhus-skola anses besvarad, se avsnitt 3.2.1 samt bilaga 12.
7. Utbildningsnämndens verksamhetsberättelse för 2012 överlämnas med godkännande till nämndens revisorer.
8. Beslutet justeras omedelbart.

Thomas Persson
Utbildningsdirektör

Johanna Engman
Biträdande utbildningsdirektör

Håkan Edman
Grundskoledirektör

Marie-Louise Hammer-Åberg
Gymnasiedirektör

Astrid Norderfeldt
Chef personalavdelningen

Elisabeth Barö-Dérantz
Chef uppdragsavdelningen

Per Thorslund

Gunilla Larsson

XAdressX
Telefon XTelefonX
XEpostX

Chef administrativa avdelningen Stabschef

Innehåll

Sammanfattande analys	7
Bakgrund	9
Ärendets beredning	9
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	11
1. Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök	11
1.1 Företag ska välja etableringar i Stockholm framför andra städer i norra Europa .	11
1.1.1 Utbildningsnämnden bidrar till att höja utbildningsnivån bland stadens invånare	12
Internationell skola	12
Yrkesutbildning	12
1.1.2 Utbildningsnämnden upphandlar flera delar av verksamheten i konkurrens	12
1.2 Invånare i Stockholm ska vara eller bli självförsörjande	13
1.2.1 Utbildningsnämnden ska verka för att andelen 20-åringar med slutförd gymnasieutbildning ökar	14
Introduktionsprogram	14
Det kommunala uppföljningsansvaret	14
Ny ungdoms- och elevdatabas i KSL-regi	15
Studieavbrott	16
1.2.2 Genom att erbjuda olika utbildnings- och praktikplatser bidrar utbildningsnämnden till att fler personer kan bli anställningsbara	16
1.3 Stockholms livsmiljö ska vara hållbar	16
1.3.1 Utbildningsnämnden bidrar aktivt till en hållbar livsmiljö	17
1.6 Stockholmarna ska vara nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm .	19
1.6.1 Utbildningsnämnden ger eleverna möjlighet att uppleva kultur och delta i idrottslivet	20
1.7 Stockholmarna ska vara trygga och nöjda med städning samt renhållning	21
1.7.1 Utbildningsnämnden bidrar till en säker och trygg verksamhet	22
2. Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras	23
2.1 Stockholmarna ska erbjudas valfrihet och ökad mångfald	24
2.1.1 Utbildningsnämnden ger goda förutsättningar för vårdnadshavares och elevers val av förskola och skola	25
Utveckling av Jämför Service	25

Stadens ledningsinformationssystem - LIS	26
2.1.2 Utbildningsnämnden verkar för att alla barn och elever erbjuds verksamheter av god kvalitet oavsett anordnare	26
Fristående förskolor, pedagogisk omsorg och fritidshem som inte är kopplade till en skola	26
Samordning av förskolefrågor	30
Lokalt kvalitetsarbete i förskolan	31
Insyn i fristående skolor	31
Extern utvärdering av grundskolor och fritidshem	32
Skolinspektionens granskning av Stockholms stads gymnasieskola	34
Elevströmsrapporten	34
Skolpliktsbevakning	35
2.2 Förskolor och skolor i Stockholm ska ge barn vad de behöver för att lära och utvecklas	36
2.2.1 Utbildningsnämnden ska följa upp resultaten för de fristående skolorna i staden	42
Jämförelse av resultat m.m. mellan fristående och kommunala skolhuvudmän i Stockholm 2010-2012	42
Grundskola	42
Gymnasieskolan	46
Nöjdhet med skolan - Brukarundersökningar	48
Likvärdig betygssättning	48
Diagnostiskt matematikprov i gymnasieskolan	49
Försök med omdömning av nationella prov i svenska i grundskola och gymnasium	50
2.2.2 Samtliga elever i stadens kommunala skolor ska ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt utifrån läroplansmålen	50
Den kommunala grundskolan och gymnasieskolan	50
Reformarbetet	50
Förutsättningar	51
Systematiskt kvalitetsarbete	51
Sammanfattning och analys av resultaten i grundskola i kommunal regi	54
Betyg i årskurs 9	54
Nationella prov	56
Betydelsen av socioekonomiska förutsättningar	60
Projekt Jämför grundskolor	61

Sammanfattning och reflektioner	62
Sammanfattning och analys av resultaten i gymnasieskola i kommunal regi.....	64
Gymnasieskolans utbildningsresultat över tid	64
Andel elever med slutbetyg.....	65
Högskolebehörighet	65
Genomsnittlig betygspoäng	66
Andel elever med godkänt i alla kurser i slutbetyget	66
Betyg i kärnämneskurser	66
Elevprofil – fördelning slutbetyg/samlat betygsdokument.....	68
Resultat nationella prov	69
Elevbakgrundsindex	70
Studieavbrott	72
Introduktionsprogram.....	72
Åtgärder för att fler elever ska fullfölja gymnasieskolan.....	72
Utvecklingsinsatser och stöd för att skapa förutsättningar för ökad måluppfyllelse.....	72
Skola på vetenskaplig grund	73
Elever i behov av särskilt stöd	76
Nyanlända och sent anlända elever	77
Studie- och yrkesvägledning	78
Fritidshemmet.....	78
Spetsutbildning	79
Utveckling av skolornas arbetsorganisation	79
Projekt för att förstärka ledning och administration på skolorna	79
Genus och jämställdhet.....	80
Digitala verktyg för skolutveckling	80
2.2.3 Samtliga elever i stadens kommunala skolor möter dagligen en god fysisk och psykosocial arbetsmiljö	84
Likabehandlingsarbetet	84
Grundskola	85
Gymnasieskola	86
2.2.4 Samtliga elever i stadens kommunala skolor ska ha ett reellt inflytande över, ansvar för och förståelse för sitt eget lärande.....	90
Grundskola	90
Gymnasieskola	90

2.2.5 a + b Samverkan med andra aktörer ska öka såväl inom närområdet som internationellt	92
Samverkan mellan socialtjänst, förskola, skola och polis	92
Entreprenörskap	93
Yrkesbranscher	93
Högskola/universitet.....	94
Internationalisering	94
2.4 Stockholms stad som arbetsgivare ska erbjuda spännande och utmanande arbeten	94
2.4.1 Utbildningsnämnden ger förutsättningar för medarbetare att kunna ta initiativ till att utveckla sig och sitt uppdrag.....	95
2.4.2 Utbildningsnämnden ger förutsättningar för chefer att utöva ett ledarskap med fokus på verksamhetens måluppfyllelse och medarbetares utveckling.....	95
Plan för långsiktig kompetens- och personalförsörjning	96
Verktyg för kompetenskartläggning för lärare	97
Chefsförsörjning och chefutveckling/utbildning	98
Utveckling av skolornas arbetstid/arbetsorganisation för högre måluppfyllelse	98
Lönebildning.....	99
Minskad sjukfrånvaro	100
Deltid- till heltidstjänstgöring	101
Arbetsmiljö – Samverkan.....	101
Jämställdhets- och mångfaldsfrågor för medarbetare	101
Omställning - Personalplanering.....	102
3. Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva	103
3.1 Budgeten ska vara i balans	103
3.1.1 Utbildningsnämnden ökar kostnadsmedvetenheten och prognossäkerheten ...	103
Analys av resultaträkning – Uppföljning av driftbudget	104
Omslutningsförändringar.....	104
Utfall jämfört med prognostiserat utfall i tertialrapporter	104
Kostnads- och intäktsutveckling	105
Bokslut per verksamhetsområde	107
Resultatenheter	117
Anslagsenheter	119
Balansräkning.....	120
Tillgångar.....	120
Skulder och eget kapital.....	120

Kapitalkostnader	121
3.2.1 Utbildningsnämnden ökar resurserna till kärnverksamheterna genom en effektivare administrations- och lokalhantering	122
Projektet Skolbyggnation för ett växande Stockholm	122
Attraktiva gymnasieskolor.....	123
Lokaleffektivisering gymnasieskolan.....	123
Nytt ramavtal med SISAB.....	123
Fortsatt långsiktigt arbete med tillgänglighetsanpassning av lokaler.....	124
Långsiktig plan för upprustning av skolköken	124
Hyreskostnader i pengarna.....	124
Fakturering fritidsklubbar.....	124
Svar på skrivelse angående byggande av passivhus-skola i N:a Djurgårdsstaden...	124
Överföring av medborgarfrågor till kontaktcenter, KC	125
Rapport över genomförd internkontroll	125
Redovisning av e-tjänstprojekt.....	125
Synpunkter och klagomål	125

Bilagor

BILAGA 1 Bokslutsbilagor

BILAGA 2 Antal barn och elever

BILAGA 3 Obligatoriska bilagor

Uppföljning av budget

Specifikation av avvikelser mellan budget och utfall

Specifikation av avvikelser, Investeringar, Specifikation av begärda ombudgeteringar

Uppföljning av resultatenheter

Uppföljning av investeringsutgifter

Redovisning av kontantfinansierade byggnadsåtgärder i fastigheter

Projekt med extern finansiering

Stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler, enskilt driven verksamhet

BILAGA 4 Anslagsenheter

BILAGA 5 Resultat per enhet grundskola

BILAGA 6 Resultat per enhet gymnasieskola

BILAGA 7 Nyckeltal

BILAGA 8 Rapport över genomförd internkontroll

BILAGA 9 Uppföljning jämställdhets- och mångfaldsplan

BILAGA 10 Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan

BILAGA 11 Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala gymnasieskolan

BILAGA 12 Skrivelse angående byggande av passivhus-skola i N:a Djurgårdsstaden

BILAGA 13 Uppföljning e-tjänster

Sammanfattande analys

Utbildningsnämnden har i uppdrag att i egen regi planera och genomföra utbildning i förskoleklass, grundskola, fritidshem, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola samt att i stadens intresse arbeta för att den utbildning som erbjuds stadens barn och elever är av en god kvalitet oavsett om den anordnas av fristående anordnare eller bedrivs i egen regi.

Utbildningsnämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppfylls. Verksamheten har bedrivits i enlighet med verksamhetsplanen och de däri angivna uppdragen och aktiviteterna har i huvudsak genomförts som planerat. Utbildningsförvaltningen bedömer att nämnden i stort uppnått angivna mål under fullmäktiges inriktningsmål 1 och 3. Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök respektive Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva. Mål 2 om Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras har delvis uppnåtts. Årsmålen för indikatorer är satta utifrån höga ambitioner och uppnås i de flesta fall inte helt.

En jämförelse på aggregerad nivå mellan grundskolor i Stockholm med kommunal respektive fristående huvudman visar att de fristående skolorna även vårterminen 2012 har bättre resultat än de kommunala när det gäller kunskapsresultat i årskurs 9. De kommunala gymnasieskolorna har genomsnittligt något bättre resultat än de fristående.

Resultaten i grundskolor i egen regi gällande betygen i årskurs 9 har för samtliga resultatvariabler försämrats jämfört med läsåret 2010/2011, vilket är en oönskad utveckling. Sammantaget kan också konstateras att skillnaderna i betygsresultat mellan de kommunala grundskolorna är större jämfört med tidigare år.

Fjorton procent av eleverna når inte behörighet till gymnasieskolan. Förvaltningen har gjort en första analys av den gruppen för att i dialog med skolorna kunna identifiera vilka strategier som behöver ses över och utvecklas för att fler elever ska nå behörighet till gymnasieskolan.

Samtidigt har resultaten på nationella prov i årskurs 3 och 9 förbättrats sedan föregående år.

I den kommunala gymnasieskolan är resultatet för andel elever med slutbetyg förbättrat med tre procentenheter. Resultatet för grundläggande behörighet till högskola blev oförändrat jämfört med föregående år. På skolnivå varierar resultatet.

I tertialrapport 2 lämnade utbildningsnämnden en första analys av utfall för de flesta indikatorerna kring elevernas resultat i de kommunala skolorna. I avsnitt 2.2 återfinns en fördjupad diskussion och analys. Där beskrivs också den verksamhet och de utvecklingsinsatser som bedrivits under året för att uppnå målen.

Resultaten i brukarundersökningarna ligger generellt i paritet med 2011 års resultat, eller strax över eller under de resultaten.

En övergripande strategi är att fokusera på att utveckla undervisnings- och lärandeprocesser i stadens skolor. På olika sätt kommer förvaltningen fortsätta att stödja skolorna i att utveckla sin analys på samtliga nivåer för att kunna efterfråga utvecklingsinsatser som ger bäst effekt för bättre måluppfyllelse. Satsningar har bland annat genomförts inom matematik, läs- och språkutveckling och naturvetenskap och teknik. Ett ökande antal utvecklingslärare finns, såväl i skolor som på central förvaltning. Satsningarna på chefsprogrammet och FoU har fortsatt, arbetet med att utveckla den lokala arbetsorganisationen likaså.

Prioriterade områden för fortsatt utveckling har angetts i verksamhetsplan för 2013 och återfinns kortfattat även i bilagorna 10 och 11, Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan respektive gymnasieskolan.

Under 2012 har 18 nya fristående förskolor med plats för 790 barn startat. Sex ansökningar om att starta fristående förskola och en ansökan om att starta pedagogisk omsorg har avslagits. Utbildningsnämnden har fattat beslut om återkallande av godkännande för två förskolor och om tillfälligt verksamhetsförbud beträffande en enhet med pedagogisk omsorg.

Utbildningsnämnden har under 2012 tagit ställning till inriktningsärenden för skollokaler om totalt cirka 3 100 nya elevplatser. Den utbyggnadsvolymen ligger på en relativt hög nivå, men det innebär inte att utbyggnadstakten kommer att motsvara behovet.

Nämnden redovisar ett underskott om 10,9 mnkr före och ett överskott om 0,5 mnkr efter resultatdispositioner. Omslutningsförändringarna uppgick till 1 135 mnkr. Förvaltningens investeringsutgifter har uppgått till 60 mnkr.

Thomas Persson
Utbildningsdirektör

Bakgrund

Nämnden ska årligen lämna en verksamhetsberättelse med bokslut. Nämndens verksamhetsberättelse och bokslut utgör underlag till stadens årsredovisning och uppföljning av kommunfullmäktiges budget. Nämndens redovisning ska fokusera på uppföljning av kommunfullmäktiges inriktningsmål och verksamhetsmål samt hur nämnderna bidragit till att uppfylla dessa. Utöver uppföljning av kommunfullmäktiges mål finns andra områden där nämnden särskilt redovisar resultatet av den verksamhet som har bedrivits.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom ledningsstaben i samarbete med alla avdelningar inom förvaltningen.

Läsanvisning

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Fullmäktiges inriktningsmål tydliggör vad som är viktigt att nämnderna uppfyller. Nämnderna ska beskriva de viktigaste sätten att arbeta för att bidra till uppfyllelse av inriktningsmålen, samt kommentera genomförda aktiviteter. Egen resultatuppföljning ska redovisas.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet konkretiserar inriktningsmålen för de olika verksamheterna. Nämnden ska bedöma om målet har uppfyllts helt, uppfyllts delvis eller inte uppfyllts. Uppfyllelsegraden ska vara en samlad bedömning utifrån indikatorernas målvärden samt genomförda aktiviteter. En kortfattad redovisning av den verksamhet som har bedrivits under året ska även lämnas.

Nämndens mål

Nämndmålen konkretiserar fullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Under respektive mål bedöms om målet har uppfyllts helt, uppfyllts delvis eller inte uppfyllts.

Kommunfullmäktiges och nämndens indikatorer

För indikatorer redovisas utfall genom bedömningarna ”uppfylls inte/uppfylls delvis/uppfylls helt”. Avvikelser mot årsmål kommenteras i huvudsak i den löpande texten.

Kommunfullmäktiges och nämndens aktiviteter

Aktiviteter beskriver vad nämnden bland annat ska utföra för att nå fullmäktiges mål. För de aktiviteter som haft slutdatum under 2012 markeras genomförd aktivitet med grön bock vid aktiviteten. Grön cirkel innebär att aktiviteten fortfarande pågår.

I några fall har den av kommunfullmäktige angivna sluttiden för aktiviteten passerats utan att aktiviteten slutförts. Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden hos kommunstyrelsen begär förlängd tid för genomförande.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:S INRIKTNINGSMÅL 1:

1. Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Utbildningsnämnden bidrar i hög grad till att målet uppfylls. En hög andel upphandlad verksamhet, framgångsrikt arbete för att tillhandahålla praktikplatser för Jobbtorg och sommarjobb till ungdomar samt arbete i samverkan med andra nämnder och förvaltningar för att stockholmarna ska vara nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm medverkar till detta.

Samarbetet med arbetsmarknadsförvaltningen har utvecklats och fördjupats avseende det uppsökande arbetet för målgruppen ungdomar som inte går i skola och som inte har avslutat sina gymnasiestudier. Flexibla jobbtorgsplatser har skapats för att möta den målgrupp som kommer via Jobbtorg till gymnasieslussen.

Ett mångfacetterat miljöarbete bedrivs på skolnivå.

Utbildningsförvaltningen och kulturförvaltningen samverkar för att öka samarbetet mellan skolan och kulturlivet.

Säkerhetsarbete har bedrivits med utgångspunkt i stadens säkerhetsprogram och det förebyggande säkerhetsarbetet har fokuserat på brand, hot och våld samt skadegörelse.

KF:S MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.1 Företag ska välja etableringar i Stockholm framför andra städer i norra Europa

 Uppfylls helt

En internationell skola för elever från förskoleåldern till och med gymnasiet har startat. Lärlingsutbildning erbjuds på alla yrkesprogram. Alla kommer dock inte igång, beroende på svårigheter att hitta lämpliga arbetsplatser eller att för få elever söker detta alternativ. Andelen upphandlad verksamhet är hög.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel upphandlad verksamhet i konkurrens	39,8 %	35 %	35 %	2012

NÄMNDMÅL:**1.1.1 Utbildningsnämnden bidrar till att höja utbildningsnivån bland stadens invånare**

 Uppfylls helt

Internationell skola

En internationell skola som vänder sig till elever från förskoleåldern till och med gymnasiet har startat. International School of the Stockholm Region (ISSR) är förlagd i Frans Schartaus gymnasiums lokaler på Södermalm.

Internationell utbildning på grundskolenivå; Primary Years Programme (PYP) och Middle Years Programme (MYP), har startats höstterminen 2012. Elevantalet uppgår för närvarande till cirka 130 elever. IB-programmet bedrivs sedan tidigare.

Yrkesutbildning

Lärlingsutbildning erbjuds på alla stadens yrkesprogram. Alla kommer dock inte igång, vilket beror på svårigheter att hitta lämpliga arbetsplatser eller att för få elever söker detta alternativ. Lokala och regionala programråd för samverkan med respektive yrkesbransch finns för alla yrkesprogram.

NÄMNDMÅL:**1.1.2 Utbildningsnämnden upphandlar flera delar av verksamheten i konkurrens**

 Uppfylls helt

Upphandling av bemanningstjänster för de pedagogiska verksamheterna samt ramavtal för skolsköterskor, skolläkare och skolpsykologer har avslutats. Upphandling av tjänster inom skolstöd (skolkuratorer, specialpedagoger, speciallärare samt studie- och yrkesvägledare) har inletts. Inventering av fördelningen mellan skolmåltids- och lokalvårdstjänster i egenregi och på entreprenad inom skolenheterna har påbörjats.

Förvaltningen har deltagit i serviceförvaltningens upphandlingar av centrala ramavtal för att i möjligaste mån tillgodose verksamheternas specifika behov av varor och tjänster. Förvaltningen har arbetat för att sprida kunskap och kännedom om de centrala ramavtalen samt deltagit i serviceförvaltningens uppföljning av dessa avtal.

Förvaltningen deltar i stadens projekt "Effektiva inköp" med sex skolenheter och en central avdelning som syftar till att genomföra inköp elektroniskt.

Upphandlingsstödet till samtliga skolenheter och centrala avdelningar har omfattat råd och stöd i att genomföra egna upphandlingar, för skolan främst lokalvård och

skolmåltider, och direktupphandlingar där ramavtal saknats samt i avtalsuppföljning.

Uppdatering av förvaltningsgemensamma förfrågningsunderlagen för skolmåltider och lokalvård samt tillhörande underlag för uppföljning av dessa avtal har påbörjats.

Information och utbildning om inköps- och upphandlingsrelaterade frågor har förmedlats för att höja kompetensen bland inköps- och upphandlingsansvariga samt öka nämndens avtalstrohet gentemot ramavtalade leverantörer.

Implementering av det elektroniska upphandlingsstöd som staden har upphandlat pågår; stödet kommer att underlätta och avsevärt minska de administrativa momenten i upphandlingsprocessen.

KF:S MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.2 Invånare i Stockholm ska vara eller bli självförsörjande

 Uppfylls helt

Utbildningsnämnden bidrar i hög grad till att målet uppfylls bland annat genom att samarbetet med arbetsmarknadsförvaltningen har utvecklats och fördjupats avseende det uppsökande arbetet för målgruppen ungdomar som inte går i skola och som inte har avslutat sina gymnasiestudier.

Ny verksamhet i form av flexibla jobbtorgsplatser har skapats för att möta den målgrupp som kommer via Jobbtorg till gymnasieslussen. Elever som har sökt sig till jobbtorgen har kunnat få praktik inom ramen för ett introduktionsprogram.

Åtgärder för ökad samverkan i övergången mellan grundskola och gymnasieskola har fortsatt. Överlämningsrutinerna har förtydligats. En kartläggning av validering för nyanlända i samverkan med rådet för språkintröduktion har startat. Se vidare under mål 2.2.2.

Praktikanter från Jobbtorgen och Arbetsförmedlingen har tagits emot på ett stort antal arbetsplatser och ungdomar har fått sommarjobb.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	70 st	70 st	öka	2012

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
------------------	------------	-----------	-----------

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 I dialog med Jobbtorg Stockholm ta fram och tillhandahålla praktikplatser som passar stadens aspiranter	2012-01-01	2012-12-31	

NÄMNDMÅL:**1.2.1 Utbildningsnämnden ska verka för att andelen 20-åringar med slutförd gymnasieutbildning ökar** Uppfylls helt**Introduktionsprogram**

Under året har rådet för introduktionsprogrammen genomfört sitt utvecklingsuppdrag.

Två innerstadsskolor har utökat sitt utbud till ht 2013 och därmed har tillräckligt med utbildningsplatser och inriktningar skapats för sökande till språkintröduktion.

En kartläggning av validering för nyanlända i samverkan med rådet för språkintröduktion har startat. Se vidare avsnitt om Nyanlända under mål 2.2.2.

Ökad samverkan i övergången mellan grundskola och gymnasieskola har påbörjats. Överlämningsrutinerna har förtydligats.

Möten för studie- och yrkesvägledarna på grundskolan har genomförts bland annat med syfte att öka kunskapen och intresset för yrkesutbildningar med tillhörande yrkesintröduktion.

Nya utbildningar inom yrkesintröduktion har utvecklats. Utbildningen IMYRK inom restaurang och livsmedel, för elever i behov av särskilt stöd, har startat.

Inom yrkesintröduktionen sker viss branschsamverkan inom bygg- och anläggnings- och naturbruksprogrammet. Ett fortsatt utvecklingsarbete är nödvändigt för att uppnå en starkare branschsamverkan inom yrkesintröduktionen.

Det kommunala uppföljningsansvaret

Under året har samarbetet utvecklats och fördjupats mellan utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen avseende det uppsökande arbetet för målgruppen ungdomar som inte går i skola och som inte har avslutat sina gymnasiestudier.

Tillsammans har förvaltningarna byggt upp en verksamhet som når allt längre, både när det gäller att nå ungdomarna och att ta fram och erbjuda eftersökt verksamhet och arbetsmarknadsförvaltningens insatser ses som mycket positiva.

Insatser knutna till ESF- och arbetsförmedlingsprojekt har erbjudits, vilket öppnat vägen för fler ungdomar som tidigare tackat nej eller inte nåtts av information om studieinsatser. Grundtanken är fortsatt att ungdomarna ska tillbaka till studier. Nya sätt att nå ut till målgruppen har under hösten varit att genomföra hembesök, använda sociala medier och annonsera i lokalpress.

Av stadens totalt 34 000 ungdomar i åldrarna 16-19 var i september 4 800 registrerade i stadens uppföljningsregister Walter. Därefter har antalet minskat efterhand som de erhållit olika studie- eller praktikplatser. I december var antalet cirka 3 500. Efter det att ungdomarna kontaktats och svarat på om de har arbete eller bedriver studier etc, bedömdes drygt 1 200 ungdomar vara i behov av insatser under våren 2013. Antalet motsvarar 3,5 procent av ungdomskullen 16 – 19 år och det är en minskning jämfört med föregående år då motsvarande andel ungdomar i behov av åtgärder var 7,7 procent.

Ny verksamhet i form av flexibla jobbtorgsplatser har skapats för att möta den nya målgrupp som kommer via Jobbtorg till gymnasieslussen. Elever som har sökt sig till jobbtorgen har kunnat få praktik inom ramen för ett introduktionsprogram. En positiv effekt har varit att många ungdomar som har skrivit in sig på en utbildning under sin praktikperiod, efter praktikperiodens slut fortsatt som elev på skolan. Enskede gårds gymnasium erbjuder yrkesintroduktionsprogram inom flera yrken. Fler skolor planerar att på liknande sätt samverka med jobbtorg och gymnasiesluss.

Under året har ett utvecklingsarbete påbörjats i två av stadens skolor med introduktionsprogram med arbetsmarknadsförvaltningens projekt Filur som inspiration. Filur är en motivationshöjande introduktionskurs till yrkes- och studieliv som vänder sig till ungdomar mellan 16 och 24 år utan sysselsättning. Målgruppen här avser dock 16 till 18 år. Målet är att skapa en gemensam plattform där skola och stadens arbetsmarknadsinsatser samverkar i ett utbildningspaket för skolledare och lärare. Det verktyg som framgångsrikt används av arbetsförmedlingen under Filurs introduktionsveckor ska även bli ett verktyg för gymnasieskolan.

Ny ungdoms- och elevdatabas i KSL-regi

Under 2012 togs en ny ungdoms- och elevdatabas (UEDB) i KSL-regi i drift. I databasen hanteras uppgifter om skolplacering etc för elever i gymnasieskola inom hela Stockholms län. Från och med maj 2012 hanteras kostnader och intäkter för interkommunala gymnasieelever inom länet via databasen. Ungdoms- och elevdatabasen behöver utvecklas så att den på ett bättre sätt kan underlätta arbetet med ersättningar från hemkommun till skolhuvudman och minska den manuella hanteringen. Det behöver utarbetas gemensamma riktlinjer för arbetet med databasen så att kommunikationen mellan olika kommuner underlättas.

Inledningsvis visade det sig att huvudparten av de ungdomar som ingick i uppföljningsregistret och som fick hembesök egentligen var inskrivna på en skola.

Detta indikerar ett stort behov av analys och vidareutveckling av de administrativa rutinerna.

Studieavbrott

Under 2012 påbörjades ett arbete med syfte att kartlägga avhopp/studieavbrott inom gymnasieskolan, utifrån ett folkbokföringsperspektiv. Målet är att kunna se om det finns speciella mönster hos stockholmsungdomarna vad gäller avhopp från kommunala och fristående skolor. Arbetet kommer att fullföljas under 2013.

NÄMNDMÅL:

1.2.2 Genom att erbjuda olika utbildnings- och praktikplatser bidrar utbildningsnämnden till att fler personer kan bli anställningsbara

 Uppfylls helt

Inom länsstyrelsens projekt ”Anställ kompetensen” har utbildningsförvaltningen samarbetat med arbetsmarknadsförvaltningen och Stockholms universitet. Förvaltningen har genomfört åtta utbildningsdagar för invandrade pedagoger som kompletterar sin utbildning till en svensk lärarexamen. Utbildningen består av information om skolsystemet.

Praktikanter från Jobbtorgen och Arbetsförmedlingen har tagits emot på ett stort antal arbetsplatser.

KF:S MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.3 Stockholms livsmiljö ska vara hållbar

 Uppfylls helt

Förvaltningen bedömer att nämnden uppnår kommunfullmäktiges mål. Under vårterminen 2012 gjordes en kartläggning av skolornas miljöarbete. Kartläggningen visar att ett mångfacetterat miljöarbete bedrivs på skolnivå. De övergripande perspektiven om att en hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas är närvarande i all undervisning.

Under våren påbörjades implementering av riktlinjer för skolmåltider.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel dubbdäck	0 %	0 %	tas fram av nämnden	2012
 Andel elbilar	8 %	8 %	5 %	2012

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel miljöbilar i stadens bilflotta	83 %	100 %	100 %	VB 2012
 Andel miljöbränslen i stadens miljöbilar	53 %	85 %	tas fram av nämnden	VB 2012
 Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	100 %	100 %	80 %	2012
 Elanvändning per kvadratmeter	63,2 kwh/kvm	63,3 kwh/kvm	35 kWh	2012

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ta fram och besluta om miljöhandlingsplan utifrån Stockholms miljöprogram 2012-2015	2012-01-01	2013-06-30	
Kommentar: Tiden för aktiviteten föreslås förlängd till 2013-06-30.			

NÄMNDMÅL:

1.3.1 Utbildningsnämnden bidrar aktivt till en hållbar livsmiljö

 Uppfylls helt

Som en del av förvaltningens miljöarbete gjordes under vårterminen 2012 en kartläggning av skolornas miljöarbete. Kartläggningen visar att ett mångfacetterat miljöarbete bedrivs på skolnivå som är kopplat till indikatorerna i verksamhetsplanen och stadens miljöprogram. En fördjupad analys av materialet har visat att det finns ett behov av att central förvaltning på ett tydligare sätt driver gemensamma miljöfrågor.

Med utgångspunkt i stadens miljöprogram och det arbete som redan bedrivs i stadens skolor har fördjupad planering och samordning skett inom förvaltningen inför 2013 rörande gemensamma utvecklingsområden i stadens skolor. Detta arbete ska leda fram till en förvaltningsövergripande miljöhandlingsplan. Planen hann inte färdigställas under 2012 utan kommer att slutföras under våren 2013.

Stöd till skolornas arbete med energiförbrukning

Stockholms miljöprogram 2012 – 2015 anger en tioprocentig minskning av elanvändningen i den egna verksamheten under perioden. Det innebär 2,5 procent per år med 2011 som jämförelseår.

SISAB har under året bedrivit ett pilotprojekt med tio skolor för att minska elanvändningen och styra ventilation och luftströmmar effektivt så att ett gott arbetsklimat uppnås. Under den kalla delen av året vill man ha en bra balans mellan värme från radiatorerna och friskluft från ventilationssystemet. Det gäller att optimera fläktar och att minska drifttider utan att det ger ”dålig luft”, snarare att skapa ett bättre inomhusklimat.

Implementering av riktlinjer för kost/skolmåltider i grundskolan

Under våren påbörjades implementering av riktlinjer för skolmåltider, genom heldagsutbildningar för måltidspersonal inom grundskolan. Genom dessa insatser har målgruppen fått en ökad kunskap om riktlinjerna avseende näringsinnehåll, serveringsfrekvenser och livsmedelsval. Deltagarna fick även information om de ekologiska målen i staden, livsmedelssäkerhet och måltidsmiljöns påverkan. En trevlig måltidsmiljö bidrar till ökade förutsättningar för att eleverna ska äta och tillgodogöra sig den näring som skolmaten ska ge samt för att orka med dagen.

Skolledare har erbjudits information om skollag, livsmedelslagstiftning och lagen om offentlig upphandling.

Ytterligare utbildningsinsatser har genomförts i den satsning som kallas ”Skolmat i världsklass” där kurser som service och bemötande samt praktisk matlagning har genomförts för skolmåltidspersonal.

KF:S MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.6 Stockholmarna ska vara nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm

 Uppfylls helt

Utbildningsnämnden bidrar i hög grad till att målet uppfylls. Utbildningsförvaltningen och kulturförvaltningen samverkar för att öka samarbetet mellan skolan och kulturlivet. Webbplatsen Kulan på Pedagog Stockholm är mötesplats för skola och kulturliv.

109 skolor har beviljats medel från Kulturrådet för att arbeta med Skapande skola.

I september lanserades webbplatsen Ett halvt ark papper som är utbildningsförvaltningens bidrag till stadens firande av August Strindberg.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Utbildningsnämnden ska i dialog med stadsdelsnämnderna, kulturnämnden och det fria kulturlivet utveckla Kulan för att ge fler barn och unga i skola och förskola möjlighet till kulturupplevelser	2012-01-01	2012-12-31	

NÄMNDMÅL:**1.6.1 Utbildningsnämnden ger eleverna möjlighet att uppleva kultur och delta i idrottslivet**

 Uppfylls helt

Utbildningsförvaltningen och kulturförvaltningen samverkar för att underlätta kontakterna och öka samarbetet mellan skolan och kulturlivet. Målet är att eleverna ska få möjlighet att ta del av och aktivt medverka i kulturaktiviteter. Detta ska även bidra till en ökad måluppfyllelse i relation till läroplanens mål.

Utifrån stadens vision 2030, stadens kulturplan ”Kultur i ögonhöjd” och uppdrag i stadens budget finns ett strukturerat samarbete mellan kulturförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna och utbildningsförvaltningen.

Webbplatsen Kulan finns som mötesplats för skola och kulturliv. Den är nu migrerad in till webbplatsen Pedagog Stockholm.

Förvaltningen beviljades 8,5 mnkr för Skapande skola från Kulturrådet 2012. Sammanlagt har 109 skolor beviljats medel för året. Utifrån de redovisningar som förvaltningen har lämnat till Kulturrådet framgår att skolorna har utvecklat sitt arbete med de estetiska läroprocesserna i syfte att nå ökad måluppfyllelse. Skolorna anger också att eleverna har ökat sina språkliga förmågor och sina förmågor att resonera, reflektera och analysera.

Som en del av stadens läs- och språksatsning har utbildningsförvaltningen i samarbete med Stockholms stadsbibliotek, Stiftelsen Skansen och ALMA (Litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne) anordnat tävlingen En bok i världsklass. Den vänder sig till stadens alla grundskolor, årskurs F-6, och syftet är att locka till läsning av barnbokslitteratur från olika delar av världen. Läsåret 2011/2012 deltog 152 klasser från 50 kommunala grundskolor från hela staden.

Strindbergsåret

I september lanserades webbplatsen Ett halvt ark papper som är utbildningsförvaltningens bidrag till stadens firande av August Strindberg. Målet med webbplatsen är att skapa en gemensam upplevelse för elever där novellen Ett halvt ark papper och Strindbergsårets tema, Tänk själv, samspelar. Här kan elever läsa eller lyssna på Ett halvt ark papper på många av de modersmål som eleverna i Stockholms skolor har. Novellen kompletteras med pedagogiska planeringar för olika åldrar. Besökare på webbplatsen kan också ta del av hur elever och lärare arbetat med novellen. Några elever från Stockholms skolor medverkar också i finalen av Strindbergsåret den 20 januari 2013 på Kulturhuset, i Vällingby och i Skärholmen. Webbplatsen kommer att leva kvar som lärresurs även efter Strindbergsårets slut på www.etthalvtarkpapper.se.

Antalet besökare på webbplatsen ligger på i snitt 350 varje vardag sedan starten. En enkät har skickats ut till rektorerna för att ta reda på hur skolorna använt webbplatsen. Enkäten kommer att sammanställas i januari 2013.

Stockholmskällan

Lärare, elever och allmänhet kan ta del av källmaterial som berättar om Stockholm på www.stockholmskallan.se, som är ett samarbete mellan utbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen och Stadsarkivet. Under 2012 har nytt innehåll lagts till i enlighet med nya läroplanen, bland annat ett stort material kring demokratiseringsprocessen i Stockholm. Fortbildning av lärare och utvärdering av resursen har också stått i fokus. På Stockholmskällan finns i dagsläget drygt 28 000 bilder, arkivhandlingar, kartor, artiklar, litteraturtips med mera. Där finns också pedagogiska material, lektionsförslag, källkritiska tips, teman samt direktlänkar till stadsbiblioteken och skolbiblioteken.

Webbplatsen Stockholmskällan hade under hösten 2012 i genomsnitt 1 600 besökare per dag.

Idrott

Farsta gymnasium har ansökt om och beviljats nationellt godkänd idrottsutbildning (NIU) i fler idrotter. Nu erbjuds fotboll, innebandy, basket, handboll, golf, orientering, klättring och simning.

KF:S MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.7 Stockholmarna ska vara trygga och nöjda med städning samt renhållning

 Uppfylls helt

Förvaltningens förebyggande säkerhetsarbete har fokuserat tre områden; brand, hot och våld samt skadegörelse. Användandet av RISK har under året ökat genom informations- och utbildningsinsatser. Antal incidenter av typ ”brand” har minskat under året.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel identifierade sårbarheter som styrelse/nämnd avser att förebygga eller minimera under året	100 %	100 %	100 %	2012

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal krislednings- övningar i nämnd/bolag på ledningsnivå	1 st	1 st	46 st	2012

NÄMNDMÅL:

1.7.1 Utbildningsnämnden bidrar till en säker och trygg verksamhet

 Uppfylls helt

Förebyggande säkerhetsarbetet

Förvaltningens förebyggande säkerhetsarbete har fokuserat tre områden; brand, hot och våld samt skadegörelse. Uppföljning har genomförts med hjälp av stadens incidentrapporteringsystem (RISK), det systematiska brandskyddsarbetet (SBA), samt genom andra rapporter och skadekonton.

Användandet av RISK har under året ökat genom informations- och utbildningsinsatser. Totalt ökade antalet inrapporterade incidenter kraftigt mellan åren 2010-2011 och ökningen har fortsatt under 2012. Antal anmälda incidenter har ökat cirka 15 procent. Incidenter av mindre allvarlig karaktär för skolan/verksamheten dominerar. Ökningen bedöms bero på ökad användning av RISK.

Antal incidenter av typ ”brand” har minskat under året. 20 skolor har fått stöd med sitt förebyggande säkerhetsarbete genom analys av rapporter och cirka 40 skolor har fått stöd på plats.

Strategier, riktlinjer och stödmaterial har tagits fram för arbetet med att förebygga hot och grovare våld samt bränder i stadens skolor.

Krisledningsorganisation

En övning har genomförts under året i syfte att stärka krishanteringsförmågan hos utbildningsförvaltningens krisledningsorganisation.

KF:S INRIKTNINGSMÅL 2:**2. Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras**

Utbildningsnämnden bedömer att målet är delvis uppfyllt. Till detta mål är huvuddelen av utbildningsnämndens mål och indikatorer anknutna. Av de tre tillhörande målen för verksamhetsområdet bedöms två uppfyllas helt och ett uppfylls delvis. Årsmålen för indikatorer är satta utifrån höga ambitioner och uppnås i de flesta fall inte helt.

Under 2012 har 18 nya fristående förskolor med plats för 790 barn startat. Sex ansökningar om att starta fristående förskola och en ansökan om att starta pedagogisk omsorg har avslagits. Utbildningsnämnden har fattat beslut om återkallande av godkännande för två förskolor och om tillfälligt verksamhetsförbud beträffande en enhet med pedagogisk omsorg.

En jämförelse på aggregerad nivå mellan grundskolor i Stockholm med kommunal respektive fristående huvudman visar att de fristående skolorna även vårterminen 2012 genomgående har bättre resultat än de kommunala när det gäller kunskapsresultat i årskurs 9. De kommunala gymnasieskolorna har genomsnittligt något bättre resultat än de fristående, även om skillnaderna är relativt små.

Resultaten i grundskolor i egen regi gällande betygen i årskurs 9 har för samtliga resultatvariabler försämrats jämfört med läsåret 2010/2011, vilket är en oönskad utveckling. Sammantaget kan också konstateras att skillnaderna i betygsresultat mellan de kommunala grundskolorna är större jämfört med tidigare år. Orsakerna till detta måste analyseras mer, men visar ändå på svårigheter att fullfölja skolans kompensatoriska uppdrag.

Fjorton procent av eleverna når inte behörighet till gymnasieskolan. Förvaltningen har gjort en första analys av den gruppen för att i dialog med skolorna kunna identifiera vilka strategier som behöver ses över och utvecklas för att fler elever ska nå behörighet till gymnasieskolan.

När det gäller nationella prov i årskurs 3 har resultaten i svenska/svenska som andraspråk och matematik förbättrats sedan föregående år.

De nationella proven i årskurs 6 genomfördes för första gången år 2012.

Andelen elever i årskurs 9 som har klarat godkäntnivån på de nationella proven i svenska och matematik har ökat mellan år 2011 och 2012. Resultaten i engelska ligger på ungefär samma nivå som år 2011 medan resultaten i svenska som andraspråk minskar.

I den kommunala gymnasieskolan är resultatet för andel elever med slutbetyg förbättrat med tre procentenheter. Resultatet för grundläggande behörighet till högskola blev oförändrat jämfört med föregående år. På skolnivå varierar resultatet.

En övergripande strategi är att fokusera på att utveckla undervisnings- och lärandeprocesser i stadens skolor. På olika sätt kommer förvaltningen fortsätta att stödja skolorna i att utveckla sin analys på samtliga nivåer för att kunna efterfråga utvecklingsinsatser som ger bäst effekt för bättre måluppfyllelse. Satsningar har bland annat genomförts inom matematik, läs- och språkutveckling och naturvetenskap och teknik. Ett ökande antal utvecklingslärare finns, såväl i skolor som på central förvaltning. Satsningarna på chefsprogrammet och FoU har fortsatt, arbetet med att utveckla den lokala arbetsorganisationen likaså.

Samverkan med socialnämnden och stadsdelsnämnderna har fortsatt och intensifierats under året.

Förvaltningen har startat ett omfattande strategiskt arbete för att på sikt kunna säkra den framtida kompetensen inom skolan.

KF:S MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.1 Stockholmarna ska erbjudas valfrihet och ökad mångfald

 Uppfylls helt

Under 2012 har 18 nya fristående förskolor med plats för 790 barn startat. Utökning med minst tio platser har beviljats tio förskolor, vilket har inneburit 329 nya förskoleplatser. 14 enheter med pedagogisk omsorg har startat.

Sex ansökningar om att starta fristående förskola och en ansökan om att starta pedagogisk omsorg har avslagits.

170 tillsynsbeslut har fattat gällande fristående förskolor (130) och pedagogisk omsorg (40). I de berörda verksamheterna finns sammanlagt 4 900 barn. Totalt finns i staden ca 19 000 barn i fristående verksamhet.

Utbildningsnämnden har fattat beslut om återkallande av godkännande för två förskolor och om tillfälligt verksamhetsförbud beträffande en enhet med pedagogisk omsorg.

Möten har under året hållits kontinuerligt med företrädare för stadsdelsförvaltningarna kring övergripande förskolefrågor, strategisk planering och erfarenhetsutbyte. Ett branschråd för förskolan med representanter för kommunala och fristående huvudmän etablerades under året.

Kommunikationen med fristående skolor i staden har utvecklats bland annat genom en väl fungerande mötesstruktur med regelbundna informationsmöten med de fristående huvudmännen.

Resultatet av den externa utvärderingen av kommunala grundskolor kommer att sammanfattas i en rapport och presenteras i början av 2013.

Slutsatser av Skolinspektionens regelbundna tillsyn av gymnasieskolan i Stockholms stad presenteras i en huvudmannarapport i början av 2013.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom skola	82 %	85 %	85 %	2012

NÄMNDMÅL:

2.1.1 Utbildningsnämnden ger goda förutsättningar för vårdnadshavares och elevers val av förskola och skola

 Uppfylls helt

Utveckling av Jämför Service

Utbildningsförvaltningen har i samarbete med Kommunförbundet Stockholms län och stadsledningskontoret skapat en länsgemensam Jämför Service för gymnasieskolan, att ta i bruk den 1 januari 2013.

Parallellt med detta arbete har förvaltningen drivit ett utvecklingsarbete avseende gymnasieskolans del av Stockholms egen Jämför Service. Från och med 2013 redovisas samtliga resultat på programnivå och det kommer också att finnas två jämförelsevärden som mäter kunskapsresultat, något som tidigare saknats. Dessa värden visar det faktiska resultatet för skolan redovisat på programnivå i relation till elevernas meritvärde från grundskolan. Syftet är att varje skolas kvalitet ska kunna bedömas med hänsyn tagen till ingångsvärdena, vilket innebär att skolorna kan jämföras utifrån elevernas kunskapsstillväxt under tiden på respektive skola.

Under året har förvaltningen haft kontakt med stadsledningskontoret för att försöka hitta lösningar för att tillgängliggöra innehållet på Jämför Service för personer med annat modersmål, minoritetsspråk och funktionsnedsättning. Arbetet fortsätter.

Behov och tillgång till förskola med verksamhet på finska har utretts. De förskolor och grupper som kan erbjuda detta har på ett tydligare sätt synliggjorts på Jämför service.

Stadens ledningsinformationssystem - LIS

Förvaltningens ambition är att utveckla ledningsinformationssystemet LIS för att öka användarvänligheten. Arbetet pågår med att koppla olika visualiseringsverktyg till LIS för att göra data mer lättförståeliga och hanterbara. Under året har också innehållet utvecklats genom att data från Skolwebben lagts in i LIS. Skolledningar och lärare kan nu använda sammanställningar av de skriftliga omdömena som underlag för analys av skolans arbetssätt och resultat.

NÄMNDMÅL:

2.1.2 Utbildningsnämnden verkar för att alla barn och elever erbjuds verksamheter av god kvalitet oavsett anordnare

 Uppfylls helt

Fristående förskolor, pedagogisk omsorg och fritidshem som inte är kopplade till en skola

Godkännanden

Under 2012 har 18 nya fristående förskolor med plats för 790 barn startat efter att ha godkänts av utbildningsförvaltningen på delegation från utbildningsnämnden. Därtill har utökning med minst tio platser beviljats tio förskolor, vilket har inneburit 329 nya förskoleplatser.

14 nya enheter med pedagogisk omsorg har startat efter att ha beviljats rätt till ersättning.

Sex ansökningar om att starta fristående förskola och en ansökan om att starta pedagogisk omsorg har avslagits.

Tillsyn

Under 2012 har utbildningsförvaltningen på delegation från utbildningsnämnden fattat 170 tillsynsbeslut gällande fristående förskolor (130) och pedagogisk omsorg (40). I de berörda verksamheterna finns sammanlagt 4 899 barn. Totalt finns i staden ca 19 000 barn i fristående verksamhet. Tillsynsbesluten har innehållit 265 förelägganden (allvarliga brister), 278 anmärkningar (mindre allvarliga brister) och 99 brister där förvaltningen avstått från ingripanden, brister som antingen är att betrakta som ringa eller andra mindre allvarliga brister som huvudmannen håller på att åtgärda.

Tabell 1: Antalet tillsynsbeslut under 2012

Verksamhetsform	Antal beslut under 2012	Antal barn som har berörts
Förskola	130	4 623
Pedagogisk omsorg	40	276

Tabell 2: Antalet beslut fördelat på sanktionsområden

Verksamhetsform	Förelägganden	Anmärkningar	Avstående från ingripande
Förskola	236	235	57
Pedagogisk omsorg	29	43	42
Totalt	265	278	99

Stängning med omedelbar verkan (ej återkallande)	1		
Återkallande	2		

De flesta tillsynsbesluten är grundade på genomförda tillsynsinspektioner. Vissa av inspektionerna har föranletts av inkomna anmälningar mot förskolor eller pedagogisk omsorg. Sammanlagt har förvaltningen under 2012 tagit emot ca 160 anmälningar. De flesta berörda enheter har omfattats av endast en anmälan. Mot ett litet antal förskolor har dock flera anmälningar riktats. Dessa förskolor har också inspekterats. Sammanlagt har 20 av tillsynsbesluten under året utgått från anmälningar. De flesta anmälningar har inte resulterat i tillsynsbeslut, men däremot har det varit vanligt att förvaltningen gjort påpekanden till huvudmannen om att vissa rättelser måste göras.

Utbildningsnämnden har fattat beslut om återkallande av godkännande för två förskolor. Beträffande en enhet med pedagogisk omsorg har nämnden beslutat om tillfälligt verksamhetsförbud, vilket innebär att verksamheten måste avbrytas med omedelbar verkan.

Av de 265 föreläggandena har 236 gällt förskolor. Det vanligaste förekommande föreläggandet, ca 70 stycken, är felaktigheter i hanteringen av registerutdrag från brottsregistret. I de allra flesta fall har registerutdrag gjorts, men först efter att anställningsbeviset utfärdats, vilket är felaktigt eftersom ett registerutdrag måste uppvisas innan anställning sker. Det förekommer också att huvudmannen inte kan visa upp kopior av uttagna registerutdrag, vilket krävs enligt stadens riktlinjer.

Den näst vanligaste typen av föreläggande gäller brister i ledningsorganisationen, knappt 50 stycken. Ett exempel på sådana brister är att rollfördelningen mellan huvudmannen och förskolechefen är oklar, vilket kan innebära att förskolechefen inte har möjlighet att ta det ansvar som skollagen kräver att en förskolechef ska ta, ett ansvar som i skollagen numera i huvudsak är detsamma som gäller för en rektor. Brister av denna typ beror ofta på bristande kunskap hos såväl huvudman som förskolechef. Det förekommer till och med att det saknas förskolechef och att

det i stället finns en ”föreståndare” med en ansvarsbeskrivning som inte överensstämmer med skollagen.

Ca 40 förelägganden avser brister som gäller öppettider och föräldraavgifter. Dessa förelägganden fördelas jämnt mellan tre sorters brister: otillåtna avgifter, bristande öppethållande och öppenhetskrav/köregler. Otillåtna avgifter handlar om att förskolor bryter mot reglerna för maxtaxan och till exempel tar ut avgift för simundervisning eller begär att föräldrar regelbundet ska skicka matsäck med barnen vissa dagar i veckan. Bristande öppethållande avser att förskolor inte följer stadens riktlinjer om att man ska kunna erbjuda verksamhet mellan ramtiderna 6.30 och 18.30 om så behövs. Felaktigheter rörande öppenhetskrav/köregler innebär till exempel att förskolor har regler som innebär att de bara är öppna för vissa barn eller att man inte erbjuder förskola från ett års ålder, vilket skollagen kräver.

När det gäller öppethållandetiderna har förvaltningen under hösten inlett en särskild granskning med utgångspunkt i den egenkontroll som enheterna har lämnat avseende förhållandena den 1 oktober. Denna granskning kommer att fullföljas under våren 2013.

I knappt 30 tillsynsbeslut finns ett föreläggande som gäller att förskolan har en otillräcklig andel förskollärare. Enligt skollagen ska det i en förskola finnas förskollärare som ska leda undervisningen, ett begrepp som är nytt i skollagen och som stryker under förskolans förstärkta karaktär av utbildning. Om en förskolas andel förskollärare av den totala personalstyrkan understiger 20 procent har förvaltningen i de flesta fall bedömt detta som en så allvarlig brist att det har föranlett ett föreläggande. Undantag från detta kan bero på att en förskola med låg andel förskollärare dock har en relativt stor andel annan personal med relevant pedagogisk högskoleexamen. Det finns också ca 15 anmärkningar gällande låg andel förskollärare.

Det råder stor brist på förskollärare i Stockholmsregionen. Av egenkontrollerna framgår att ca 60 av de sammanlagt drygt 450 fristående förskolorna helt saknar förskollärare. På ca 20 av dessa förskolor finns dessutom heller inte annan personal med pedagogisk högskoleexamen. Detta är allvarligt då det enligt skollagen måste finnas förskollärare för att leda undervisningen. Slutsatsen blir att helt utan förskollärare kan en förskola rimligen inte fortleva. Detta kommer att accentueras av det legitimationskrav för förskollärare som gäller från 2015.

Drygt 20 förelägganden har gällt pedagogisk verksamhet och miljö i olika avseenden; ungefär hälften av dessa har handlat om brister i miljö och/eller utrustning.

Ca 15 förelägganden har avsett brister i barnsäkerheten. Ofta gäller det att förskolan inte har genomfört en dokumenterad barnsäkerhetsrund.

Den i särklass vanligaste typen av anmärkning, som alltså innebär en mindre allvarlig brist än ett föreläggande, gäller systematiskt kvalitetsarbete. Ca 90 anmärkningar rörande detta har utfärdats; dessutom har 6 förelägganden om systematiskt kvalitetsarbete skrivits. Som tillsynsmyndighet har staden i uppgift att kontrollera att föreskrifterna följs, men det ingår även i uppdraget att ge stöd och råd åt verksamheterna. I det syftet har förvaltningen genomfört fyra seminarier om systematiskt kvalitetsarbete riktade till de förskolor som getts föreläggande eller anmärkning inom området.

De ca 40 tillsynsbeslut som avser pedagogisk omsorg innehåller ca 30 förelägganden. Drygt hälften av dessa har gällt brister i barnsäkerhet och/eller brandsäkerhet. I de flesta fall har det rört sig om att barnsäkerhetsrond inte har genomförts.

Av de fattade tillsynsbesluten under 2012 har ca 50 följts upp med uppföljningsbeslut. Ungefär hälften av uppföljningsbesluten har resulterat i att förvaltningen har ansett att alla brister har åtgärdats och att ärendet därför avskrivs. I knappt hälften av besluten har huvudmannen bedömts ha åtgärdat huvuddelen av bristerna, men vissa kvarstår, dock inte på föreläggandenivå. I tre fall kvarstår förelägganden, vilket är allvarligt och kan i förlängningen leda till högre sanktionsnivåer såsom föreläggande förenat med vite eller till och med återkallande av godkännande.

Ytterligare ett antal uppföljningar där förvaltningen har konstaterat att alla brister inte är åtgärdade har genomförts under slutet av året, men dessa beslut är ännu inte formellt fattade.

Förvaltningen har genomfört en enkätundersökning med huvudmännen och förskolecheferna för de förskolor som inspekterades under våren 2012. Syftet med undersökningen var främst att utvärdera i vilken utsträckning inspektionen bidrog till att utveckla förskolornas insikt om styrdokumentens krav och om deras egen kvalitet för att därigenom underlätta deras utvecklingsarbete. På frågan om inspektionen har förtydligat styrdokumentens krav på förskolan valde 48 procent alternativ 4 eller 5 på en femgradig skala, medan 21 procent valde alternativ 1 eller 2. På frågan om inspektionen har bidragit till att förbättra insikten om den egna verksamheten valde 73 procent alternativ 3 eller 4 på en fyrgradig skala, medan 27 procent valde alternativ 1 eller 2. Resultaten kommer att analyseras under 2013 i syfte att förbättra de delar av tillsynsarbetet som kan fungera kvalitetsutvecklande.

Det finns i staden drygt 450 fristående förskolor och drygt 250 enskilt drivna enheter med pedagogisk omsorg, alltså drygt 700 enheter. Förvaltningen ska enligt verksamhetsplan för 2012 under en fyraårsperiod genomföra tillsynsåtgärder gentemot samtliga enheter. Med den kvantitet som 2012 års tillsynsverksamhet har bedrivits ska det uppdraget kunna genomföras.

Samordning av förskolefrågor

Utbildningsförvaltningen har uppdraget att genom samordning i samverkan med stadsdelsförvaltningarna, stadsledningskontoret och de fristående förskolorna verka för likvärdighet, verksamhetsutveckling och effektivt resursutnyttjande inom förskolan utifrån stadens övergripande mål. Möten har under året hållits kontinuerligt med företrädare för stadsdelsförvaltningarna kring övergripande förskolefrågor, strategisk planering och erfarenhetsutbyte. Resultatdialoger har genomförts mellan skolborgarrådet, stadsdelsnämndspolitiker, avdelningschefer och förskolechefer från stadsdelsförvaltningarna.

Ett branschråd för förskolan med representanter för kommunala och fristående huvudmän etablerades i januari 2012 och har haft tre möten under året. Gemensamma övergripande frågor och uppdrag har diskuterats och förankrats.

Förvaltningen har medverkat i arbetet med att revidera stadens intagningsregler till förskolan utifrån ny lagstiftning. I reglerna har bland annat förtydligats vad som är giltigt skäl till att tacka nej till erbjuden plats och samtidigt behålla sin barnomsorgsgaranti. Beslut har fattats av kommunfullmäktige i mars 2012.

Arbete har pågått under året med att skapa en gemensam ingång för vårdnadshavare som vill söka förskoleplats. I samband med detta arbete har en probleminventering genomförts kring vilka administrativa och tekniska problem som riskerar att hindra fristående förskolor att ansluta sig. Beslut ska fattas av kommunfullmäktige.

Arbete har pågått för att ta fram riktlinjer för övergångar mellan förskola och skola. Ett förslag som utgår från likvärdighet oavsett stadsdelsområde och huvudman har överlämnats till stadsledningskontoret för beredning.

Frågan om att i samarbete med Bromma stadsdelsnämnd och Stockholms läns landsting starta en ny verksamhet för barn med grav språkstörning har utretts. Verksamheten kommer att starta under 2013.

Arbetet med att revidera stadens förskoleplan har pågått tillsammans med en referensgrupp. Ett förslag baserat på lokala behov, den nya skollagen och den reviderade läroplanen kommer att färdigställas i början av 2013.

Under året har förvaltningens insatser för kompetensutveckling och karriärvägar fortsatt och kompletterats. Förvaltningen erbjuder personer utan pedagogisk grundutbildning barnskötarutbildning, barnskötare kompetensutveckling, stöd för barnskötare att utbilda sig till förskollärare, samt stöd för att förskollärare ska kunna genomföra magisterutbildning eller genomgå forskarskola. Det finns även en rekryteringsutbildning som syftar till att få fram blivande förskolechefer.

Det finns dock fortfarande anställda i förskolorna som saknar pedagogisk grundutbildning. Barnskötare är i behov av kompetensutveckling inom sitt yrke. Förskollärare behöver kompetensinsatser. Det är stor brist på förskollärare och det finns barnskötare med behörighet för högskolestudier. Många förskolechefer kommer att gå i pension och nya förskolor startar vilket gör att det finns behov av att rekrytera förskolechefer. Denna situation och dessa behov är likartade inom kommunal och fristående verksamhet.

Lokalt kvalitetsarbete i förskolan

Ett utvecklingsarbete med mål- och resultatstyrning i fyra stadsdelsnämndsområden, 26 förskoleenheter och drygt 250 arbetslag, har innefattat kompetensutveckling för personalen och utveckling av verksamhetens kvalitet med likvärdighet i utbildningen som mål. Fristående förskolor har erbjudits presentationer av stadens kvalitetsindikator, workshops utifrån den samt återkopplande stöd i systematiskt kvalitetsarbete utifrån brister som framkommit vid tillsyn. Drygt 200 fristående enheter har berörts av dessa kompetensutvecklingstillfällen. Utöver det har några av stadens finsktalande verksamheter fått stöd i verksamhetsutveckling på finska.

Insyn i fristående skolor

Stadens insyn i fristående skolor ska huvudsakligen genomföras genom kommunikation och samverkan. Förvaltningen har under året utvecklat kommunikationen med de fristående verksamheterna bland annat genom en väl fungerande mötesstruktur med regelbundna informationsmöten med representanter för de fristående huvudmännen. Mötena har varit välbesökta.

För att vidareutveckla samverkan har förvaltningen tagit initiativ till att samordna nätverk mellan de fristående aktörerna i olika frågor. Detta initiativ har väckt positivt gensvar hos anordnarna och kommer att genomföras inom några områden, varav bedömning och betygssättning är ett, under 2013.

Ett branschråd för fristående och kommunala aktörer inom grundskolan har inrättats under hösten 2012 i syfte att vara ett forum för samverkan och dialog. Två möten har hållits under hösten där gemensamma frågor har lyfts och diskuterats. Ett tema har varit lokalplanering/-försörjning inom grundskolan mot bakgrund av det kraftigt ökande elevantalet under de närmaste åren.

Förvaltningen har påbörjat en kontinuerlig insyn avseende de enskilda huvudmännens ekonomiska stabilitet genom att ta in information från Affärs- och kreditupplysningsföretaget AB, UC. Förvaltningen vill med denna insyn försäkra sig om att enskilda huvudmän som verkar i kommunen har en ekonomiskt stabil verksamhet. Om en skola läggs ner måste kommunen ha en beredskap för att kunna erbjuda platser. Hittills har insynen begränsats till gymnasieskolor som av UC bedömts vara i riskzonen för konkurs samt har lågt söktryck. Berörd

huvudman har kontaktats för en dialog om hur man bedömer verksamhetens utveckling.

Förvaltningen har även arbetat med att utveckla andra verktyg för kontakter med de fristående skolorna, bland annat genom att förbättra strukturen på och tillgängligheten till stadens hemsida för fristående verksamheter på Stockholm.se och e-tjänsterna avsedda för anordnare och brukare. Detta arbete ska fortsätta under 2013.

Extern utvärdering av grundskolor och fritidshem

Våren 2012 infördes en ny modell för stadens egen utvärdering av förskoleklass, grundskola, fritidshem och öppen fritidsverksamhet (fritidsklubb). För att få en tydligare koppling till utbildningsnämndens mål har den målbild som hör ihop med respektive nämndmål använts som grund för att bedöma verksamheternas kvalitet. Där målbilder saknats har sådana tagits fram. Detta arbete resulterade i en matris med ett antal kriterier som skolorna sedan bedömts mot. Även rapportmallen utgår numera från kriterierna.

Från och med mars 2012, då den nya modellen togs i bruk, utvärderades 13 grundskoleenheter, varav två fristående grundskoleenheter, fram till och med vårterminens slut. Dessutom genomfördes en utvärdering av ett fristående fritidshem och två uppföljningar av skolor som inspekterats tidigare. Under hösten 2012 har 20 grundskoleenheter utvärderats, samtliga i egen regi.

Utvärderingsmodellen fokuserar på följande huvudområden:

- Kunskaper, utveckling och lärande
- Bedömning och betygssättning
- Normer och värden – arbete mot alla former av kränkningar
- Samverkan
- Fritidshem
- Öppen fritidsverksamhet (fritidsklubb)
- Ledning och kvalitetsarbete

I utvärderingsrapporten bedöms skolans kvalitet i fyra olika nivåer; från ”Föredömlig kvalitet” till ”Låg eller relativt låg kvalitet”. En sammanfattande analys av skolans olika verksamheter görs för att ge en helhetsbild av den utvärderade enheten. Utvärderingarna har mottagits positivt såväl av berörda skolor som av ansvariga grundskolechefer.

Under året har även genomförts en utvärdering kring arbetsro i skolan. Utvärderingen genomfördes på åtta kommunala skolor i årskurs 3,6 och 9 i olika delar av staden. De allra flesta klasser som besöktes hade god arbetsro. Dock framkom det under besöken bland annat att det behövs ett närmare samarbete mellan lärare och övrig personal på skolan. Det saknas en samsyn kring begreppet arbetsro och det

diskuteras sällan och elevernas delaktighet i arbetet med frågor kring arbetsro brister. Resultatet har sammanställts i en kort rapport.

Slutsatser av extern utvärdering

Resultatet av den externa utvärderingen av kommunala grundskolor kommer att sammanfattas i en rapport och presenteras i början av 2013. Nedan presenteras något av resultatet.

I de skolor som utvärderats under 2012 finns pedagoger med hög ämneskompetens och en god didaktisk förmåga. Flertalet elever har en undervisningssituation där de kan fokusera på lärandet och där det råder arbetsro. Det finns även elever som varken möter en god arbetsmiljö eller får en bra undervisning. Skillnaderna finns såväl inom skolorna som mellan dem.

Elevernas kännedom om målen/kunskapskraven ökar. Bedömningsdiskussioner blir allt vanligare på skolorna, både inom skolan och mellan skolor. Nationella prov rättas och bedöms i hög utsträckning av andra lärare än den som undervisat eleven. Sambedömningar upplevs av lärarna som ett stort stöd. Eleverna ska också lära sig att bedöma sina egna prestationer och några skolor bedriver också ett bra arbete i detta avseende. Däremot saknas det oftast en genomtänkt strategi, med en progression, för hur eleverna ska tränas i kamrat- och självbedömning.

Utvecklingssamtal genomförs och många skolor har valt att genomföra dessa i början av respektive termin. Ett ökat antal skolor använder sig av elevledda utvecklingssamtal och då genomförs ett flertal samtal samtidigt i en större lokal.

Skriftliga omdömen upprättas oftast, men kvaliteten skiftar. Det är sällan det finns en koppling mellan de skriftliga omdömena och den framåtsyftande planeringen i elevens individuella utvecklingsplan, IUP.

Det finns många elever som upplever att de får för få utmaningar i skolan, men på några enheter har man skapat möjligheter att läsa ett C-språk och/eller gymnasiekurser. Generellt sett kan lärarnas förväntningar på eleverna höjas.

Synen på inkludering har fått stor genomslagskraft och många skolor har kommit långt i det arbetet. Det kan däremot konstateras att arbetet med att kartlägga nyanlända elevers kunskaper inte alltid sker på ett tillfredsställande sätt.

Skolorna arbetar kontinuerligt och medvetet för att skapa en miljö som är fri från kränkningar och arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling har hög prioritet.

Många skolor har arbetat fram ett kvalitetshjul för att synliggöra tidpunkter och innehåll i olika uppföljnings- och utvärderingsinsatser, det finns dock ett fortsatt behov av att fördjupa analyserna.

Rektoreernas arbetsbelastning är fortsatt hög och detta medför att de har svårt att hinna med besök ute i verksamheterna. Att skapa förutsättningar för att leda den pedagogiska verksamheten, där rektorerna får möjlighet att se vad som händer i klassrummen, på fritidshemmet och i den öppna fritidsverksamheten (fritidsklubben) bör eftersträvas.

Skolinspektionens granskning av Stockholms stads gymnasieskola

Under 2012 har Skolinspektionen genomfört sin regelbundna tillsyn av gymnasieskolan i Stockholms stad. Slutsatser och eventuella krav på åtgärder kommer att presenteras i en huvudmannarapport i början av 2013. Förvaltningen återkommer då till utbildningsnämnden.

Elevströmsrapporten

Sweco AB har på uppdrag av utbildningsförvaltningen genomfört en studie av elevströmmar mellan olika stadsdelsnämndsområden. I tertiärrapport 2 redogjordes för den första delrapporten. I delrapport 2 har studien kompletterats och fördjupats ytterligare.

I delrapport 2 analyseras tre elevkohorter, vilka slutförde sin skolgång under åren 2009–2011. Eleverna har följts genom hela sin skolgång från förskoleklass till årskurs 9. Pendling i rapporten definieras som att en elev går i skolan utanför det stadsdelsnämndsområde där man bor (utom i de fall där eleven går i skolpliktsskola i ett närliggande stadsdelsnämndsområde).

De huvudsakliga resultaten från studien visar att ju äldre eleverna blir, desto vanligare är det att gå i en annan skola än skolpliktsbevakningsskolan. På samma sätt ökar också andelen elever som pendlar till skolan utanför sitt boendeområde i takt med att eleverna blir äldre och mer mobila.

Generellt är de elevgrupper som pendlar i störst omfattning elever med utländsk bakgrund, flickor och elever med lågutbildade vårdnadshavare. Bland elever med utländsk bakgrund, är det dock elever med välutbildade vårdnadshavare som pendlar i högre utsträckning och elever med lågutbildade vårdnadshavare som pendlar i lägre utsträckning. Tänkbara orsaker till detta är att elever med svensk bakgrund och välutbildade föräldrar, redan bor i attraktiva områden där det finns skolor som betraktas som ”bra”. Elever med utländsk bakgrund och välutbildade föräldrar behöver i högre grad pendla för att nå dessa skolor.

I studien tas en närmare titt på tre stadsdelsnämndsområden; Rinkeby-Kista, Skärholmen och Farsta. Gemensamt för dessa stadsdelsnämndsområden är att de elever som stannar kvar, är elever med en mindre gynnsam socioekonomisk bakgrund. De elever som pendlar till innerstaden får högre meritvärden än de elever som stannar och går i skolan i den stadsdel där de bor. De resultat som framkommer i

studien styrker bilden av att elevpendlingen innebär att de mer resursstarka eleverna (avseende både socioekonomisk bakgrund och studieresultat/motivation) lämnar ytterstadsområdena, vilket bidrar till att skolorna i ytterområdena får en elevgrupp som har mindre gynnsamma förutsättningar.

Studien har även undersökt i vilken grad elever gör skolbyten utan att skolgången kräver det. Med detta menas de skolbyten som görs av annan orsak än att eleven flyttar, skolpliktsskolan skiftar eller att eleven nått den högsta årskursen på skolan. De allra flesta eleverna (cirka 70 procent) gör inga sådana skolbyten alls, och det är ovanligt att en elev gör två eller flera egna skolbyten. I studien undersöks även sambandet mellan antal skolbyten och sannolikheten att bli behörig till gymnasieskolans nationella program. Sannolikheten att vara behörig till nationellt program är lägre för elever som bytt skola oftare än för elever som inte bytt skola så ofta. Sannolikheten sjunker successivt med antalet egna byten. Detta innebär inte nödvändigtvis att det är skolbyten i sig som *leder* till sämre skolresultat, utan kan ha att göra med att de elever som byter skola fler gånger i lägre grad blir behöriga till nationellt program av andra orsaker.

Skolpliktsbevakning

Insatser för stöd och vägledning har påbörjats som ett led i att öka kvaliteten i skolpliktsbevakningen och säkerställa elevers rätt till utbildning. Ett ökat samarbete och återkoppling från andra myndigheter har startat och en översyn av stadens arbete med skolpliktsbevakning har inletts.

KF:S MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:**2.2 Förskolor och skolor i Stockholm ska ge barn vad de behöver för att lära och utvecklas**

Uppfylls delvis

Förvaltningen gör bedömningen att målet delvis uppfylls. Flera av målen gäller processer som sträcker sig över flera år. Många indikatorer under detta mål har årsmål satta utifrån höga ambitioner.

En jämförelse på aggregerad nivå mellan grundskolor i Stockholm med kommunal respektive fristående huvudman visar att de fristående skolorna även vårterminen 2012 genomgående har bättre resultat än de kommunala när det gäller kunskapsresultat i årskurs 9.

De kommunala gymnasieskolorna har genomsnittligt något bättre resultat än de fristående, även om skillnaderna är relativt små.

Resultaten i grundskolor i egen regi gällande betygen i årskurs 9 har för samtliga resultatvariabler försämrats jämfört med läsåret 2010/2011, vilket är en oönskad utveckling. Det för 2012 övergripande försämrade resultatet förefaller att vara koncentrerat till skolor med relativt högt socioekonomiskt index (= mindre gynnsamma socioekonomiska förutsättningar). Sammantaget kan också konstateras att skillnaderna i betygsresultat mellan de kommunala grundskolorna är större för 2012 jämfört med tidigare år. Orsakerna till detta måste analyseras mer, men visar ändå på påtagliga svårigheter att fullfölja skolans kompensatoriska uppdrag.

Fjorton procent av eleverna når inte behörighet till gymnasieskolan. Förvaltningen har gjort en första analys av den gruppen för att i dialog med skolorna kunna identifiera vilka strategier som behöver ses över och utvecklas för att fler elever ska nå behörighet till gymnasieskolan.

När det gäller nationella prov i årskurs 3 har resultaten i svenska/svenska som andraspråk och matematik förbättrats sedan föregående år. Att de socioekonomiska förutsättningarna generellt påverkar resultaten på de nationella proven i årskurs 3 märks tydligt.

De nationella proven i årskurs 6 genomfördes för första gången år 2012.

Andelen elever i årskurs 9 som har klarat godkäntnivån på de nationella proven i svenska och matematik har ökat mellan år 2011 och 2012. Resultaten i engelska ligger på ungefär samma nivå som år 2011 medan resultaten i svenska som andraspråk minskar.

I den kommunala gymnasieskolan är resultatet för andel med slutbetyg förbättrat med tre procentenheter. Skolor med ett lägre resultat jämfört med föregående läsår har en antagningsituation med elever med lägre meritvärden från grundskolan.

Resultatet för grundläggande behörighet till högskola blev oförändrat jämfört med föregående år. På skolnivå varierar resultatet.

Olika lednings- och analysverktyg för bedömning utgör tillsammans med resultatdialogerna en bärande del i det övergripande kvalitets- och förbättringsarbetet.

En övergripande strategi är att fokusera på att utveckla undervisnings- och lärandeprocesser i stadens skolor. På olika sätt kommer förvaltningen fortsätta att stödja skolorna i att utveckla sin analys på samtliga nivåer för att kunna efterfråga utvecklingsinsatser som ger bäst effekt för bättre måluppfyllelse. Satsningar har bland annat genomförts inom matematik, läs- och språkutveckling och naturvetenskap och teknik.

Utbildningsnämnden har fattat beslut om en skolakut för akuta placeringar av elever i grundskolan. En mottagande-enhet för nyanlända och sent anlända grundskoleelever START Järva startade upp verksamheten under 2012. Sprintgymnasiet finns för nyanlända innan de går över till andra gymnasieskolor/utbildningsformer.

Förvaltningen har tagit fram en plan för utveckling av fritidshem.

Arbetet för att utveckla grundskolans arbetsorganisation har intensifierats. Det handlar om att stärka det kollegiala samarbetet och utveckla processer som styr skolans resurser dit där de gör störst nytta. Inom gymnasieskolan pågår utvecklingsarbete för att effektivisera administration och ge rektorerna ett förbättrat stöd. Satsningarna på chefsprogrammet och FoU har fortsatt.

Arbetet med ett 1-1 koncept då det gäller tillgången till olika digitala bärbara enheter har fortsatt. Allt fler skolor arbetar med att utöka antalet bärbara enheter för såväl lärare som elever.

Värdegrundsarbetet i stadens kommunala grundskolor över tid går åt rätt håll.

Överlag har det inte skett några stora förändringar i grundskolan jämfört med föregående år vad gäller elevernas uppfattning om trygghet och studiero. Den största övergripande förändringen är att andelen positiva svar vad gäller lugn och ro på lektionerna ökat för alla årskurser. Det är mycket små skillnader mellan pojkar och flickor i brukarundersökningens frågor om trygghet.

Tjänster som underlättar uppföljning av grundskoleelevers frånvaro har implementeras. Den ogiltiga frånvaron i grundskolan uppgick till 2,2 procent.

På skolnivå varierar den ogiltiga frånvaron i gymnasieskolorna mellan cirka 17 och 3 procent. Skolor med relativt högt söktyck visar en relativt låg frånvarotid. Skolor som uppvisar en högre frånvaro ligger i regel inte långt från det genomsnittliga resultatet.

Arbetet med att digitalisera all elevdokumentation har skapat bättre förutsättningar för elever och deras vårdnadshavare att följa elevens kunskapsutveckling över tid och bättre förutsättningar för eleven att kunna ta ansvar för sitt eget lärande.

Samverkan med socialnämnden och stadsdelsnämnderna har fortsatt och intensifierats under året.

Processutbildningar i entreprenöriellt lärande har påbörjats i sjutton grundskolor och två entreprenörskapsprogram för grund- och gymnasieskola har genomförts.

Samverkansformer mellan Stockholms Transport- och Fordonstekniska gymnasium och branschen har utretts under året. Vård- och Omsorgscollege har under året startats i samverkan med landstinget och Röda Korsets Högskola.

Förvaltningen har ett omfattande samarbete med lärarutbildningarna kring VFU och försöket med handledningsskolor.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel behöriga lärare i grundskolan	84 %	84 %	öka	2012
 Andel elever i skolundersökningen i årskurs 8 som är nöjda med Jag känner mig trygg i skolan	83 %	87 %	öka	2012
 Andel elever i årskurs 9 som uppnått målen i alla ämnen	75 %	79 %	öka	2012
 Andel elever som har klarat samtliga delprov i matematik på de nationella proven i årskurs 3	76 %	78 %	fastställs 2012	2012

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel elever som har klarat samtliga delprov i svenska på de nationella proven i årskurs 3	76 %	81 %	fastställs 2012	2012
 Andel elever som läser med flyt i årskurs 3	74 %	77 %	öka	2012
 Andel elever som uppnått kravnivån på de nationella proven i årskurs 6	80,3 %	82 %	öka	2012
 Andel elever som uppnått kravnivån på de nationella proven i årskurs 9	85,3 %	89 %	öka	2012
 Andel elever som är behöriga till nationella program	86 %	89 %	öka	2012
 Ogiltig frånvaro i grundskolan	2,2 %	2,5 %	minska	2012
 Andel behöriga lärare i gymnasieskolan	85 %	85 %	öka	2012
 Andel elever med grundläggande behörighet till högskola och universitet	89 %	94 %	öka	2012
 Andel elever som uppnått kravnivån på de nationella proven i gymnasiet	---	96 %	öka	2012
Kommentar: Utfall kan inte anges, se beskrivning under avsnitt 2.2.2.				
 Andel gymnasieelever med godkänt i alla kurser i slutbetyget vid vårterminens slut (exkl. IV-programmet)	68 %	70 %	öka	2012

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel gymnasieelever som fullföljt utbildningen inom fyra år	84 %	84 %	öka	2012
 Andel gymnasieelever som har arbetsro på lektionen	49 %	60 %	öka	2012
 Andel nöjda elever i gymnasieundersökningen avseende möjligheten att känna sig trygg i skolan	90 %	92 %	öka	2012
 Ogiltigt frånvaro i gymnasieskolan	6 %	5 %	minska	2012

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Utbildningsnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna utarbeta skriftliga riktlinjer för rutiner vid övergången mellan förskola och skola	2012-01-01	2012-12-31	
 En omfattande satsning inom matematik, naturvetenskap och teknik genomförs i grund- och gymnasieskolan	2011-01-01	2014-10-31	
 Erbjudna lärare möjlighet till kompetensutveckling samt skapa nya karriärvägar för lärare genom karriärtjänst och forskning	2011-01-01	2014-12-31	
 Förbättra tillsyn och kontroll av enskilt driven verksamhet genom ett tätare tidsintervall samt utifrån en samlad risk- och väsentlighetsanalys	2012-01-01	2014-12-31	
 Lässatsningen fortsätter i år 0-6 i grundskolan	2011-01-01	2014-12-31	

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Säkerställa rutiner och arbete för att se till att eleverna fullgör sin skolplikt	2012-01-01	2014-12-31	
 Ta fram en handlingsplan för fritidshem med inriktning på högre andel pedagogiskt utbildad personal	2012-01-01	2012-12-31	
 Ta fram en utvecklingsplan för fritidshem med inriktning på mer pedagogiskt innehåll samt större tillgång/högre användningsgrad av it	2012-01-01	2012-12-31	
 Ta fram förslag på kriterier och metoder för att värdera och premiera skickliga lärare	2012-01-01	2012-12-31	
 Ta fram konkreta handlingsplaner för de olika pedagogiska verksamheternas fortsatta arbete med att införa it i pedagogiken samt it i de administrativa rutinerna	2012-01-01	2013-06-30	
Kommentar: Tiden för aktiviteten föreslås förlängd till 2013-06-30.			
 Ta fram rutiner för att säkerställa att alla elever som är folkbokförda i kommunen får en skolplacering	2012-01-01	2014-12-31	
 Utbildningsnämnden och kommunstyrelsen ska i samråd undersöka möjligheterna för månadsvis avläsning för grundskolan	2012-01-01	2012-12-31	
 Utbildningsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna genomföra en granskning av placerade barns skolsituation	2012-01-01	2012-12-31	
 Utredda möjligheten till en central satsning på "elevhälsa på nätet"	2012-01-01	2013-08-31	
Kommentar: Tiden för aktiviteten föreslås förlängd till 2013-08-31.			
 Utveckla metoder för att öka kunskapen om den totala frånvarosituationen	2012-01-01	2014-12-31	

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Utbildningsnämnden får i uppdrag att vidta åtgärder för att säkerställa att de elever som påbörjar gymnasiestudier även fullföljer dessa	2012-01-01	2013-12-31	
Kommentar: Tiden för aktiviteten föreslås förlängd till 2013-12-31.			

NÄMNDMÅL:

2.2.1 Utbildningsnämnden ska följa upp resultaten för de fristående skolorna i staden

 Uppfylls helt

Jämförelse av resultat m.m. mellan fristående och kommunala skolhuvudmän i Stockholm 2010-2012

Grundskola

Elevantal i Stockholms grundskolor årskurs 1-9 (Skolverket 2011)
Totalt antal elever 72 495 (2011)
- varav 53 742 elever i kommunala skolor
- varav 18 753 i fristående skolor
Socioekonomiskt index läsåret 2011/2012:
Kommunal huvudman 104 Fristående huvudman 87

Tabell 3: Kunskapsresultat i årskurs 9 – grundskolor i Stockholm (Källa Skolverket)

Variabel	Fristående skolor			Kommunala skolor		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Andelen elever som uppnått målen i alla ämnen	81	82,2	79,9	75	77	75
flickor	84	84	82	77	79	78
pojkar	78	81	77	73	75	72
svensk bakgrund	86	87	86	82	85	84
utländsk bakgrund, födda i Sverige	72	73	71	64	66	64
utländsk bakgrund, födda utomlands	64	67	63	47	52	45
Föräldrar med förgymnasial utbildning	51	51	44	40	52	42
Föräldrar med gymnasial utbildning	74	75	73	66	71	66
Föräldrar med eftergymnasial utbildning	87	89	87	86	86	86
Genomsnittligt meritvärde åk 9	236,3	239,3	236,0	219,9	223,7	221,9
Andel elever i åk 9 som är behöriga till gymnasieskolan	92,7	90,8	91,3	87,3	88,0	85,9

Tabell 4: Förutsättningar (Källa Skolverket)

Variabel	Fristående skolor			Kommunala skolor		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Antal lärare per 100 elever	7,5	7,4	i.u.	8,1	7,9	i.u.
Andel lärare med pedagogisk högskoleutbildning	62	65,7	i.u.	83	84,3	i.u.

Kommentar och analys

Vad visar statistiken?

Jämförelsen på aggregerad nivå mellan grundskolor i Stockholm med kommunal respektive fristående huvudman visar att de fristående skolorna även vårterminen 2012 genomgående har bättre resultat än de kommunala när det gäller kunskapsresultat i årskurs 9. Kunskapsresultaten i fristående grundskolor följer samma mönster och samma inbördes relationer som för de kommunala skolorna; flickor har bättre resultat än pojkar och elever med lågutbildade föräldrar och med utländsk bakgrund har sämre resultat. Pojkar, elever med lågutbildade föräldrar och med utländsk bakgrund har även 2012 bättre resultat totalt sett i årskurs 9 i de fristående skolorna än i de kommunala. Särskilt märkbara är skillnaderna när det gäller resultaten för elever med utländsk bakgrund, födda utomlands. Statistiken visar att även elever med föräldrar med låg utbildning totalt sett har bättre resultat i de fristående skolorna än i de kommunala. Dock har resultaten för dessa grupper försämrats något i såväl fristående skolor som kommunala 2012, men i mindre utsträckning i de fristående än i de kommunala skolorna.

Resultat utifrån socioekonomiskt index

Förutsättningarna avseende lärartäthet och andel lärare med högskoleexamen förklarar inte de fristående skolornas bättre resultat. De fristående grundskolorna har tvärtom lägre lärartäthet och lägre andel lärare med pedagogisk högskoleexamen än de kommunala.

Inget tyder på att de fristående grundskolorna sätter högre betyg än motsvarande kommunala grundskolor.

Forskning och statistik visar att det finns ett tydligt genomsnittligt samband mellan elevens socioekonomiska bakgrund och framgång i skolan. Förvaltningen har inom ramen för den socioekonomiska resursfördelningen tagit fram indexvärden som bygger på en statistisk sambandsanalys mellan skolors kunskapsresultat och olika socioekonomiska faktorer. Störst samband finns mellan kunskapsresultat och faktorn kort tid i Sverige (upp till två år), följt av mellan två och sex år i Sverige och föräldrarnas utbildningsnivå. Ett lågt värde indikerar gynnsamma socioekonomiska faktorer medan ett högt indikerar mindre gynnsamma sådana faktorer.

Det indexvärde som räknats fram för läsåret 2011/2012 visar att de fristående grundskolorna som grupp har ett lägre index än de kommunala. Detta tyder på att det finns skillnader i elevsammansättningen mellan fristående grundskolor och

kommunala grundskolor, vilket innebär att elever i fristående skolor i högre grad än eleverna i de kommunala skolorna kommer från gynnsamma socioekonomiska villkor med utgångspunkt från stadens resursfördelningsmodell. Denna skillnad kan till viss del förklara de fristående grundskolornas bättre kunskapsresultat. I analysen av dessa skillnader ska dock vägas in det mätproblem som innebär att det framräknade indexet baseras på samtliga elever på skolan och inte på årskurs 9. Det är också så att för kommunala skolor beräknas index på samtliga elever som går på skolan, men på de fristående skolorna beräknas index endast på elever som bor i Stockholms stad. Det är dock svårt att säga om och hur dessa faktorer påverkar index i årskurs 9 för kommunala och fristående skolor.

För att analysera skillnaden i resultat för de kommunala och fristående skolorna utifrån socioekonomiskt index har en fördjupad analys genomförts. I siffrorna som redovisades ovan inräknas ett antal skolor inriktade mot särskilt stöd för elever. Dessa skolor är relativt sett vanligare bland de fristående skolorna och har tagits bort från den fortsatta analysen. Även skolor – såväl fristående som egen regi - med färre än tio elever i årskurs 9 har utelämnats, eftersom det inte finns resultat för dessa bland de fristående skolorna. Vilka och hur många skolor det är varierar något från år till år, men det är mellan två och fyra stycken. I nedanstående tabell ingår nu 64 skolor i kommunal regi, och 40 fristående skolor för 2010 och 2011 och 41 fristående skolor för 2012.

Tabell 5: Kunskapsresultat i årskurs 9 – grundskolor i Stockholm exklusive skolor med inriktning särskilt stöd och skolor med färre än 10 elever i årskurs 9

Variabel	Fristående skolor			Kommunala skolor		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Andelen behöriga till nationellt program på gymnasieskolan, procent	94,3	92,3	93,7	88,2	88,6	86,4
Andelen elever som uppnått målen i alla ämnen, procent	83,4	84,3	81,7	76,3	79,9	75,1
Genomsnittligt meritvärde	241	244	241	222	224	222

I detta urval av skolor är det socioekonomiska indexet för de kommunala skolorna 105, och för de fristående skolorna 83. Utifrån detta index är den skattade behörigheten till nationellt program på gymnasieskolan för de kommunala skolor 89,5 procent för 2012, vilket innebär att det faktiska resultatet ligger under prognosen. Den skattade behörigheten till för de fristående skolorna är 91,7 procent för 2012, vilket innebär att det faktiska resultatet är över prognosen.

Tolkningen ska dock göras med bakgrund av nämnda metodproblem ovan. Då skolor under 10 elever i årskurs 9 utelämnats är troligen resultatet för de fristående skolorna något överskattat. I andelen behöriga är den troligen mellan 0,1 – 0,5 procentenheter per år, baserat på dessa skolors resultat de år de haft fler än tio elever anpassat till antal elever aktuellt år.

Samband mellan socioekonomiskt index och andelen behöriga i kommunala grundskolor jämfört med fristående grundskolor

Förhållandet mellan det socioekonomiska indexet och andelen behöriga till nationellt gymnasium kan undersökas genom en enkel linjär regression. En sådan beräkning innehåller bara två variabler och är således en förenkling av verkligheten, och vanligtvis är det mer än en faktor som påverkar resultatutfallet, vilket kan förändra den slutliga förklaringskraften i de socioekonomiska förutsättningarna. Men i denna enkla linjära regressionsanalys ges ändå en uppfattning om hur mycket andelen behöriga påverkas av skolans socioekonomiska förutsättningar. I analysen har resursskolor samt skolor med färre än 10 elever utelämnats.

Analysen visar att det socioekonomiska indexet ger en högre grad av påverkan på resultatutfallet för kommunala grundskolor jämfört med fristående. Förklaringskraften (R²-värdet) mellan socioekonomiskt index (oberoende variabel) och andelen behöriga (beroende variabel) för de kommunala skolorna är -0,74 för 2012 (ju lägre index, desto högre behörighet). Det innebär i modellen att skillnaden i andel behöriga på kommunala skolor till 74 % förklaras av skolans socioekonomiska index. För de fristående skolorna är korrelationen mellan andelen behöriga och socioekonomiskt mindre framträdande, då R²-värdet för 2012 är -0,45. Resultaten är statistiskt säkerställda på 0,1-procentsnivån. Resultaten för såväl fristående som kommunala skolor redovisas i figurerna nedan.

Diagram 1: Förhållandet mellan socioekonomiskt index och andel behöriga till nationellt yrkesprogram, 2012, kommunala skolor

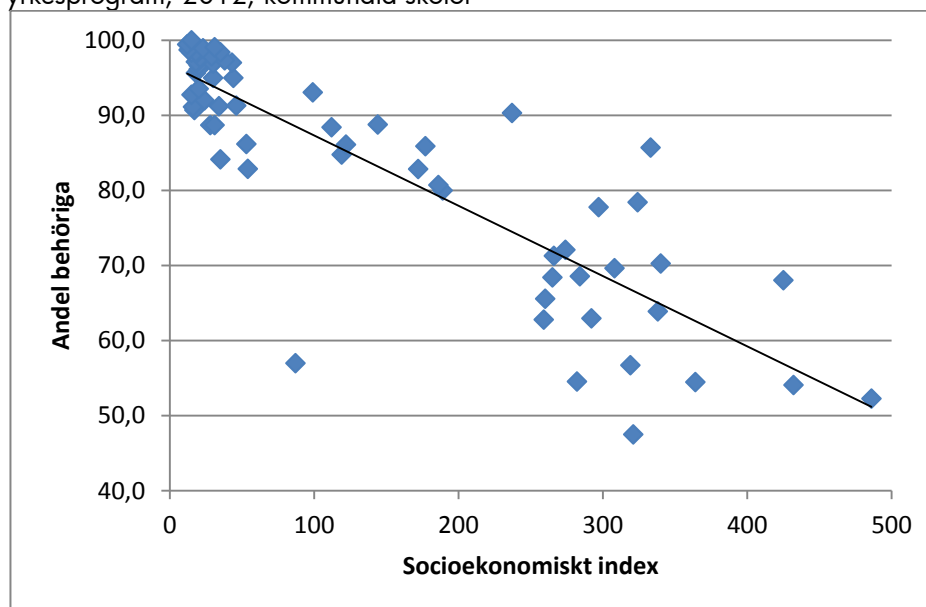
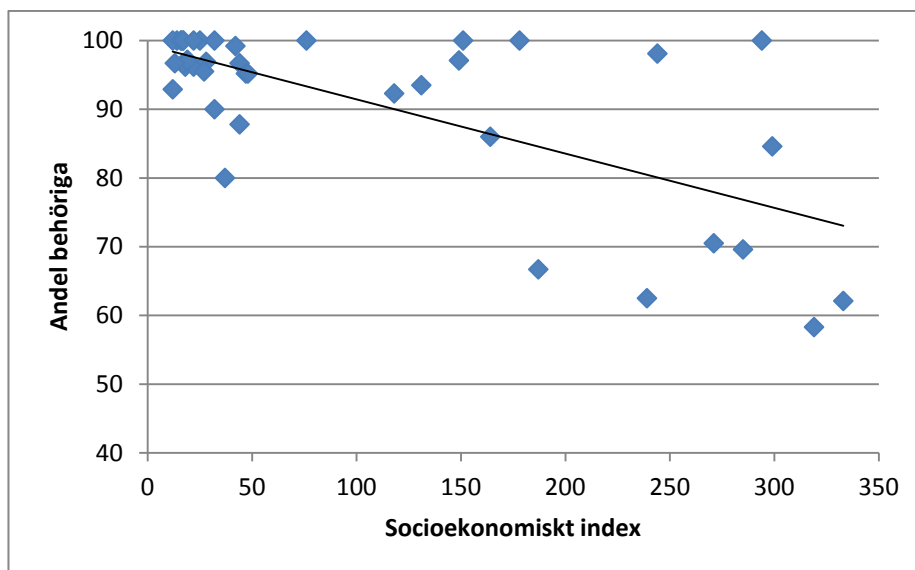

Diagram 2: Förhållandet mellan socioekonomiskt index och andel behöriga till nationellt yrkesprogram, 2012, fristående skolor

Gymnasieskolan

Elevantal i Stockholms stads gymnasieskolor (Skolverket läsåret 2011/2012)

Totalt antal elever 36 385

- varav 17 133 elever i kommunala skolor
- varav 19 252 i fristående skolor

Socioekonomiskt index* läsåret 2011/2012:

Kommunal huvudman: 102 Fristående huvudman: 99

*Det socioekonomiska indexet är beräknat på de elever som är folkbokförda i Stockholm. Det innebär att en stor andel av eleverna, inte minst för de fristående skolorna, inte ingår i indexberäkningen. Det finns dock ingen beräkning för socioekonomiskt index för de elever som går i fristående skolor i Stockholms stad, men som är bosatta i annan kommun.

Tabell 6: Kunskapsresultat (Källa: Skolverket)

Variabel	Fristående huvudmän			Kommunala huvudmän		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Andel elever med högskolebehörighet*	88	88	87	90	89	90
Genomsnittlig betygspoäng*	14,8	14,8	14,6	15,2	15,0	15,1
Andel elever med slutbetyg från gymnasieskolan efter 4 år*	79	80	78	83	81	84

*Endast nationella program. Specialformade program och individuella program (IV) inkluderas inte, då dessa program finns i förhållandevis liten utsträckning på fristående skolor.

Tabell 7: Förutsättningar (Källa: Skolverket)

Variabel	Fristående huvudmän			Kommunala huvudmän		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Antal lärare per 100 elever	6,5	6,5	6,4	6,8	6,8	7,0
Andel lärare med pedagogisk högskole-	57	57	62	83	83	85

Kommentar och analys

Resultatredovisningen omfattar alla avgångselever som de aktuella åren lämnat de kommunala och fristående gymnasieskolorna belägna i Stockholms stad. En stor del av dessa elever är bosatta i andra kommuner. På de fristående gymnasieskolorna kommer knappt 55 procent av eleverna från andra kommuner och för de kommunala skolorna är motsvarande andel ungefär 25 procent.

Av de elever som är bosatta i Stockholm går knappt hälften i Stockholms kommunala skolor, nästan 35 procent i fristående skolor i Stockholms stad, 10 procent i andra kommunala skolor och omkring 6 procent i fristående skolor i andra kommuner.

Skolors socioekonomiska bakgrundsfaktorer ger enligt forskning och statistik på en aggregerad nivå vanligtvis utslag på kunskapsresultaten. De socioekonomiska bakgrundsfaktorerna bland eleverna bosatta i Stockholm visar inte några större skillnader för gymnasieskolorna uppdelad på huvudman, utan de socioekonomiska förutsättningarna är ungefär likvärdiga. Genomsnittet för staden är ett index på 100. Mer idealt hade varit att jämföra indexet på de elever som går på skolorna, men fullständiga siffror är inte tillgängliga. Dock tyder siffrorna på de kommunala skolorna, där det även finns totalsiffror tillgängliga, att skillnaderna i socioekonomiska förutsättningarna på Stockholms eleverna och de inpendlande eleverna på en aggregerad nivå är marginella.

Spridningen i socioekonomiskt index mellan olika skolor är relativt stor, men det finns inga markanta skillnader i spridningen mellan kommunala och fristående gymnasieskolor.

De kommunala gymnasieskolorna har ett något högre antal lärare per 100 elever, och andelen har ökat jämfört med läsåret 2010/2011. Lärarna på de kommunala skolorna har i betydligt högre utsträckning pedagogisk högskoleutbildning. Den stora skillnaden mellan andel lärare med pedagogisk högskoleutbildning mellan fristående och kommunala gymnasieskolor förklaras i viss utsträckning av den högre förekomsten av yrkesprogram på fristående skolor och att dessa program generellt sett har en lägre andel lärare med pedagogisk högskoleutbildning. Andelen lärare med pedagogisk högskoleutbildning har ökat för såväl kommunala som fristående gymnasieskolor.

De kommunala gymnasieskolorna har genomsnittligt något bättre resultat än de fristående, även om skillnaderna är relativt små. Resultatutvecklingen bland de fristående gymnasieskolorna uppvisar en svag negativ trend, medan resultaten för de kommunala gymnasieskolorna är relativt konstant sedan 2010 även om resultaten i år är en förbättring jämfört med läsåret 2010/2011.

Nöjdhet med skolan - Brukarundersökningar

Under våren 2012 har brukarundersökningar genomförts inom grundskola och gymnasieskola, oavsett huvudman, av stadsledningskontoret i samarbete med utbildningsförvaltningen. Inom grundskolan riktades enkäterna till elever och föräldrar i förskoleklass, årskurs 2, 5 och 8, fritidshem och samtliga elever i grundsärskola och inom gymnasieskolan elever i årskurs 2 och samtliga elever i gymnasiesärskolan.

En jämförelse av hur nöjda elever och föräldrar i fristående och kommunala grundskolor är visar på ett splittrat mönster, nöjdheten är högre i fristående skolor i årskurs 2 och 8, medan det motsatta gäller för elever i årskurs 5.

Elever i fristående gymnasieskolor är fortsatt något nöjdare i fler frågor än elever i de kommunala skolorna, men skillnaderna har minskat och i några frågor har de kommunala skolorna ”gått om” de fristående när det gäller elevernas nöjdhet, t.ex. när det gäller lärares kunnighet och elevernas inflytande och helhetsomdömena.

När det gäller kontakter med arbetslivet har de fristående skolorna fortfarande fler nöjda elever och där har skillnaden ökat jämfört med 2011.

Eleverna i de kommunala gymnasieskolorna är generellt nöjdare 2012 jämfört med 2011. Svarsfrekvensen är väsentligt bättre på de kommunala skolorna, vilket eventuellt kan ha betydelse för tolkningen av resultaten.

Jämförelser av nöjdheten mellan olika regiformer inom grundsärskola och gymnasiesärskola har inte gjorts.

Likvärdig betygssättning

Tabell 8: Andel elever med högre slutbetyg än provbetyg i årskurs 9 i grundskolan (Källa: Skolverket)

Variabel	Fristående skolor			Kommunala skolor		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Andel elever med högre slutbetyg än provbetyg i matematik	23,9	26,0	25,5	27,3	29,6	27,7
Andel elever med högre slutbetyg än provbetyg i svenska	25,5	16,0	16,4	25,5	16,1	14,3
Andel elever med högre slutbetyg än provbetyg i svenska som andraspråk	28,3	22,5	22,9	24,2	14,9	18,1
Andel elever med högre slutbetyg än provbetyg i engelska	11,5	9,4	8,4	8,1	8,0	7,7

Som framgår av tabellen ovan är det något större andelar elever som får högre slutbetyg än betyg i nationella ämnesproven i svenska, svenska som andraspråk och engelska i fristående grundskolor jämfört med de kommunala. Däremot är det större andelar elever som får högre slutbetyg i matematik än i provbetyget i de kommunala skolorna. Det skiljer sig också mellan åren. Det är därför svårt att

utifrån sambandet mellan slutbetyg och provbetyg dra några tydliga slutsatser om skillnader i likvärdig betygssättning mellan fristående och kommunala grundskolor. Motsvarande statistik finns inte tillgänglig för gymnasieskolan.

Diagnostiskt matematikprov i gymnasieskolan

Utbildningsförvaltningen har i början av höstterminen 2012 genomfört ett gemensamt diagnostiskt matematikprov bland elever i samtliga kommunala gymnasieskolor och 26 fristående gymnasieskolor. De primära syftena med provet är att utvärdera betygssättningen vid de avlämnande grundskolorna samt ge gymnasieskolornas lärare ett diagnostiskt underlag för planering.

Sammanlagt har 6 220 elever skrivit provet, av dessa hade inte alla fullständigt slutbetyg i matematik och när dessa elever exkluderades återstod 5 963 elever. Efter att grundskolor med alltför låg representation samt skolor utanför Stockholms stad exkluderats, kvarstod 74 grundskolor, 48 kommunala och 26 fristående, och 2 932 elever.

I resultatrapporten redovisas sambandet mellan elevers grundskolebetyg och deras resultat på matematikprovet. Genom att beräkna förväntade provresultat för eleverna och jämföra dessa med de faktiska resultaten görs en utvärdering av grundskolornas betygssättning och av sambandet mellan vad eleverna enligt grundskolebetygen kunde när de lämnade grundskolan och vad de kunde vid inträdet i gymnasieskolan cirka tre månader senare. En analys av avvikelserna mellan förväntat och faktiskt provresultat visar om grundskolorna i genomsnitt har satt höga eller låga betyg i förhållande till hur deras elever presterat på provet.

Resultatet visade att 18 grundskolor har signifikanta positiva avvikelser från de förväntade provresultaten, vilket kan indikera att respektive skola har en generös betygssättning, alternativt att eleverna på dessa skolor i högre utsträckning än genomsnittet har glömt sina kunskaper under sommaren. Av de 18 skolorna är 14 kommunala och 4 fristående.

På grund av provets konstruktion är det inte möjligt att dra långtgående slutsatser om huruvida skolor har en i förhållande till de genomsnittliga skolorna restriktiv betygssättning.

Studien grundar sig enbart på ett tillfälle i tiden och för att kunna dra säkra slutsatser krävs att betygssättningen studeras över flera år. Provet kommer att genomföras varje år i de kommunala gymnasieskolorna och erbjudas samtliga fristående gymnasieskolor i staden.

Resultatet kommer att analyseras och användas för fortsatta insatser i arbetet med likvärdig betygssättning.

Försök med omdömning av nationella prov i svenska i grundskola och gymnasium

Förvaltningen har på uppdrag av utbildningsnämnden under våren och sommaren 2012 genomfört ett försök med omdömning av nationella prov i svenska omfattande uppsatsdelen i grundskolans årskurs 9 och gymnasieskolans årskurs 1. Syftet var att med erfarenheter från försöket få till stånd en mer likvärdig bedömning i stadens skolor, oavsett huvudman. I försöket har deltagit fyra kommunala och två fristående grundskolor och fyra kommunala och tre fristående gymnasieskolor. Deltagande skolor valdes ut med hänsyn tagen till skolornas förutsättning avseende innerstad/ytterstad, kommunal/fristående huvudman samt i grundskolan elevsammansättning utifrån socioekonomisk bakgrund och inom gymnasieskolan högskoleförberedande program/yrkesprogram. Varje bedömt prov från en skola har omdömts av två andra skolor med motsatta förutsättningar jämfört med "ursprungsskolan". Resultatet av försöket kommer att presenteras i en analysrapport i början av 2013.

NÄMNDMÅL:

2.2.2 Samtliga elever i stadens kommunala skolor ska ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt utifrån läroplansmålen

Uppfylls delvis

Den kommunala grundskolan och gymnasieskolan

Enligt strategin för ledning och styrning av Stockholms stads skolor är rektor den viktigaste faktorn i arbetet med att förbättra skolornas måluppfyllelse och för att utveckla kvaliteten. Rektor ska vara en nära och närvarande ledare och ska tillsammans med sina medarbetare utveckla undervisningen för bättre lärprocesser och ökad kvalitet för eleverna. Varje dags möte mellan elever och lärare i undervisningen är skolans viktigaste uppdrag. Lärarna ska genom ett systematiskt tillsammansarbete, baserat på forskning och beprövad erfarenhet, möta varje elevs behov, utmana och ha höga förväntningar på alla elever. Kvalitet, måluppfyllelse och kunskapstillväxt ska vara i fokus.

Reformarbetet

Under året har arbete fortsatt för att skapa förutsättningar för en god implementeringsprocess av en ny samlad läroplan med kursplaner och en ny skollag inom grundskola och grundsärskola. Inför arbetet med att sätta betyg i årskurs 6 har förvaltningen tagit fram olika typer av stödmaterial för att stödja det lokala arbetet, ett informationsmaterial och ett diskussionsmaterial.

Bedömning och betyg har varit ett centralt område i samband med implementeringen av Lgr 11. Ett av huvudsyftena med den nya läroplanen är att den ska vara

tydlig och enkel för lärare att förstå och därigenom bidra till en rättvis och likvärdig bedömning och betygssättning. Genom att säkerställa att planering och bedömning har sin utgångspunkt i de nationella målen skapas bättre förutsättningar för en rättvis och likvärdig bedömning. Den processen är på god väg i stadens skolor via både förvaltningsgemensamma insatser och det egna lokala arbetet.

Arbetet med att implementera Gy2011 och det nya betygssystemet har pågått under hela 2012 och kommer att fortsätta under 2013. Under hela året har också implementering av den nya gymnasiesärskolan pågått och också det arbetet kommer att fortsätta. Gymnasiesärskoleformen gäller från höstterminen 2013.

Förutsättningar

Höstterminen 2012 gick cirka 63 000 elever i Stockholms stads grundskolor. Av dessa gick cirka 7 800 elever i förskoleklass och cirka 650 elever var mottagna i grundsärskolan.

Antalet elever i de kommunala grundskolorna ökade med cirka 1 700 elever jämfört med samma tid föregående läsår. Så gott som hela ökningen kan hänföras till elever i förskoleklassen. Antalet elever i grundsärskolan har minskat något i de kommunala grundskolorna.

Antalet elever i fritidshem har ökat med cirka 1 300 elever sedan 2011. Sammanlagt finns cirka 28 200 elever i fritidshem (förskoleklass till och med årskurs 3) i Stockholms stads grundskolor. Grundskolorna har även egna fritidsklubbar där man erbjuder öppen fritidsverksamhet (årskurs 4-6). Dessutom finns i flera skolor en fritidsklubb som drivs i samarbete med stadsdelnämndens fritidsgård. 2012 fanns cirka 7 400 elever i dessa verksamheter.

I september 2012 gick drygt 16 430 elever i stadens 25 kommunala gymnasieskolor och 370 elever i stadens gymnasiesärskolor. Gymnasiesärskolan finns vid 7 kommunala gymnasieskolor. Enstaka elever finns vid andra gymnasieskolor.

Systematiskt kvalitetsarbete

Grundskola

De olika lednings- och analysverktyg för bedömning av skolornas grad av välskötthet, som tagits fram och är under ständig utveckling, utgör tillsammans med resultatdialogerna en bärande del i det övergripande kvalitets- och förbättringsarbetet. Under hösten 2012 har ett arbete bedrivits i syfte att ytterligare systematisera och effektivisera dessa processer. En del har redan prövats och implementerats och andra kommer att prövas och implementeras under 2013.

Resultatdialogen mellan grundskolechef och skolledning, som hösten 2012 genomfördes för sjätte gången, har utvecklats sedan starten och vidareutvecklas

kontinuerligt. I dessa dialoger diskuteras gemensamt skolans resultat och utveckling under det senaste året/åren. Dialogerna har med tiden blivit mer framåtsyftande med fokus på prognostiserad måluppfyllelse nuvarande läsår och hur skolan ska arbeta vidare för att försöka nå längre än förväntat. Utifrån dessa samtal identifieras behov av insatser/stöd för respektive skola. På detta sätt får skolorna ett differentierat stöd utifrån behov.

Vid årets resultatdialog har skolorna fått redogöra, på individnivå, för vilka elever som inte har uppnått behörighet till ett nationellt program inom gymnasieskolan. En sammanställning av vilka dessa elever är har gjorts för att ytterligare fördjupa analysen av orsakerna till att eleverna inte uppnått behörighet. Syftet är att vidareutveckla strategier för hur skolan framöver i större utsträckning kan lyckas möta elever i motsvarande situationer.

För att dialogerna på ett ännu bättre sätt ska kunna vara ett verktyg för verksamhetsutveckling i varje enskild skola har dialogerna utvecklats till att omfatta en mer processinriktad analys av resultat, på en lägre aggregerad nivå. Denna förändring och utveckling ligger i linje med de resultat som presenterats av forskare och utvärderare som följt arbetet med resultatdialogerna. Det digitala resultatunderlaget ”Skolans analysinstrument för resultatuppföljning” ger den enskilda skolan möjlighet att följa kunskapsutvecklingen för eleverna på bland annat klass-, ämnes-, kön- och lärarnivå. Syftet är att höja nivån på analysen för att skolan ska kunna säkerställa att varje elev får optimala förutsättningar för lärande.

Resultatdialogerna har utvecklats genom att större vikt har lagts vid detta material och samtalen om resultaten har kunnat bli mer ingående och specifika. Bland annat har skolorna utifrån sina prognoser om måluppfyllelse på individnivå redogjort för de elever i årskurs 9 som de befarar inte kommer att uppnå behörighet till ett nationellt program på gymnasiet. Stor vikt har också lagts vid vilka insatser och åtgärder skolorna kommer att vidta för att försöka få dessa elever behöriga.

Den gemensamma analysen av resultaten utgör underlag för rektors beslut om bl.a. kompetensutvecklingsinsatser och lärarnas utveckling av undervisningen. Grundskolecheferna har fortlöpande träffat stadens externa utvärderare för genomgång av genomförda utvärderingar som ytterligare ett stöd för deras dialog med skolorna.

Många skolor genomför numera egna resultatdialoger på sin skola mellan skolledning och arbetslag eller enskilda lärare. Detta är något som har utvecklats över tid. En del skolor har nyligen börjat med egna dialoger medan andra har haft det sedan tidigare men har utvecklat sina modeller till att bli mer strukturerade och meningsfulla.

För att på ett ännu bättre sätt kunna analysera effekten av olika insatser behöver frågor inför resultatdialogerna med skolorna och slutsatser från dessa systematiseras på ett tydligare sätt. Detta för att på förvaltningsnivå kunna avgöra hur de centrala satsningarna ska utformas. Förvaltningen har kommit en bit på vägen men behöver fortsätta arbetet i denna riktning.

I bilaga 10 finns en beskrivning av det systematiska kvalitetsarbetet och vissa resultat på skolnivå.

Gymnasieskola

En omorganisation av gymnasieskolornas ledningsorganisation genomfördes 2011. Ett huvudsyfte var att skapa hanterbara rektorsområden med en nära och synlig ledare av den pedagogiska verksamheten. På så sätt ska den pedagogiska utvecklingen och undervisningen stödjas och stärkas och elevernas måluppfyllelse öka.

I den nya organisationen skapades tio gymnasieområden där varje område leds av en gymnasiechef med ansvar för två till fyra gymnasieskolor. Skolorna har sedan med få undantag delats upp i flera skolenheter som vardera leds av en rektor. Huvudsyftet med flera rektorer på varje skola är att få en nära och synlig ledning av den pedagogiska verksamheten samt att flera rektorer arbetar tillsammans för skolans totala utveckling. Förändringen har gjort att styrning och ledning har utvecklats under det senaste året och fått en tydligare koppling till respektive utbildning. Rektor ansvarar för framtagande av arbetsplan och kvalitetsredovisning. Under hösten har de första kvalitetsredovisningarna avseende läsåret 2011/2012 och arbetsplanerna för 2012/2013 tagits fram i den nya organisationsstrukturen.

Under 2011 påbörjades ett etableringsstöd för införande av den nya ledningsorganisationen som även fortsatte 2012. Gymnasiechefer, rektorer och arbetslagsledare skapade, med stöd av konsulter, idéplattformar för sina verksamheter och kartlade processer för att utveckla skolornas välskötthet. Därefter tog de tidigare involverade skolforskarna från Umeå universitet vid med direkt handledning i alla stadens gymnasieskolor. Under år 2012 har två omgångar med träffar för rektorer och arbetslagsledare samt rapportering till gymnasiecheferna genomförts på varje skola. En hel ledningsdag för alla 58 rektorer och en dag för alla gymnasiechefer genomfördes också. Vid dessa tillfällen presenterades och diskuterades de iakttagelser forskarna gjort vid sina skolbesök. Ett handledningstillfälle återstår till januari 2013.

Omorganisationen har också föranlett en översyn av gällande dialogstrukturer. Gymnasieområdeschef genomför resultatdialoger med sina skolenheter rektorer utifrån aktuella frågeställningar framtagna av gymnasiedirektör och är baserade på skolenheternas kvalitetsredovisningar. Gymnasiedirektören genomför resultatdialoger med respektive gymnasieområdeschef.

Under hösten har en första utvärdering av omorganisationen genomförts. Syftet var att, i första hand från rektorernas perspektiv, få en samlad bild av läget efter ett år med den nya organisationen. Rektorerna har intervjuats. Rapporten, som ännu inte är färdigställd, kommer att lyfta fram olika frågor och oklarheter att arbeta vidare med för att uppnå omorganisationens mål. Under 2013 genomförs fler utvärderingar av omorganisationen.

I bilaga 11 finns en beskrivning av det systematiska kvalitetsarbetet och vissa resultat på skolnivå.

Sammanfattning och analys av resultaten i grundskola i kommunal regi

Betyg i årskurs 9

Generella resultat

I tabellen nedan redovisas utvecklingen för de tre resultatmått gällande årskurs 9 mellan åren 2007 och 2012. Jämfört med år 2007 har det genomsnittliga meritvärdet och andelen som nått målen i samtliga ämnen förbättras något. Utvecklingen mellan 2007 och 2011 visar en positiv trend. För 2012 visar samtliga resultat en försämring.

Fjorton procent av eleverna når inte behörighet till gymnasieskolan. Förvaltningen har gjort en första analys av den gruppen för att i dialog med skolorna kunna identifiera vilka strategier som behöver ses över och utvecklas för att fler elever ska nå behörighet till gymnasieskolan.

Tabell 9: Betygsresultat åk 9 2007–2012 (inom parentes riksgenomsnittet)

Variabel	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Andel behöriga till nationellt program	87,6 (89,1)	88,3 (88,9)	88,9 (88,8)	87,3 (88,2)	88,0 (87,7)	85,9 (87,5)
Andel som nått målen i samtliga ämnen	74,0 (76,1)	73,8 (76,7)	76,9 (77,0)	75,0 (76,7)	77,0 (77,3)	74,6 (77,4)
Genomsnittligt meritvärde åk 9	217,9 (207,3)	221,7 (209,3)	223,0 (209,6)	219,9 (208,8)	223,7 (210,6)	221,9 (211,1)

Resultat i förhållande till skolans socioekonomiska index

Den generella bilden är att skolor med lågt socioekonomiskt index (= mer gynnsamma socioekonomiska förutsättningar) generellt inte uppvisar någon större förändring i sina resultat (behörighetsmålet). Det för 2012 övergripande försämrade resultatet förefaller att vara koncentrerat till skolor med relativt högt socioekonomiskt index (= mindre gynnsamma socioekonomiska förutsättningar). Samma mönster framgår i nedanstående tabell, där resultatet 2012 för skolor i den första och andra kvartilen ligger på samma nivå som för 2011. Resultatet har

tydligt försämrats för skolor i den tredje och fjärde kvartilen. Förutom att spridningen mellan kvartilerna är stor så är också spridningen inom varje kvartil förhållandevis stor.

Tabell 10: Andel behöriga till nationella yrkesprogram, genomsnittlig procent per skola i kvartiler* (spridning i resultat) 2010 – 2012

Grupp av skolor	2010	2011	2012
Skolor i 1:a kvartilen (lägst index)	96,1 (89,2 – 100)	96,3 (88,9 – 100)	96,4 (90,7 – 100)
Skolor i 2:a kvartilen	95,4 (89,9 – 99,4)	93,6 (83,5 – 97,8)	93,6 (84,1 – 99,1)
Skolor i 3:e kvartilen	85,1 (72,7 – 96,8)	82,6 (62,0 – 95,7)	79,3 (57,0 – 93,1)
Skolor i 4:e kvartilen (högst index)	67,4 (43,3 – 77,3)	69,1 (32,4 – 91,5)	64,8 (47,5 – 85,7)

*Samliga betygssättande skolor har delats in i fyra lika stora delar utifrån socioekonomiskt index.

Pojkar och flickor

Finns det några skillnader i resultaten för flickor och pojkar mellan åren 2010 och 2012? Allmänt sett har pojkarnas resultat försämrats i större utsträckning än flickornas för 2012 jämfört med 2011, och det gäller samtliga resultatvariabler. Påfallande stor är skillnaden mellan flickor och pojkar då det gäller andelen som nått målen i samtliga ämnen.

Tabell 11: Betygsresultat totalt 2010–2012, flickor och pojkar

Variabel		2010	2011	2012
Andel behöriga till nationellt program	Flickor	88,3	88,5	87,3
	Pojkar	87,5	87,6	84,6
Andel som nått målen i samtliga ämnen	Flickor	78,2	80,4	77,4
	Pojkar	73,9	78,5	71,8
Genomsnittligt meritvärde åk 9	Flickor	234	233	232,1
	Pojkar	211,3	214,6	211,3

Jämförelse med övriga storstäder och riket

I jämförelse med övriga storstadsregioner ligger Stockholms resultat högre både i faktiska resultat och även när man jämför resultaten med hänsyn tagen till de socioekonomiska förutsättningarna trots årets försämrade resultat (Skolverkets SALSA). Gällande behörighet till gymnasieskolan och behörighet i samtliga ämnen har dock Stockholm hamnat under genomsnittsresultatet för riket totalt. Meritvärdet i Stockholm ligger fortfarande långt över genomsnittet i riket. Dessa resultat tyder på en stor spridning mellan olika skolor i staden liksom på en stor spridning på elevnivå.

Tabell 12: resultat åk 9 2011/2012 - jämförelse

Variabel	

	Stockholm	Göteborg	Malmö	Riket, totalt
Andel behöriga till yrkesprogram	85,9	82,0	79,3	87,5
Andel behöriga till estetiskt program	85,2	80,5	78,2	86,6
Andel behöriga till ekonomi-, humanistiska och samhällsvetarprogrammen	83,8	79,1	74,9	85,0
Andel behöriga till naturvetenskapliga och tekniska programmen	82,1	76,2	75,2	83,4
Andel som nått målen i samtliga ämnen	74,6	68,0	63,0	76,2
Nått målen i samtliga ämnen – SALSA (skillnad mellan faktiskt och förväntat värde utifrån socioekonomiska bakgrundsvariabler)	-3	-7	-5	-
Genomsnittlige meritvärde samtliga elever	221,9	206,9	198,7	208,2
Meritvärde – SALSA (skillnad mellan faktiskt och förväntat värde utifrån socioekonomiska bakgrundsvariabler)	6	-5	-6	-
Genomsnittligt meritvärde flickor	232,3	217,1	210,7	220,9
Genomsnittligt meritvärde pojkar	211,6	197,7	187,6	196,2
Nationella prov				
Andel som ej nådde målen – Matematik	15,3	20,0	25,1	17,9
Andel som ej nådde målen – Engelska	2,9	4,1	6,7	3,7
Andel som ej nådde målen – Svenska	1,9	3,0	2,4	2,8
Andel som ej nådde målen – Svenska som andraspråk	18,1	20,3	22,7	19,7

Nationella prov

Nationella prov utgör centrala indikatorer för bedömning av måluppfyllelse. I Stockholm räknas samtliga elever in i statistiken, dvs. även de som inte deltagit i proven. Det gör att stockholmssiffrorna generellt ligger på en lägre nivå än Skolverkets officiella statistik. Skolverket räknar enbart med resultaten för de elever som deltar vid proven.

Värt att notera är att det kan vara svårt att jämföra resultaten på de nationella proven mellan åren, eftersom proven görs om årligen.

Ett flertal kommunala grundskolor har påbörjat ett arbete med sambedömning och utbyte för rättning av nationella prov. Syftet är att åstadkomma en likvärdig och rättssäker bedömning samtidigt som lärares bedömningskompetens ökar. Skolorna har organiserat detta på olika sätt och i olika utsträckning. På en del skolor sker sambedömning av proven mellan lärare inom skolan medan andra skolor har ett utbyte av prov mellan skolorna. Flera skolor avidentifierar proven.

Nationella prov i årskurs 3

Förvaltningen har tidigare år redovisat resultaten på de nationella proven i årskurs 3 i andelen elever som är godkända i samtliga delprov. För att kunna jämföra med tidigare års resultat redovisas nedan på samma sätt.

Tabell 13: Andel godkända elever i matematik och svenska/svenska som andraspråk i åk 3, uttryckt i procent för åren 2010-2012 (Källa: Sweco)

Ämne	
------	--

	2010			2011			2012		
	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt
Matematik	70	71	70	77	77	77	76	76	76
Svenska/SAS	82	72	77	84	76	81	81	70	76

Genom att titta på resultatutvecklingen på detta sätt kan konstateras att resultaten i svenska/svenska som andraspråk har försämrats i jämförelse med förra året och är ungefär likvärdigt med fjolårets resultat i matematik. Detta förhållande gäller för både pojkar och flickor men i svenska/svenska som andraspråk försämrar pojkarna sina resultat mer än flickorna.

Ett annat sätt att redovisa resultaten är att titta på genomsnittresultat av de olika delproven. Skillnaden är alltså att istället för att redovisa andelen elever som är godkända i samtliga delprov redovisas ett genomsnittligt resultat av alla delprov. Den första redovisningen (tabell 13 ovan) innebär att om en elev missar ett delprov anges det som att eleven inte är godkänd på hela det nationella provet.

Tabell 14: Resultat nationella prov årskurs 3, inom parentes riksgenomsnittet (Sweco)

Genomsnitt godkända delprov matematik			Genomsnitt godkända delprov svenska/svenska som andraspråk		
2010	2011	2012	2010	2011	2012
89,6	90,9)	91,5	90,4	91,7	92,6

Enligt detta resultatmått har resultaten i svenska/svenska som andraspråk och matematik förbättrats sedan föregående år. Det finns också en positiv trend sedan 2010.

Tabell 15: Nationella prov årskurs 3 utifrån socioekonomisk status (2011 års index, källa Sweco)

Grupp av skolor						
	Matematik			Svenska/Svenska som andraspråk		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Skolor i 1:a kvartilen (lägst index)	94,5	96,3	96,3	95,8	97,0	96,8
Skolor i 2:a kvartilen	94,3	93,9	93,1	91,9	94,4	94,0
Skolor i 3:e kvartilen	89,6	88,7	88,8	91,4	90,5	91,4
Skolor i 4:e kvartilen (högst index)	79,0	81,6	84,0	79,5	79,6	84,1

Att de socioekonomiska förutsättningarna generellt påverkar resultaten på de nationella proven i årskurs 3 märks tydligt. Det är dock positivt att det är skolor med högst socioekonomiskt index som har förbättrat sina resultat i störst utsträckning mellan år 2011 och 2012. Detta gäller både matematik och svenska/svenska som andraspråk.

Nationella prov i årskurs 9

Tabell 16: Stadens beräkning* Andel som klarat minst godkäntnivån i nationella prov, årskurs 9

Ämne					
	2008	2009	2010	2011	2012
Svenska/svenska som andraspråk	83	85	84	88	90
Matematik	76	77	77	74	77
Engelska	86	88	88	89	89

*Andel som klarat provet av samtliga elever i åk 9

Tabell 17: Skolverkets* beräkning Andel som klarat minst godkäntnivån i nationella prov, årskurs 9

Ämne					
	2008	2009	2010	2011	2012
Svenska	97,8	97,9	97,2	97,8	98,1
Svenska som andraspråk	84,3	84,7	79,9	85,2	81,9
Matematik	86,1	89,4	84,9	83,1	84,7
Engelska	97,2	97,3	97,3	97,3	97,1

*Andel som klarat provet av de som deltagit i provet

Enligt både stadens beräkning och Skolverkets officiella statistik har andelen i årskurs 9 som har klarat godkäntnivån på de nationella proven ökat i svenska och matematik mellan år 2011 och 2012. Resultaten i svenska som andraspråk uppvisar en uppåtgående trend sedan år 2010 men en sänkning mellan 2011 och 2012. Resultaten i engelska ligger på ungefär samma nivå som år 2011 och har varit mer konstanta från år 2009. Samtliga resultat på de nationella proven i årskurs 9 ligger över snittet i riket för år 2012.

Intressant är att jämföra stadens beräkningar med Skolverkets officiella statistik. Av tabellerna ovan framgår att det är förhållandevis många elever som av olika anledningar inte genomför de nationella proven.

Tabell 18: Nationella prov årskurs 9 utifrån socioekonomisk status (2011 års index, Sweco)

Grupp av skolor									
	Engelska			Matematik			Svenska/SVA		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Skolor i 1:a kvartilen (lägst index)	94,5	95,2	96,2	83,3	83,9	86,9	93,3	95,6	96,5
Skolor i 2:a kvartilen	89,6	94,2	94,9	84,9	78,8	82,9	89,5	91,5	95,7
Skolor i 3:e kvartilen	88,5	86,5	85,4	71,9	71,0	70,9	86,0	86,1	86,6
Skolor i 4:e kvartilen (högst index)	74,3	74,2	75,8	62,8	61,5	57,7	66,6	72,5	75,2

Resultaten på de nationella proven i årskurs 9 speglar generellt skolornas socioekonomiska förutsättningar. När det gäller resultaten i engelska uppvisas inga större skillnader mellan år 2011 och 2012 utifrån skolornas socioekonomiska index. De förbättrade resultaten i matematik i jämförelse med förra året hittas framför allt hos skolor med lågt socioekonomiskt index medan skolor med högst socioekonomiskt index generellt har försämrat sina resultat. Resultaten i svenska/svenska som andraspråk har överlag förbättrats i skolorna både i jämförelse med år 2010 och 2011 oavsett socioekonomiska förutsättningar, men i enlighet med ovan sagda, utifrån olika utgångslägen.

Förändringar i nationella prov mellan årskurserna

Tabell 19: Stockholm andel godkända nationella prov, 2012

Årskurs	Matematik	Svenska/SVA	Engelska
Årskurs 3*	91,5	92,6	---
Årskurs 6*	88,4	89,1	90,4
Årskurs 9	76,9	89,8	89,3

*Genomsnitt av samtliga delprovsresultat

De nationella proven i årskurs 6 genomfördes för första gången år 2012. Av tabellen kan konstateras att andelen godkända prov i matematik blir lägre i de högre årskurserna, medan resultaten för svenska/svenska som andraspråk och engelska inte uppvisar några större förändringar.

Det generella mönstret är att elever i skolor med lågt socioekonomiskt index presterar bättre än elever i skolor med högt socioekonomiskt index. Ett mönster är också att andelen godkända elever är ungefär lika i årskurs 3 och 6 när det gäller skolor med lägst socioekonomiskt index. Skillnaderna är generellt störst för skolor med högst socioekonomiskt index, där andelen godkända tydligt minskar mellan årskurs 3 och 6.

Andelen godkända elever i matematik minskar kraftigt för samtliga skolor mellan årskurs 6 och 9. De skolor som har ett högt eller mellanhögt socioekonomiskt index minskar relativt mer än skolor med lågt socioekonomiskt index.

Betydelsen av socioekonomiska förutsättningar

Av de elever som lämnade grundskolan vårterminen 2012 hade cirka 14 procent inte uppnått lägsta behörighetsnivå för gymnasieskolans nationella program. Det har tidigare konstaterats att det finns ett antal socioekonomiska faktorer som påverkar elevers skolresultat. Det är bland annat utifrån dessa som stadens socioekonomiska resursfördelningssystem konstruerats. Faktorerna är vårdnadshavares utbildningsnivå, invandringsår, om vårdnadshavare uppstår ekonomiskt bistånd, familjsammansättning, boendemiljö och skolmiljö.

Förvaltningen har närmare studerat hur variabeln utländsk bakgrund påverkar elevernas resultat. Elever som har invandrat till Sverige är den kategori elever som genererar störst socioekonomiskt baserad resurstilldelning. Dessa resultat framkommer för 2012 om hänsyn tas till denna bakgrundsvariabel:

Andel behöriga utifrån antal år i svensk skola

Bland ALLA elever är 85,9 % behöriga till nationella yrkesprogram på gymnasiet
Bland dem som invandrat 0-2 år före grundskolans avslut är 23,8 % behöriga (141 elever)
Bland dem som invandrat 3-6 år före grundskolans avslut är 48,0 % behöriga (321 elever)
Bland dem som invandrat 7-10 år före grundskolans avslut är 83,2 % behöriga (179 elever)
Bland dem som invandrat 11-15 år före grundskolans avslut är 87,4 % behöriga (238 elever)

Bland elever totalt exklusive dem som invandrat enligt ovan (0-15 år) är 90,5 % behöriga.

Bland elever totalt exklusive dem som invandrat 0-6 år före grundskolans avslut är 90,1 % behöriga.

Genomsnittligt meritvärde utifrån antal år i svensk skola

Bland ALLA elever är det genomsnittliga meritvärdet 221,7

Bland dem som invandrat 0-2 år före grundskolans avslut är meritvärdet 115,6

Bland dem som invandrat 3-6 år före grundskolans avslut är meritvärdet 166,1

Bland elever totalt exklusive dem som invandrat enligt ovan är meritvärdet 227,6

Statistiken ovan visar att elevens tid i Sverige i stor utsträckning påverkar elevens resultat och att den mer generella variabeln utländsk bakgrund inte ger samma förklaringsmöjligheter. Av resultaten framgår att elever som har invandrat för 6 år sedan eller längre tillbaka i tiden generellt uppnår lika höga resultat som de elever vilka har gått hela sin skolgång i svensk skola, när man även tar hänsyn till elevernas övriga socioekonomiska bakgrund, såsom föräldrarnas utbildningsbakgrund. Det framgår även att om eleven har varit i Sverige färre än 6 år så har antalet år i Sverige stor betydelse för resultaten. Elevens möjligheter att kunna uppnå behörighet ökar avsevärt om till exempel eleven gått fyra år i svensk skola i jämförelse med två år. Den socioekonomiska resursfördelningsmodellen som infördes 2012 tar hänsyn till de antal år eleven har varit i Sverige enligt uppdelningen ovan, 0-2 år, 3-6 år och mer än 6 år eller inte invandrad. Detta innebär att denna modell leder rätt i att fördela resurserna utifrån ett faktiskt behov och bekräftar att förvaltningen behöver göra insatser vid starten av skolgången för nyanlända elever.

I den studie om elevströmmar, skolbyten och skolresultat som utbildningsförvaltningen låtit Sweco utföra, se avsnitt 2.1.2, framgår återigen ett par av dessa samband mellan socioekonomiska förutsättningar och studieresultat. I studien framgår att sannolikheten att vara behörig till nationellt program på gymnasieskolan är 3,17 gånger högre för elever med svensk bakgrund än för elever med utländsk bakgrund. På samma sätt är sannolikheten att vara behörig till nationellt program lägre för elever till vårdnadshavare med lägre utbildning än för elever vars vårdnadshavare har högre utbildning. Det finns även ett samband mellan elevens boendesituation och sannolikheten att bli behörig till nationellt gymnasieprogram: Elever som bor med båda sina vårdnadshavare har större sannolikhet att bli behörig än elever som bor med enbart en eller ingen av sina vårdnadshavare.

Projekt Jämför grundskolor

Förvaltningen har genomfört en studie som jämfört ett antal kommunala grundskolor i syfte att förklara och förstå skillnader i resultat mellan skolor som tycks ha likartade förutsättningar. Resultatet av studien har under hösten sammanställts i en rapport som kommer att publiceras i utbildningsförvaltningens skriftserie. I rapporten lyfts ett antal faktorer fram som förenar de skolor som identifierats som relativt mer framgångsrika. Dessa faktorer är samarbete inom och mellan verksamhetsdelar, undervisning/lärares förhållningssätt, det samlade pedagogiska och sociala klimatet samt i viss mån skolledning/rektors pedagogiska ledarskap. Det som på motsvarande sätt lyfts fram som gemensamt för de mindre framgångsrika

skolorna är bristande samarbete, skillnader inom skolan avseende exempelvis resultat i olika årskurser, lärares förhållningssätt samt till viss del en mindre framgångsrik skolledning.

Sammanfattning och reflektioner

Resultaten gällande betygen i årskurs 9 har för samtliga resultatvariabler försämrats jämfört med läsåret 2010/2011, vilket är en oönskad utveckling. Den positiva resultattrend som pågått de senaste åren kan ha brutits. Förändringen är mer markant i stadsdelsnämndsområden där det enbart finns skolor med mindre gynnsamma socioekonomiska förutsättningar (högt index). För de nationella proven är utvecklingen positiv, i både matematik och svenska har resultaten förbättrats sedan förra året och i engelska ligger de på en oförändrad nivå, med en positiv trend över tid.

Sammantaget kan också konstateras att skillnaderna i betygsresultat *mellan* de kommunala grundskolorna är större för 2012 jämfört med tidigare år. Det finns en tendens att skolor med mindre gynnsamma socioekonomiska förutsättningar har svårare att behålla eller förbättra sina resultat jämfört med skolor med mer gynnsamma socioekonomiska förutsättningar (lägre index). Orsakerna till detta är troligen flera och måste analyseras mer, men visar ändå på påtagliga svårigheter att fullfölja skolans kompensatoriska uppdrag.

Det kan dock konstateras att resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 9 har en positiv utveckling. Årets resultat är högre än förra året. Detta kan tyda på att den dialog som förts gällande ”glädjebetyg” (betygsinflation) har resulterat i att samstämmigheten mellan de nationella provresultaten och slutbetyg har ökat.

Resultatutvecklingen i de nationella ämnesproven i årskurs 3 visar delvis också på en gynnsam utveckling. Om man tittar på andelen som klarat samtliga delprov (indikatorsnivå) så har resultaten gått ner något men väljer man att titta på de genomsnittliga resultaten på delproven, som på ett annat sätt speglar elevernas kunskapskvaliteter i ämnet, så visar det en positiv trend sedan proven infördes 2010. De riktade satsningarna mot de yngre åren i matematik och svenska kan ha lett till att nya strategier har etablerats i undervisningen som har visat sig vara framgångsrika.

Med utgångspunkt i årets resultat ska förvaltningen fördjupa analysen av i vilken utsträckning ersättningssystemen fyller det tänkta syftet, det så kallade kompensatoriska uppdraget. Det handlar inte bara om att ha ett socioekonomiskt resursfördelningssystem som på ett träffsäkert sätt fördelar resurser utifrån förutsättningar och behov. Det är förmodligen mer avgörande *hur* skolorna faktiskt använder dessa resurser. Vid resultatdialogerna har grundskolecheferna tagit upp frågan om hur skolorna använder det socioekonomiska tilläggsanslaget. Den samlade bilden av hur skolorna använder detta anslag ger ett bra underlag för

förvaltningens fortsatta arbete med att säkerställa att skolorna använder resurser på ett strategiskt och systematiskt sätt för att höja elevernas kunskapsresultat.

Flera skolledare i stadens kommunala skolor beskriver att andelen elever med bättre förutsättningar att nå goda resultat minskar i de utsatta skolorna, då de mer resursstarka familjerna väljer att byta skola. Detta bekräftar av rapporten om elevströmmar som refererats tidigare, under avsnitt 2.1.2. Detta riskerar att leda till alltmer homogeniserade skolmiljöer och såväl svensk som internationell forskning visar att betydelsen av socioekonomisk bakgrund är betydligt starkare på skolnivå än på individnivå. Ju mer homogen elevsammansättningen är desto starkare blir effekten av social bakgrund.

Dessa antaganden stöds även i Skolverkets rapport ”Likvärdig utbildning i svensk grundskola” (2012) där man påtalar att variationen i elevers resultat har ökat kraftigt på nationell nivå och att elevsammansättningen på skolorna betyder allt mer för skolornas resultat. Kamrateffekter - en elevs resultat påverkas av övriga elever på skolan - och lärarförväntningar spelar sannolikt roll för elevernas resultat, samt eventuellt även för ökande kvalitetsskillnader mellan skolor. Denna utveckling måste ses som en av de största utmaningarna framöver.

Pojkar har försämrat sina resultat i större utsträckning jämfört med flickor mellan 2011 och 2012. Däremot finns inget mönster i denna förändring som kan knytas till skillnader i socioekonomiskt index på stadsdelsnämnds nivå eller skolnivå. Skolorna har idag tillgång till könsuppdelad statistik när det gäller elevernas resultat. För skolorna tydliggör statistiken eventuella skillnader mellan pojkar och flickor. Dessa skillnader i resultat har tagits upp på resultatdialogerna då skolorna har fått presentera sin analys av resultaten och diskussioner har förts om hur skolan kan arbeta vidare utifrån detta.

Resultatdialogerna förväntas också leda till förändringar i undervisningen där måluppfyllelsen inte är tillräckligt hög.

Fjorton procent av eleverna når inte behörighet till nationellt program i gymnasieskolan. Förvaltningen har gjort en övergripande analys, och kommer att göra en fördjupad analys, av de här eleverna för att i dialog med skolorna kunna identifiera vilka strategier som behöver ses över och utvecklas för att fler elever ska nå behörighet till gymnasieskolan. De insatser som skolorna prioriterar ska i ännu större omfattning utgå från fördjupad kunskap om de enskilda elever på skolan som riskerar att inte nå behörighet till nationellt program och inte enbart baseras på en allmän kunskap om vad som påverkar skolors resultat. Än viktigare är dock att utifrån de här eleverna nå mer kunskap om vilka av de åtgärder som sätts in som är mest effektiva.

Förutom strukturella faktorer finns naturligtvis mer individrelaterade faktorer bland dem som inte blivit behöriga till ett nationellt gymnasium. Inför

resultatdialogerna har förvaltningen gjort en sådan omfattande inventering på individnivå. En sammanfattande analys utifrån dialogerna visar att bland de individrelaterade faktorerna finns till exempel inlärningssvårigheter, skoltrötthet, bristande motivation samt psykisk och social problematik. Ofta noteras också att gruppen icke-behöriga har hög frånvaro, men det beteendet har ofta en bakomliggande orsak. Detta måste dock bli ett viktigare observandum.

Ett långsiktigt strategiskt arbete bedrivs för att öka måluppfyllelsen i de skolor som idag har en lägre grad av måluppfyllelse. Från 2010 har insatserna gått från att generellt genomföras i alla skolor till att i allt högre utsträckning riktas och specificeras till vissa skolor utifrån behov. Förvaltningen har under hösten 2012 identifierat cirka 15 skolor som utifrån sin måluppfyllelse ska prioriterats under de närmaste åren när det gäller att rikta insatser och stöd i syfte att höja resultaten.

Förvaltningens övergripande strategi är att fokusera på att utveckla undervisnings- och lärandeprocesser i stadens skolor. På olika sätt kommer förvaltningen fortsätta att stödja skolorna i att utveckla sin analys på samtliga nivåer för att kunna välja ”rätt” strategier i sitt fortsatta förbättringsarbete. Ett aktivt arbete pågår för att utveckla skolans interna processer och arbetssätt och för att på ett ännu bättre sätt rikta resurser dit behoven finns, genom bland annat arbetet med att ta fram riktlinjer för skolornas organisation och stadens PRIO-projekt (Planering, resultat, initiativ, organisation).

Sammanfattning och analys av resultaten i gymnasieskola i kommunal regi

Gymnasieskolans utbildningsresultat över tid

Det finns några resultatmått som används vid analys av gymnasieskolans måluppfyllelse. Det är *andel elever med slutbetyg inom fyra år*, ett mått som fångar hur stor andel av eleverna som erhåller ett slutbetyg räknat från där studierna startade. Sedan finns det tre mått som fångar styrkan i slutbetyget, *grundläggande behörighet till högskola*, *andel elever med minst betyget G på samtliga kurser* och *genomsnittlig betygspoäng*. De räknas från där gymnasiestudierna avslutades, oavsett hur lång studietid eleven har haft.

Behörighet till högskola innebär att eleverna har minst 2 250 poäng av 2 500 och är godkända i Ma A, Eng A och SV A och B samt att slutbetyget inte innehåller reducerat program. Andel elever med minst G i samtliga kurser innebär att elever som har minst ett IG som kursbetyg inte räknas in. Måttet för genomsnittlig betygspoäng är en ren omräkning av hela betygsskalan till betygspoäng.

Tabell 20 : Betygsresultat gymnasieskola 2010-2012 Källa: Sweco

Variabel	2010	2011	2012	Årsmål 2012
Andel elever med slutbetyg exkl IV	83	81	84	84
Andel elever med högskolebehörighet	88	89	89	94
Genomsnittligt betygspoäng	15,0	15,2	15,1	15,5
Andel elever med minst betyget G på samtliga kurser i slutbetyget	67	66	68	70

Andel elever med slutbetyg

För 2012 års resultat uppvisas för detta mått en positiv resultatförbättring med tre procentenheter. Andelen elever med slutbetyg uppgick till 84 procent efter borträkning av det individuella programmet. Resultatet är i linje med motsvarande resultat för riket.

Även när betygsutfallet omfattar det individuella programmet uppvisas ett förbättrat resultat om tre procentenheter jämfört med föregående år. Resultatet för läsåret 2011/2012 innebar att 72 procent av de elever som startade sin utbildning 2008/2009 på någon av stadens gymnasieskolor erhöll ett slutbetyg. Trots ett förbättrat resultat är det alltså lägre än motsvarande resultat i riket som uppgick till 77 procent.

Av stadens gymnasieskolor uppvisar 14 för detta mått ett bättre resultat 2012 jämfört med 2011. Profilen för dessa skolor är varierad med skolor som kännetecknas av såväl lågt som högt söktryck. Ett gemensamt drag för de skolor som har ett lägre resultat jämfört med föregående läsår är att de har en antagningssituation med elever med lägre meritvärden från grundskolan.

Det är en stor skillnad i resultat mellan stadens olika skolor. Resultatspridningen för detta mått ligger mellan 27 och 95 procent av eleverna som startade sin utbildning för fyra år sedan som sedan tog ut sitt slutbetyg.

Högskolebehörighet

Resultatet för grundläggande behörighet till högskola blev oförändrat jämfört med föregående år. Av de elever som erhållit slutbetyg uppnådde 89 procent högskolebehörighet. Resultatet för Stockholms stad är något högre än resultatet på riksnivå där 87 procent av samtliga slutbetyg innebar grundläggande behörighet till högskola.

I tertialrapport 2 presenterades ett resultat på 91 procent, vilket ligger två procentenheter över Skolverkets uppgift. Här kan definitionsproblematik beträffande det individuella programmet ha orsakat en skillnad i resultaten, en problematik som föranleder uppföljning och dialog så att gemensamma definitioner uppnås i tillgänglig statistik.

På skolnivå varierar resultatet för högskolebehörighet i intervallet 57 till 100 procent, ett resultat som indikerar behov av lokala analyser till stöd för fortsatt utvecklingsarbete. För detta resultatmått saknas uppgifter fördelat efter flickor och pojkar. Det finns ingen särskild profil på de skolor som uppvisar ett högre eller lägre resultat 2012 jämfört med 2011. Totalt sett har 11 skolor uppnått högre resultat och 8 skolor ett lägre. På ett par skolor var resultatet oförändrat.

Genomsnittlig betygspoäng

Den genomsnittliga betygspoängen 2012 blev 15,1, en marginell försämring jämfört med föregående år. Det samlade resultatet uppvisar en relativt hög och jämn nivå sett över tid. En uppnådd poängsumma om 15,1 är högre än motsvarande resultat i riket som för 2012 var 14 poäng. Även detta mått uppvisar en smärre resultatskillnad jämfört med tertialrapport 2. Sannolikt kan detta bero på en avrundningsproblematik.

Ur ett genusperspektiv redovisas resultatskillnad mellan flickor och pojkar. Flickorna hade i genomsnitt 15,7 betygspoäng medan motsvarande resultat för pojkar var 14,6. Även ur ett riksperspektiv redovisas skillnader i betygspoäng mellan könen. I en jämförelse mellan rikets resultat för 2012 och stadens resultat för 2012 är skillnaden i betygspoäng mellan könen något lägre i Stockholm än i riket. (Källa Sweco)

Även vid sammanställningen för den genomsnittliga betygspoängen synliggörs stora skillnader på koncernnivå för stadens skolor. Skolan med det lägsta resultatet ligger på 10,9 betygspoäng medan det högsta ligger på 17,6 betygspoäng. Det finns inget tydligt mönster mellan de skolor som redovisar förändring av betygsgenomsnittet. På det sättet finns det skolor med såväl högt som lågt söktryck som uppvisar förändring mellan de två senaste åren.

Andel elever med godkänt i alla kurser i slutbetyget

Resultatet för andelen elever med minst betyget G i alla kurser i sitt slutbetyg uppgick 2012 till 68 procent, en förbättring med två procentenheter jämfört med 2011.

På skolnivå är differenserna stora. Intervallet mellan det högsta och lägsta resultatet är mellan 29 till 92 procent, ett resultat som indikerar att det är ett förbättringsområde på många skolor.

Betyg i kärnämnescurser

I tertialrapport 2 för 2012 följdes indikatormål med bäring mot betyg i kärnämnescurser upp. På det sättet kan inga nya slutsatser dras av måluppfyllelse i förhållande till nämndens mål. Däremot har nytt statistikunderlag inkommit som delvis medger en något breddad analys jämfört med tertialrapporten.

Tabell 21: Utfall på indikatorer avseende betyg och betygspoäng 2010 - 2012

Variabel	2010	2011	2012	Årsmål 2012
Andel med Minst G i engelska A i slutbetyget	98	99	99	100
Andel med minst G i matematik A i slutbetyget	98	99	99	100
Andel med minst G i svenska B i slutbetyget	97	97	97	98
Andel med minst G i svenska (som andraspråk) B 2 i slutbetyget	90	95	93	96

De senaste åren har det skett små förändringar på koncernnivå när det gäller andel elever med minst betyget godkänt i sitt slutbetyg i kurserna Engelska A, Matematik A och Svenska B. Tre av fyra resultat avviker med en procentenhet från fastställt årsmål medan resultatet för svenska som andra språk uppgick till 93 procent, en avvikelse med tre procentenheter.

Vid en genomsökning av de 11 kurser som ingår i uppföljningen av kärnämnesbetyg uppvisas en resultatspridning från 93 till 99 procent med minst betyget godkänt, ett resultat som bedöms som positivt. Kursen med den lägsta andelen godkända betyg är svenska som andra språk, ett resultat som redovisas enligt ovan. I övriga fall bedöms resultatbilden som god.

I ett genusperspektiv har flickor i sju av de elva kurserna en något högre andel godkända betyg än pojkar, en skillnad som i de flesta fall uppgår till två procentenheter. Det är svenska som andra språk A som har en marginellt större skillnad mellan könen om tre procentenheter till flickornas fördel. I de flesta fall har även flickor i något större omfattning än pojkar MVG i sina slutbetyg.

I kurserna för matematik, engelska samt idrott och hälsa är fördelningen i andel elever med godkända betyg helt jämn mellan könen. Inom dessa kurser har dock pojkar i något större omfattning uppnått de högre betygsskalorna.

Att skillnaden i betygsutfall kan vara stor mellan stadens olika skolor har tidigare beskrivits i tertiärrapporter och verksamhetsberättelser. Nedan redovisas en tabell som ytterligare beskriver skillnader i elevernas slutbetyg. Tabellen visar betyg i kärnämneskurser och hur stor andel av eleverna som uppnådde IG och MVG på skolnivå. Dessutom åskådliggörs de som hade den lägsta respektive högsta andelen i respektive betygsskala.

Tabell 22: Betyg kärnämneskurser redovisade efter MVG och VG Källa: Sweco

Kurs ¹	Betygsintervall skolnivå			
	Andel elever med IG		Andel elever med MVG	
	Lågt – högt i %	Samtliga skolor %	Lågt – högt i %	Samtliga skolor %
Engelska A	0 - 15	1	2 - 77	41
Estetisk verksamhet A	0 - 24	2	10 - 83	51
Idrott och hälsa A	0 - 19	3	2 - 64	40
Matematik A	0 - 11	1	0 - 58	28
Naturkunskap A	0 - 28	4	0 - 65	39
Religionskunskap A	0 - 25	4	0 - 80	41
Samhällskunskap A	0 - 20	1	2 - 58	35
Svenska A	0 - 8	1	2 - 67	36
Svenska B	0 - 19	3	2 - 70	32

Det är inte alltid lämpligt att jämföra resultat mellan skolor då utbildningsinnehåll och övriga förutsättningar kan skilja sig åt. På kursnivå kan dock denna metod vara en utgångspunkt för reflektion. Kurser ska i huvudsak ha samma mål och innehåll även om viss infärgning från lokal utbildningsprofil kan föras in i undervisningen. Vissa kurser sticker ut mer än andra. Estetisk verksamhet var den kurs på skolnivå med största andelen MVG i en särskild kurs. I detta fall var det 83 procent av eleverna med slutbetyg som uppnådde betygskriteriet för MVG. En motsvarande siffra för högst andel IG-betyg är inom naturkunskap, på en skola erhöll 28 procent av elevernas med slutbetyg ett IG-betyg.

Elevprofil – fördelning slutbetyg/samlat betygsdokument

En annan viktig faktor att studera från avgångsklasserna 2011/2012 är hur fördelningen såg ut mellan erhållna slutbetyg och samlat betygsdokument. Ett samlat betygsdokument erhåller elever i ett läge där utbildningen inte är helt genomförd. Det kan finnas taktiska skäl och andra orsaker till varför ett slutbetyg inte har erhållits. I resultatet för 2012 uppvisas ingen skillnad i andel elever med slutbetyg jämfört med 2011. I ett längre tidsperspektiv har andelen elever med slutbetyg varierat mellan 82 och 79 procent. Sannolikt har flera av dessa elever övergått till ett fjärde år och där väntas eleven fullfölja sina studier, om än med viss tidsfördröjning.

Vid en analys av slutbetygen framkommer att de domineras av teoretiska utbildningar. Andelen slutbetyg från naturvetenskaps-, samhällsvetenskaps-, teknik- och specialutformade program har ökat över tid. Under 2012 utgjorde de närmare 80 procent av samtliga slutbetyg. De specialutformade programmen bedöms till största delen utgöra sökbara program kopplade till naturvetenskaps- och samhälls-

¹ Även Svenska som andra språk A och B ingick i uppföljningen, elevunderlaget är här något ojämnt och därför redovisas inte resultatet i tabellen.

vetenskapsprogrammet, ett perspektiv som bidrar till ett gott studieresultat totalt sett.

Tabell 23: Andel slutbetyg och andel samlat betygsdokument 2009 - 2012

Variabel				
	2009	2010	2011	2012
Andel slutbetyg	82	80	79	79
Andel samlat betygsdokument	18	20	21	21

Resultat nationella prov

I tertialrapport 2 för 2012 redovisades inga resultat från de nationella proven från årskurs ett på det sätt som var planerat. Detta på grund av att rutinerna för insamlandet av resultaten från de nationella proven inte fungerade. Anledningen är att det var första gången som proven genomfördes enligt den nya gymnasieskolan med en totalinsamling och insändande av resultat till Statistiska centralbyrån. Tyvärr kan fortfarande ingen god resultatredovisning genomföras med stöd av egna statistiska beställningar. Några kvalitetssäkrade uppgifter från de nationella proven har inte kommit utbildningsförvaltningen tillhanda.

Med stöd av Skolverkets statistik kan dock en viss resultatredovisning göras. Resultatet avser här Stockholms stad som lägeskommun för skola. Det är inte ett resultat som avser huvudmannskapet och därför svarar inte uppgifterna mot fastställt mål. Tabellen nedan avspeglar resultatet för nationella prov utifrån från gymnasieskolans nya kurser och betygskriterier.

Även om det inte går att med tillgänglig statistik svara för måluppfyllelsen totalt sett indikerar tabellen nedan att resultaten inom svenska 1 inklusive svenska som andra språk och engelska 5 inte ligger långt från det resultat som tidigare uppvisats för huvudmannen. Däremot verkar matematik med sina tre olika nationella prov anpassade till olika studievägar vara ett område att fortsatt följa upp, i synnerhet resultatet för matematik 1a.

Tabell 24: Antal nationella prov samt andel godkända 2012 (källa Sweco)

Ämne och kurs	Antal prov	Andel Godkända Stockholm	Andel Godkända Riket
Engelska 5	6 841	97 %	95 %
Svenska 1 och Svenska som andra språk 1	6 893	97 %	96 %
Matematik 1a, Yrkesprogram	1 138	47 %	51 %
Matematik 1b, EK, ES, HU, SA	3 399	72 %	70 %
Matematik 1c, NA, TE	571	88 %	91 %

Resultat nationella prov jämfört med kursbetyg

I Skolverkets uppgifter återfinns statistik som bygger på en matchning mellan resultat från de nationella proven och kursbetyget. För att lyckas med denna matchning av uppgifter på individnivå krävs att både betygsresultat och nationellt prov har rapporterats in. Uppgifterna nedan indikerar att elevunderlaget inte är helt fullständigt. Trots att underlaget inte är helt komplett finns det viktiga och intressanta inslag i statistiken som det är värt att gå vidare med i kommande resultatdialoger. Resultatet finns också att tillgå på skolnivå. Det som återspeglas som det mest intressanta är betygssättningen inom matematik jämfört med det nationella provet. Inom matematik 1a, för yrkesprogram, var det 54 procent av kursbetygen som var högre än motsvarande resultat på de nationella proven. För rikets del var skillnaden också påtaglig men inte på samma nivå som för Stockholm.

Tabell 25: Resultat nationella prov jämfört med kursbetyg 2012 (källa Skolverket)

Kurs	Antal elever med prov och betyg	Lägre kursbetyg	Lika kursbetyg	Högre kursbetyg
Engelska 5				
Stockholm	2 326	13	76	11
Riket	69 995	10	75	15
Svenska 1				
Stockholm	2 516	13	67	21
Riket	73 127	13	66	21
Matematik 1a				
Stockholm	472	2	44	54
Riket	24 482	1	55	44
Matematik 1b				
Stockholm	994	0	65	35
Riket	29 368	1	61	38
Matematik 1c				
Stockholm	215	2	63	35
Riket	7 126	1	75	24

Elevbakgrundsindex

I tertialrapport 2 för 2012 lyftes ny statistik fram som benämndes socioekonomiskt index på programnivå. För att tydliggöra skillnaden mellan det socioekonomiska index som används i jämförelser mellan fristående och kommunala gymnasieskolor och det index som här anpassats efter gymnasieskolans verksamhet benämns index istället i verksamhetsberättelsen som elevbakgrundsindex. I detta index utgör elevernas slutbetyg från grundskolan en väsentlig del.

I princip medför elever med höga meritvärden från grundskolan och statistiskt sett goda prognoser att uppnå grundläggande behörighet till högskola inom fyra år, ett lågt elevbakgrundsindex. I huvudsak återspeglade framtaget index på programnivå

om det har varit ett högt eller lågt söktryck till programmet. Ett högt söktryck ger elever med högre meritvärden och då blir indexet lågt.

Sammanfattningsvis gick analysen ut på att för att uppnå riktigt goda studieresultat krävdes i stort att programmen hade elever med låga elevbakgrundsindex. Ett lågt index behövde dock inte alltid innebära ett högt resultat. På ett likartat sätt behövde inte ett högt index innebära ett lågt resultat utan här fanns det flera exempel på program och skola där eleverna hade höga index men relativt goda utbildningsresultat.

De resultatmått som analyserades var högskolebehörighet och genomsnittlig betygspoäng. En större skillnad i elevbakgrund förelåg för betygsgenomsnittet medan högskolebehörighet uppvisade en lägre grad av skillnad. Förklaringen byggde på ett antagande som återspeglas från genomförandet av undervisningsuppgiften. Definitionen för högskolebehörighet vilar i huvudsak på godkända betyg medan betygspoängen bygger på omräkning av hela betygsskalan. Då skolorna använder sig av olika stödinsatser i undervisningen för att eleverna ska nå målen medför det en lägre spridning av resultatet för högskolebehörighet än för genomsnittligt betygspoäng. Framräknat index får med detta antagande en starkare koppling till genomsnittlig betygspoäng än högskolebehörighet.

Vid tiden för tertialrapporten fanns inte statistik tillgänglig som angav andel elever med slutbetyg. Detta utgjorde en reservation vid framställningen. Vid en genomgång av Skolverkets resultat med hänsyn tagen till andel elever med slutbetyg står sig i huvudsak den tidigare ansatsen. Skolor med höga resultat har också goda resultat vad det gäller andel elever med slutbetyg. På ett likartat sätt stod sig den övergripande bilden vad det gällde skolor med relativt låga resultat. De hade också en lägre genomströmning i form av andel elever med slutbetyg. Inom denna kategori fanns det dock några undantag, utbildningar med låga resultat men med relativt god genomströmning avseende andel elever med slutbetyg.

Vid höstens resultatdialoger ingick inte de framräknade elevbakgrundsfaktorerna på det sätt som framlades i tertialrapporten. Andra perspektiv ansågs mer angelägna att lyfta på kort sikt i de aktuella diskussionerna. Däremot planeras det att diskuteras under 2013.

Tabell 26: Jämförelse av utbildningsresultat på programnivå med stöd av elevbakgrundsindex Källa: Sweco

Variabel	Naturvetenskap	Elevbakgrundsindex	Samhällsvetenskap	Elevbakgrundsindex
Betygsgenomsnitt				
De fem högsta resultaten	16,5 - 18,2	20 - 27	16,5 - 17,6	23 - 32
De fem lägsta resultaten	13,3 - 14,6	38 - 104	11,4 - 12,9	83 - 141
Högskolebehörighet				
De fem högsta resultaten	98 - 100	20 - 48	98 - 100	23 - 105

De fem lägsta resultaten	80 - 90	35 - 104	56 - 81	85 - 141
--------------------------	---------	----------	---------	----------

Studieavbrott

Studieavbrott och programbyten uppgick till 7 procent läsåret 2011/2012, vilket skulle innebära att cirka 1 160 elever genomförde en förändring. Inom detta område finns en viss statistisk osäkerhet då några skolor saknar uppgifter. Föregående läsår uppskattades att 6,4 procent genomförde ett programbyte eller studieavbrott.

Nuvarande statistik anger endast att ett antal elever av olika orsaker under läsåret avbröt sina studier vid det program de gick på. Det går inte att se om eleven bytte skola eller gick över till ett annat program på samma skola eller om eleven avbröt sina studier fullständigt. Det saknas även förutsättningar att se statistiken fördelad efter genus. Statistik på individnivå är ett utvecklingsområde med syfte att kunna svara på dessa frågor.

Introduktionsprogram

I tidigare verksamhetsberättelser har uppföljningar kunnat göras som har haft koppling till måluppfyllelsen inom det individuella programmet. Uppföljningar genomfördes då med syfte att få en bild av i vilken omfattning elever har gått över från individuellt program till ett nationellt program. Vid denna sammanställning finns ingen sådan statistik att tillgå. Detta är ett utvecklingsområde och finns med i verksamhetsplan för 2013.

För att andelen 20-åringar med slutförd gymnasieutbildning ska öka måste en väsentligt större andel elever inom de nya introduktionsprogrammen bli behöriga till de nationella programmen. Resultatuppföljningen, uppföljningen av hur arbetet med eleverna inom introduktionsprogrammen utvecklas och riktade utvecklingsinsatser är viktiga fokusområden.

Åtgärder för att fler elever ska fullfölja gymnasieskolan

Sommarskolor har erbjudits på Thorildsplans gymnasium, Blackebergs gymnasium och Ross Tensta gymnasium. Dessa har haft fler elever än tidigare år. Det har genomförts försök med lördagsskola under våren 2012 på Thorildsplans gymnasium med gott resultat. Lördagsskola kommer därför att erbjudas även under vårterminen 2013.

Preparandutbildningar för icke gymnasiebehöriga elever har genomförts på ett par grundskolor. Dessa har varit administrativt knutna till gymnasieskolor.

Utvecklingsinsatser och stöd för att skapa förutsättningar för ökad måluppfyllelse

Skola på vetenskaplig grund

I underlaget för budget 2013-2015 refereras till den ganska omfattande internationella utbildningsvetenskapliga forskning som visar att kvaliteten på lärarens undervisning är den faktor som har störst betydelse för elevresultaten. Samtidigt förutsätter detta att det finns en ändamålsenlig ledning och organisation av verksamheten. Det finns alltså stora möjligheter att utveckla skolans verksamheter genom att i högre utsträckning grunda dem på vetenskap och beprövad erfarenhet. Detta förutsätter då att det finns tillräcklig kunskapsutveckling kring skolans verksamhet i stort och kring lärarens praktik.

Utbildningsförvaltningen fortsätter sitt långsiktiga arbete med att skapa förutsättningar för en skola på vetenskaplig grund. Förvaltningens alltmer systematiska uppföljningsarbete ger vissa indikationer på att lärare och skolledare i ökande omfattning är medvetna om betydelsen av ett vetenskapligt - dvs. ett analytiskt och systematiskt - förhållningssätt i alla skolans verksamheter och vikten av att tillsammans reflektera över sin praktik. Detsamma gäller för vikten av att hålla sig à jour med aktuell forskning och diskutera och förstå dess relevans för den egna praktiken.

En övergripande strategi är att fokusera på att utveckla undervisnings- och lärandeprocesser i stadens skolor. På olika sätt kommer förvaltningen fortsätta att stödja skolorna i att utveckla sin analys på samtliga nivåer för att kunna efterfråga utvecklingsinsatser som ger bäst effekt för bättre måluppfyllelse. Ett aktivt arbete pågår för att utveckla skolans interna processer och arbetssätt och för att på ett ännu bättre sätt rikta resurser dit behoven finns.

Nedan beskrivs de viktigaste insatserna under året och deras förväntade effekter. Kvantitativa mått har i mesta möjliga mån undvikits då det inte finns någon självklar koppling till kvaliteten på insatserna eller deras effekter.

En FoU-strategi har tagits fram under året för att tydliggöra inom vilka områden prioriterade insatser görs och på vilka sätt förvaltningen kan arbeta för att verksamheten i skolan i ökande grad ska grundas på vetenskap och beprövad erfarenhet. Strategin presenteras för utbildningsnämnden i början av 2013.

Professionsutveckling

En av de viktigaste förutsättningarna för en skola på vetenskaplig grund, är att lärare och skolledare ges möjlighet till systematisk professionsutveckling utifrån relevant forskning. Det är också ett sätt att utveckla karriärvägar för lärare genom särskilda uppdrag och tjänster som utvecklingslärare och lektorer. Beslut kring nya tjänster har skjutits upp i avvaktan på nationella beslut kring förstelärare och lektorat. Antalet utvecklingslärare har dock ökat.

Alltfler lärare deltar i nätverk av olika slag (nätverk för lärare som undervisar nyanlända, för litteracitet, för flerspråkiga förskolebarn, för mentorer etc.) Detta är ofta en ingång till fördjupad professionsutveckling tillsammans med kolleger, t ex i de ämnesdidaktiska nätverken eller som deltagare i ett forskningsprojekt eller en forskningscirkel.

Under året har tolv lärare påbörjat forskarstudier mot licentiatexamen i de nya nationella forskarskolorna för lärare med i huvudsak statlig finansiering. Ytterligare ett antal lärare har tagit examen på magisternivå.

De ämnesdidaktiska nätverken har utvecklats och lärare har fått möjlighet att söka forskningsmedel för projekt tillsammans med kolleger. Projekten koordineras av de vetenskapligt skolade lärarna i nätverken under vetenskaplig ledning. Detta utgör en del i arbetet med att skapa en FoU-kultur i skolorna där lärare gemensamt planerar, reflekterar och utvärderar sin undervisning på ett systematiskt sätt, i ljuset av forskning eller under vetenskaplig ledning. Under året har ett femtontal projekt beviljats. Lesson/learningstudy-nätverken har fortsatt att växa och en seminarier serie erbjuds alla lärare som deltar i en lesson/learningstudy.

Lärare med särskilda uppdrag som utvecklingslärare har ökat. Under året fanns fyra inom gymnasieskolan och elva på central förvaltning. Dessa arbetade med meritering, med språkutvecklande arbetssätt, som lärarcoacher eller är forskarstuderande.

Projekt Lärarcoacher har gått in i en ny fas där forskare har kopplats in. Syftet är att forskare och coacher gemensamt ska utveckla en eller flera modeller för coaching av lärare, utifrån måluppfyllelse, för vidare implementering. Under året har ca åttio lärare och tioalet skolor haft en eller flera coacher.

Samverkan och spridning

FoU-samarbetet på länsnivå fortsätter. Grunden till ett regionalt (inom länet) FoU-program är lagd där det pågående samarbetet kring till exempel de ämnesdidaktiska nätverken och forskarskolan formaliseras. Arbetet med att formalisera samverkan med Stockholm Teaching and Learning Studies med några kommuner i länet och Stockholms universitet har fortsatt. Staden har även initierat ett forskningstema kring språkutvecklande arbetssätt i Ifous, ett oberoende forskningsinstitut, samt deltar aktivt i andra teman.

Samverkan och kontakter med andra aktörer inom området – lärosäten, forskningsinstitutioner, myndigheter, organisationer, även i andra länder har fördjupats och breddats genom deltagande i seminarier, studiebesök, nätverkande och andra aktiviteter.

Förvaltningen har på många sätt synliggjort lärare som i sin profession bidragit till att sprida erfarenheter av att arbeta mer vetenskapligt. Det har skett via Pedagog

Stockholm, via Matchmail, via publicering av utvecklingsartiklar och artiklar i vetenskapliga tidskrifter. Lärare, skolledare och förvaltningspersonal har aktivt deltagit i nationella och internationella konferenser och underhållit och utökat sina nätverk.

Den första årliga lärarforskningskonferensen i vecka 44 har hållits av förvaltningen, med hundratalet deltagare. Lärare som deltagit i praxisnära forskningsprojekt har här presenterat sin forskning och diskuterat sina erfarenheter med kolleger.

Uppdraget kring spridning av FoU-arbete följs upp mer systematiskt. Pedagog Stockholm är en viktig kanal för att synliggöra lärares professionsutvecklande arbete. Under året har antalet besök på Pedagog Stockholm ökat med 24 procent, antalet besök på bloggplattformen med 58 procent och antalet filmvisningar med 54 procent. Tio nya bloggar har tillkommit under året.

Det övergripande utvecklingsarbetet har givits en tydligare struktur och kopplats till forskning genom den nya utvecklingsorganisationen. Härigenom underlättas arbetet med att koppla samman resultatuppföljning och riktade insatser. Ett antal FoU-områden har identifierats och tre FoU-samordnare har tillsatts att koordinera alla insatser inom respektive område för ökad effektivitet och synergieffekter - en inom området Matematik, en inom Naturvetenskap och teknik och en inom Organisation och ledarskap.

Matematik, naturvetenskap/teknik, Läs- och språkutveckling

Inom området matematik har en utvecklingsplan arbetats fram i samverkan med Nationellt Centrum för Matematikutbildning, NCM, för ett forskningsbaserat och samlat grepp samordnat med kommande statliga satsningar. 40 skolledare har haft stöd för att ta fram strategiska utvecklingsplaner inom ämnet.

EU-projektet e-math har påbörjats. Det innebär att elever i utvalda gymnasieklasser läser matematik 1c med hjälp av e-böcker och använder datorn fullt ut. Projektet pågår t o m 2013 och är ett samarbete mellan Åbo, Mariehamn, Tallin och Stockholm. Projektledningen finns på Åbo akademi. Kärrtorps gymnasium och Södra latins gymnasium är med i projektet.

Satsningarna inom naturvetenskap och teknik fortsätter och de upparbetade samarbetena med externa aktörer fördjupas för en tydligare vetenskaplig förankring. Bromma gymnasium är med i det statliga försöket med ett tekniskt påbyggnadsår (T4) efter teknikprogrammet. 15 elever deltar. Förberedelser för att starta en helt ny skola, Stockholm Science & Innovation School Kista, har pågått under året. Skolan planeras i samverkan med KTH, SU och ett antal strategiskt utvalda internationella företag. Skolan kommer att erbjuda teknikprogrammet och startar ht 2013 med en intagningsklass.

Inom området läs- och språkutveckling har insatserna intensifierats. Fler lärare (ca 1 000) har deltagit i de professionsutvecklande insatser som erbjudits inom genrepedagogik och språkutvecklande arbetsätt. Sex nätverk har träffats under året, bland annat ett för lärare som undervisar nyanlända.

Utbildningsförvaltningen koordinerar ett EU-projekt med fem länder kring professionsutveckling av lärare i litteracitetsutvecklande pedagogik. Fem stockholmsskolor deltar aktivt, över 150 lärare har deltagit i ett internationellt möte i Stockholm under året.

Organisation och ledarskap

FoU-arbete kring organisation och ledarskap genomförs i huvudsak som uppdragsforskning och fördjupningsutbildning. En utvärdering av utbildningsförvaltningens chefsprogram för åren 2008-2012 har genomförts. Ytterligare projekt pågår, ett kring arbetslagsledaren och arbetslagets roll för skolutveckling och ett om individuell lön och arbetsmotivation, som beräknas vara klara under 2013 samt ett projekt kring varumärken och värdegrundsretorik som beräknas slutföras under 2014.

Stockholm Summit 2012

Den internationella skolchefskonferensen The Stockholm Summit for Top Level School Leaders genomfördes i maj, som den tredje och sista konferensen. 250 skolchefer, forskare med flera från hela världen samlades för att diskutera skolans framtidsfrågor utifrån aktuell forskning.

Elever i behov av särskilt stöd

En satsning för att öka skolans kompetens när det gäller åtgärdsprogram har pågått sedan hösten 2010 och avslutades under våren 2012. Samtliga grundskolor har nu deltagit i en pilotutbildning för att öka medvetenheten kring åtgärdsprogrammet och processen utifrån detta för elevers utveckling. Enligt de utvärderingar som genomförts bland dem som har deltagit framkommer att de flesta är nöjda med utbildningen och att de har fått både verktyg och kunskap utifrån förändrad lagstiftning för att leda utvecklingsarbetet på den egna skolan. Stödmaterial inklusive mallar för arbetet med pedagogiska utredningar och utformande av åtgärdsprogram har tagits fram. Förvaltningen ger också pedagogiskt och konsultativt stöd till skolor som behöver hjälp i sina bedömningar och sitt beslutsfattande om vad som är särskilt stöd och i att utfärda åtgärdsprogram.

Förvaltningen har lett ett pilotnätverk för speciallärare och specialpedagoger inom grundskolan om att arbeta inkluderande med elever i behov av särskilt stöd. Pilotnätverket har bidragit till kompetensutveckling och ömsesidiga kunskapsutbyten och kommer att fortsätta, och ett nytt nätverk startas.

Satsningen på arbetet för att öka inkluderingen i stadens skolor fortsätter. Utbildningen vid Harvard Graduate School of Education hade 2012 deltagare från

sex grundskolor och två gymnasieskolor. Intresset för att öka såväl den pedagogiska, didaktiska som den sociala inkluderingen har ökat bland de deltagande skolorna. Vid ett par skolor har fortbildningen lett till fokus på att öka inkluderingen både vad gäller förhållningssätt och didaktik.

Nya mallar för gymnasieskolornas arbete med pedagogiska utredningar och utformandet av åtgärdsprogram har också tagits fram och lagts ut på www.pedagogstockholm.se. Gymnasieskolornas arbete med åtgärdsprogram har varit ett förbättringsområde och genomförd aktivitet bedöms på ett gott sätt bidra till de elever som riskerar att inte nå målen.

SITS

Projektet SITS, (Särskilt IT-stöd för barn i behov av särskilt stöd) har avslutats. Resultat från projektet är bland annat tjänsten ”Anpassningsbar skolarbetsplats”, som innebär att lärare kan installera applikationer på elevernas datorer utan en föregående paketering. Inom ramen för projektet har även en programbank upprättats där samtliga paketerade applikationer presenteras.

Stockholms stads grupper med särskild inriktning

Utbildningsnämnden beslutade i maj 2012 om en ny inriktning istället för S:t Örjans skolor. Beslutet innebär att varje särskild undervisningsgrupp inom dåvarande S:t Örjans skolor från och med den 1 augusti har organiserats inom en närliggande grundskola. Utgångspunkterna för denna förändring är bland annat den nya skollagen där det tydligt framgår att alla elever endast ska ha en rektor som är ansvarig för verksamheten.

Hösten har varit en ”övergångsperiod” då dåvarande S:t Örjans centralt placerade personal finns kvar och är ett stöd till mottagande rektorer och de grupper de har tagit emot. Förvaltningen har under hösten arbetat med hur organisationen av grupperna ska se ut efter årsskiftet. Detta beslutas i särskilt ärende i början av 2013.

Skolakut

Utbildningsnämnden har fattat beslut om en skolakut för akuta placeringar av elever i grundskolan, som på grund av disciplinära åtgärder tillfälligt behöver flyttas från den egna skolan. Skolakuten riktar sig i första hand till elever i årskurs 7–9. Skolakuten erbjuder 5 till 6 platser. Elever kommer att kunna tas emot i lokaler i Liljeholmen från och med vårterminen 2013.

Nyanlända och sent anlända elever

Stockholms stads mottagandeenhet för nyanlända och sent anlända elever START Järva startade upp verksamheten i liten skala i de egna lokalerna i Tensta under 2012. Elever kommer i och med vårterminens start att börja tas emot för kunskapskartläggning. Förvaltningen har under hösten rekryterat den pedagog som

ska ansvara för den pedagogiska verksamheten. Pedagogen har tillsammans med projektledaren omvärldsbevakat för att skaffa intryck utifrån insatser med liknande syften. De har också inlett samarbeten med ledande forskare och sakkunniga praktiker inom fältet.

Sprintgymnasiet som är gemensam ingång för nyanlända innan de går över till andra gymnasieskolor/utbildningsformer fungerar tillfredställande. Nyanlända ungdomar ges möjlighet att börja kontinuerligt under läsåret i en grupp anpassad till deras skolbakgrund och motivation. Som stöd för grupplacering genomförs avstämningar/tester var sjätte vecka. Eleven kan byta grupp om förutsättningar för nivå och/eller studietakt förändras under tid. Innan eleverna avslutar sin grundläggande språkintrödnation valideras eleverna och testresultatet ligger sedan till grund inför placering på sökt program. Det finns cirka 550 studieplatser med olika inriktningar att gå vidare till inom språkintrödnation.

En annan form av validering som genomförs inom utbildningsförvaltningens regi är den betygsvalidering som utförs av utländska grundskolebetyg eller motsvarande. Det är cirka 250 utländska ungdomar som varje år får sina grundskolebetyg validerade inför sin gymnasieansökan.

Under året har en genomgång av valideringsarbetet lett fram till ett antal formulerade utvecklingsinsatser som återfinns i verksamhetsplan för 2013.

Studie- och yrkesvägledning

Arbetet med att samordna och utveckla verksamheten har fortsatt under året.

Under 2012 har samråd och information genomförts med studie- och yrkesvägledare på grundskolor och gymnasier, med skolledare på grundskolan, med grundskole- och gymnasiechefer samt med fackliga representanter. Förvaltningen har gjort en inventering av kompetens och antal elever per studie- och yrkesvägledare. Överlämningsrutiner för alla grundskolelever inklusive grundsärskolan har gått igenom och en uppdateringskonferens för stadens studie- och yrkesvägledare har genomförts. En framåtsyftande strategi har tagits fram för att säkerställa att alla elever får den studie- och yrkesvägledning som varje elev har rätt till.

Fritidshemmet

Vid avläsningen i oktober 2012 var drygt 35 000 elever inskrivna på fritidshem eller fritidsklubb, vilket innebär att verksamheten omfattar mer än hälften av alla grundskolelever och därmed är en betydande del av förvaltningens verksamhet.

Förvaltningen har under året tagit fram en plan för utveckling av fritidshem. I arbetet har en arbetsgrupp bestående av skolledare och fackliga representanter deltagit. Planen utgår från skollagens skrivning om utbildningen på fritidshemmet, där uppdraget att komplettera utbildningen i skolan poängteras. Skollagen anger även att fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt

erbjuda en meningsfull fritid och rekreation. Planen inleds med en målbild av hur en väl fungerande fritidshemsverksamhet kan beskrivas. Därefter tar planen upp lärande på fritidshemmet, mål och uppföljning, planering och skolsamverkan samt kvalitetsutveckling.

Som en del i utvecklingsplanen för fritidshemmen beskriver förvaltningen att ett medvetet utvecklings- och kvalitetsarbete är ett av flera sätt att underlätta kommande rekryteringar av högskoleutbildad personal. Då det är svårt att rekrytera utbildade fritidspedagoger har förvaltningen i samarbete med Stockholms universitet under 2012 erbjudit ytterligare 25 anställda barnskötare distansutbildning för att få högskoleutbildning. Det innebär att 55 studerande för närvarande deltar i utbildningen. Skolorna har fått medel för att kunna sätta in vikarier under de tider den studerande är borta för studier.

Spetsutbildning

Skolverket har beviljat stadens ansökan om att Spånga grundskola får anordna riksrekryterande spetsutbildning inriktad mot matematik, biologi, fysik och kemi. I spetsutbildningen får antagning till årskurs 7 göras under fem läsår från och med läsåret 2013/14. I varje årskurs får det vara maximalt 30 elever.

Utveckling av skolornas arbetsorganisation

Förvaltningen har intensifierat arbetet för att utveckla skolans arbetsorganisation. Syftet är att säkerställa att resurser används på ett systematiskt och effektivt sätt. Inom ramen för detta prövas bland annat Lean i några av stadens grundskolor. PRIO-projektet som genomförts under våren som en pilotstudie i samverkan med SKL har gått vidare genom att ytterligare skolor genomfört detta under hösten. Fokus ligger på att utveckla skolans interna processer och arbetssätt. Det handlar om att stärka det kollegiala samarbetet och utveckla processer som styr skolans resurser dit där de gör störst nytta.

Projekt för att förstärka ledning och administration på skolorna

Skolornas administration ska svara mot verksamhetens behov och fungera effektivt i den nya administrativa miljö som växer fram i hela staden. En utredning, i form av en enkät till samtliga kommunala grundskolor, har genomförts för att utreda vilka arbetsuppgifter som utförs av skolledare och av annan administrativ personal inom grundskolan. Ett projekt har startats för att se hur det administrativa arbetet kan utvecklas och effektiviseras för att rektor ska kunna fokusera på att leda det pedagogiska arbetet.

Inom gymnasieskolan pågår också kartläggning av administrativa processer och ett utvecklingsarbete som ska effektivisera administration och ge rektorerna ett förbättrat stöd.

Genus och jämställdhet

Förvaltningen driver ett projekt för hållbar jämställdhet i samverkan med SKL. Syftet med projektet är att på alla nivåer inom förvaltningen implementera strukturer för att långsiktigt finna strategier för att minska skillnader utifrån kön när det gäller elevresultat och hälsa. På initiativ av projektet uppmanades stadens skolor att till arbetsplanerna för läsåret 2012/2013 skriva åtaganden med beaktande av jämställdhetsfrågor. Detta resulterade i att drygt hälften av förvaltningens skolenheter skrivit sådana åtaganden.

Under året har resultaten för den genomsnittliga betygspoängen i gymnasieskolan redovisats genusfördelat. Även utfallet av brukarenkäten har redovisats genusfördelat i de skolblad skolorna erhåller som underlag för analys.

Genusfördelad statistik med efterföljande analyser och framtagande av riktade insatser ur ett genusperspektiv är ett förbättringsområde. Ytterligare statistikutveckling är nödvändig.

Digitala verktyg för skolutveckling

Arbetet med ett 1-1 koncept då det gäller tillgången till olika digitala bärbara enheter har fortsatt. Allt fler skolor arbetar med att utöka antalet bärbara enheter för såväl lärare som elever.

Den omfattande kompetenssatsningen på praktisk it- och mediekompetens (PIM) som för grundskolans del startade 2009 avslutades i december 2012. En rapport som beskriver projektets resultat kommer att presenteras för förvaltningsledningen i början av 2013. Även gymnasieskolorna har under året fortsatt med kompetensutveckling genom PIM.

Steget efter PIM, där lärarna fortbildas i att skapa digitala lärresurser som kan delas med andra, har fortsatt och utvidgats. Denna utbildning har erbjudits alla skolor och har skett i samarbete med Intel och Learnify.

En ny digital bärbar enhet har införts under året, surfplattan. En särskild satsning på 10 grundskolor och 3 gymnasieskolor har skett. En utvärdering tillsammans med dessa 13 skolor pågår för se vilka effekter användandet av surfplattan ger. Utvärderingen som ska presenteras i juni 2013, ska också söka svar om och inom vilka områden denna digitala enhet är ett verktyg som höjer resultaten samt i vilka situationer den kan ersätta en dator. En ytterligare satsning på fler surfplattor i grundskolan har påbörjats.

Arbetet med att implementera it-strategin för ett bättre lärande har inletts. Som en hjälp till skolorna har ett antal verktyg tagits fram för att skolorna på ett tydligt sätt ska kunna omsätta strategins huvudrubriker till praktiskt handlande. De fyra

huvudrubrikerna utgörs av infrastruktur för ökad tillgänglighet, förbättrad digital kompetens hos alla, digitalt innehåll samt samarbete och kommunikation.

Det långsiktiga arbetet med att samordna och förändra befintliga system, i första hand verksamhetssystemen Fronter, Hanna, Stockholm Skolwebb och Bosko har fortsatt. I och med att avtalen för ovanstående system går ut under 2013 och 2014 har ett upphandlingsarbete inletts.

I början av året förändrades Skolwebbens gränssnitt och en del av funktionaliteten för elever och personal. För vårdnadshavare skedde förändringen under sommaren. Ett nytt verktyg gör möjligt för lärare att skapa sina planeringar och dela dem med kollegor, elever och vårdnadshavare i Skolwebben.

76 skolor har nu öppnat Skolwebben för elevernas vårdnadshavare, vilket betyder att 15 nya skolor öppnade under läsåret 2012/2013.

En utvärdering av GS-IT i förhållande till de pedagogiska verksamheterna har inletts. En redovisning av ekonomiska konsekvenser har lämnats till utbildningsnämnden.

Arbetet med att utveckla informationssäkerhet kopplat till förvaltningens verksamhetssystem har fortsatt.

En förstudie har genomförts inför utvecklingen av fler e-tjänster inom utbildningsförvaltningen. Syftet var att identifiera vilka e-tjänster som skulle få störst positiv effekt utifrån målgruppernas behov. Prioriterade målgrupper var skolledare och lärare. Som framgångsfaktorer i det fortsatta arbetet nämndes mätbara effektmål, fokus på mobilitet, skapa förutsättningar för nyttoeffekter, samt att utgå från målgruppernas behov. Under 2013 kommer förvaltningen att ta fram ett antal förslag på områden för fortsatt utveckling.

Förvaltningen har tillsammans med andra arrangerat SETT-mässan. Det är en it-pedagogisk mässa för lärare som blev en stor succé och besöktes av över 700 pedagoger från Stockholms stad.

Utbildningsförvaltningen har tillsammans med Intel arrangerat en internationell it-konferens med temat ”Mobile learning”. Konferensen hade deltagare från 34 olika länder.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
 Andel elever i gymnasieskolan med godkänt i engelska A i slutbetyget	99 %	100 %	2012

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
 Andel elever i gymnasieskolan med godkänt i matematik A i slutbetyget	99 %	100 %	2012
 Andel elever i gymnasieskolan med godkänt i svenska B i slutbetyget	97 %	98 %	2012
 Andel elever i gymnasieskolan med godkänt i svenska som andraspråk B i slutbetyget	93 %	96 %	2012
 Andel elever i gymnasieskolan med minst E på nationella provet i engelska 5		98 %	2012
Kommentar: Utfall kan inte anges på grund av oklarheter i underlagen.			
 Andel elever i gymnasieskolan med minst E på nationella provet i matematik 1		93 %	2012
Kommentar: Utfall kan inte anges på grund av oklarheter i underlagen.			
 Andel elever i gymnasieskolan med minst E på nationella provet i svenska 1		96 %	2012
Kommentar: Utfall kan inte anges på grund av oklarheter i underlagen.			
 Andel elever som börjar naturvetenskapligt program	22 %	30 %	2012
 Andel elever som enligt skolundersökningen anser - Jag kan rekommendera min skola (åk 5)	75 %	76 %	2012
 Andel elever som enligt skolundersökningen anser - Jag kan rekommendera min skola (åk 8)	57 %	65 %	2012
 Andel elever som klarat samtliga delprov på det nationella provet i engelska i år 6	85 %	83 %	2012
 Andel elever som klarat samtliga delprov på det nationella provet i matematik i år 6	78 %	81 %	2012

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
 Andel elever som klarat samtliga delprov på det nationella provet i matematik i årskurs 3	76 %	78 %	2012
 Andel elever som klarat samtliga delprov på det nationella provet i svenska i år 6	78 %	75 %	2012
 Andel elever som klarat samtliga delprov på det nationella provet i svenska i årskurs 3	76 %	81 %	2012
 Andel elever som uppnått kravnivån i det nationella provet i engelska i år 9	89 %	91 %	2012
 Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i matematik i år 9	77 %	82 %	2012
 Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i svenska i år 9	90 %	90 %	2012
 Andel lärare i gymnasieskolan som uppnått nivå 1 i PIM Kommentar: Utfall kan inte anges.		100 %	2012
 Andel lärare i gymnasieskolan som uppnått nivå 2 i PIM Kommentar: Utfall kan inte anges.		40 %	2012
 Andel lärare i gymnasieskolan som uppnått nivå 3 i PIM Kommentar: Utfall kan inte anges.		20 %	2012
 Andel vårdnadshavare som enligt skolundersökningen anser - Jag kan rekommendera min/mitt barns skola (grundskolan)	74 %	90 %	2012
 Andel vårdnadshavare som enligt skolundersökningen anser - Jag kan rekommendera mitt barns fritidshem (åk 2)	71 %	80 %	2012

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
 Andel vårdnadshavare som enligt skolundersökningen anser - Jag kan rekommendera mitt barns skola (F-klass)	85 %	83 %	2012
 Andel vårdnadshavare som enligt skolundersökningen anser - Jag kan rekommendera mitt barns skola (åk 2)	79 %	80 %	2012
 Genomsnittlig betygspoäng för elever med slutbetyg (ej IV)	15,1 Poäng	15,5 Poäng	2012
 Meritvärde i årskurs 9	222 Poäng	225 Poäng	2012

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Måluppfyllelsen för elever med funktionsnedsättningar ska följas upp	2012-01-01	2013-12-31	
 Tillgången till anpassat undervisningsmaterial, som levereras i tid, för elever med funktionsnedsättning ska ses över.	2012-01-01	2013-12-31	
 Tillgängligheten på webben för elever och vårdnadshavare med funktionsnedsättningar ska ses över	2012-01-01	2013-12-31	

NÄMNDMÅL:

2.2.3 Samtliga elever i stadens kommunala skolor möter dagligen en god fysisk och psykosocial arbetsmiljö

 Uppfylls delvis

Stockholms stads skolor ska präglas av förtroende och respekt mellan elever, mellan vuxna och elever samt mellan vuxna. Trygghet och studiero är en förutsättning för lärande. Skolan ska främja likabehandling och förebygga att kränkande behandling uppstår.

Likabehandlingsarbetet

Utbildningsförvaltningen har framtagna riktlinjer ”Trygghet och studiero” i syfte att se till att det inom varje verksamhet genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Varje skolenhet ansvarar för att kartlägga och ta fram en plan riktad till den egna verksamheten enligt Skollag och diskrimineringslag. Förvaltningen hänvisar till www.planforskolan.se som stöd i arbetet med planen/planerna. Stödet för skolorna finns även på www.pedagogstockholm.se

Utbildningsförvaltningen följer upp skolornas arbete mot kränkande behandling i resultatdialogerna mellan rektor och grundskolechef/gymnasiechef utifrån skolornas kvalitetsredovisning.

Grundskola

Målet för Stockholms stads grundskolor är att alla elever ska omfattas av en god fysisk och psykosocial miljö.

Utbildningsförvaltningen konstaterar att värdegrundsarbetet i stadens kommunala grundskolor över tid går åt rätt håll. Resultaten i flera olika uppföljningar visar att de genomförda och pågående satsningarna för att skapa en trygg skola på ett positivt sätt stimulerar skolornas lokala arbete. Exempel på detta är de gemensamma riktlinjerna för trygghet och studiero, inspirations- och stödmaterial på Pedagog Stockholm samt kompetensutveckling av personal för att stärka den lokala kompetensen för att förbättra arbetet i stadens skolor kring diskriminering och kränkande behandling. Inom ramen för chefsprogrammet erbjuds varje termin kompetensutveckling gällande likabehandlingsarbetet.

Överlag har det inte skett några stora förändringar jämfört med föregående år vad gäller elevernas uppfattning om trygghet och studiero. Den största övergripande förändringen är att andelen positiva svar vad gäller lugn och ro på lektionerna ökat för alla årskurser. Denna fråga har förändrats sedan föregående år, (2012: ”Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna”, 2011: ”Jag kan arbeta utan att bli störd.”) varför det inte är möjligt att dra slutsatsen att situationen faktiskt förbättrats under året. Förvaltningen har dock haft ett stort fokus på detta område under året.

Tabell 27: Indikator - ”Jag kan arbeta utan att bli störd” 2011 ” Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna” 2012

Årskurs	2011		2012	
	Andel 4-5	Andel 4-5	Andel 3-4-5	Andel 3-4-5
Åk 2	52 %	64 %	80 %	87 %
Åk 5	54 %	63 %	85 %	89 %
Åk 8	42 %	45 %	76 %	78 %

Andelen som anger de två mest positiva svarsalternativen är i stort sett densamma på frågorna om trivsel och trygghet. Däremot har andelen som instämmer helt ökat tämligen markant för de yngre eleverna (F-klass och årskurs 2), från 50 till 60 procent respektive från 46 till 57 procent. Samma tendens gäller för årskurs 5 och 8 på trivselfrågan, men där är förändringarna små.

Det är mycket små skillnader mellan pojkar och flickor i brukarundersökningens frågor om trygghet. I årskurs 2 och 5 knappt några skillnader alls. Samma gäller i F-klass utom på frågan om man blivit illa behandlad. Där upplever fler pojkar än flickor att de blivit illa behandlade. I årskurs 8 är skillnaderna små, men flickorna trivs lite bättre, är lite tryggare, och upplever lite sämre arbetsro.

Frånvaro

Den ogiltiga frånvaron uppgick till 2,2 procent, årsmålet uppnåddes.

Tjänster som underlättar uppföljning av frånvaro har implementerats. I Skolwebben har ett nytt verktyg utvecklats som möjliggör för vårdnadshavare att få meddelande via e-post eller SMS vid elevs ogiltiga frånvaro. Skolornas frånvaroregistreringar har under höstterminen förbättrats. Några mindre enheter saknar fortfarande digital frånvarorapportering. Vid en uppföljning den 1 december var 80 procent av skolornas lektioner registrerade.

Gymnasieskola

Tabell 28: Utfall brukarundersökning avseende arbetsro och trygghet 2011-2012

Indikatorer			
Andel nöjda elever i gymnasieundersökningen avseende:			
	Utfall 2011	Utfall 2012	Årsmål 2012
Det är arbetsro på lektionerna.	50	49	60
Jag känner mig trygg på min skola.	90	90	92

Trygghet

I årets brukarenkät var det 90 procent av eleverna som besvarade påståendet positivt om att de känner sig trygga på sin skola. Resultatet är oförändrat jämfört med föregående år.

I ett övergripande perspektiv kan nämnas att det finns en resultatspridning mellan 70 till 100 procent positiva svar. 11 skolor hade ett resultat som översteg kommunens genomsnittliga och några skolor uppvisar synnerligen höga resultat som löper mellan 92 till 100 procent positiva svar. I den andra änden på skalan fanns det fem skolor med ett trygghetsresultat som låg mellan 70 till 77 procent positiva svar. För berörda skolor borde detta utgöra ett viktigt analytiskt område.

Totalt sett är svarsfördelningen mellan pojkar och flickor relativt lika i ett genusperspektiv. Den svarsbild som skolan har totalt följer i regel även svarsfördelningen i genus. Av 24 skolor har 11 en resultatskillnad som löper mellan noll till tre procent i de positiva svaren mellan pojkar och flickor, vilket får ses som en relativt jämn fördelning. För de skolor som uppvisar större skillnader är fördelningen relativt jämn mellan vilket av könen det är som dominerar med positiv svarsbild.

Svarsspridning mellan det lägsta och det högsta värdet för pojkar låg mellan 55 till 100 procent. Motsvarande intervall för flickor var mellan 71 till 100 procent.

Studiero

För påståendet att det är arbetsro på elevens lektioner försämrades resultatet marginellt jämfört med föregående år. I årets brukarundersökning uttryckte 49 procent en nöjdhet med arbetsron. Motsvarande resultat i fjol var 50 procent.

Det finns även en stor spridning i resultatet för olika skolor. Intervallet mellan det lägsta och det högsta värdet är mellan 27 och 87 procent positiva svar. Bland de skolor som uppnår de högre resultaten återfinns RH-gymnasiet, IB School South och ESS-gymnasiet. Här finns sannolikt speciella strukturer kopplat till förutsättningar som påverkar resultatet. Bland de skolor som har ett lägre resultat återfinns såväl skolor som kännetecknas av höga som av relativt låga söktryck. På det sättet kan inte resultaten i denna grupp kopplas till särskilda elevbakgrundsfaktorer.

Ur ett genusperspektiv framkommer delvis en lite förändrad bild av resultaten. Det är endast fem skolor som redovisar ett resultat som är relativt likartat mellan könen, andelen positiva svar varierar mellan noll till tre procentenheter. Bland de skolor som har en tyngdpunkt med positiva svar för pojkar återfinns några skolor som främst har yrkesprogram. Där är resultaten relativt låga utan att tillhöra de mest negativa. Där flickor dominerar de positiva svaren återfinns skolor med högre resultat och starkare teoretisk koppling. Ett problem i sammanhanget är att de genusfördelade siffrorna avser skolnivå och inte programnivå. Det är i huvudsak på programnivå som det systematiska kvalitetsarbetet genomförs.

Undervisningsgrupperna inom många program är relativt enkönade på ett sätt som inte medger redovisning av genusfördelade resultat. För att könstrukturer ska beaktas bör dessa aspekter också lyftas och analyseras på skolnivå.

Frågan om arbetsro har varit aktuell under ett flertal år. Det har funnits en osäkerhet kring vad eleverna har svarat på med hänsyn tagen till att det har upplevts som lugnare på skolan än vad enkätsvaren har visat. Det som har framkommit under hösten där arbetsron lyfts i flera kvalitetsredovisningar och i viss omfattning även i några resultatdialoger är att frågan har lett till utvecklade arbetsprocesser som går ut på att flera skolor frågar eleverna om vad enkätresultaten står för. Detta skapar ett konstruktivt möte mellan elevernas enkätresultat och hur det kvalitativt ska kunna utvecklas. Som exempel kan nämnas att det har lett till diskussioner som berör ledarskapet i klassrummet och i ett fall har eleverna pekat på svag styrning igenomförda grupparbeten.

I tertiärrapport 2 redovisades att det låg ett uppdrag till statistikleverantören att ta fram en rapport baserat på individdata från brukarenkäten. Syftet var att se om det med stöd av sambandsanalys av enkätens olika delar kunde framgå om vissa frågor hade en särskild koppling till angelägna utvecklingsområden, om det var någon

fråga i enkäten där satsningar skulle kunna identifieras med syfte att höja någon annan del av resultaten. Rapporten har diskuterats inom utbildningsförvaltningen och det finns ett uppvisat samband mellan enkätens generella påståenden som att vilja rekommendera sin skola och nöjdheten över skolan i sin helhet. Är eleven nöjd med dessa påståenden är eleven i regel nöjd med övriga frågeställningar. I övrigt var det svårt att se starka samband mellan olika frågor till stöd för framtagande av utvecklingsinsatser. Dock uppvisas ett relativt svagt positivt samband mellan studiero och frågor som berör variation på arbetsätt och lärarnas samarbete kring elevens lärande, perspektiv som bland annat har bäring på ledarskapet i klassrummet enligt beskrivningen i föregående stycke.

Frånvaro

Tabell 29: Frånvaro gymnasieskolan 2010-2012

Anmäld frånvaro			Ogiltig frånvaro			Total frånvaro		
2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
6,9	7,3	8	7,3	7,5	6	14,2	14,7	14

Den totala frånvaron uppgick till 14 procent som andel av planerad undervisningstid, en minskning med 0,7 procentenheter jämfört med föregående år. Resultatet för den ogiltiga frånvaron 2012 uppgick till 6 procent. Det är en fråga som har fokuserats under en längre period och det är positivt att resultatförbättringar uppvisas. Trots en positiv resultatförskjutning med 1,5 procentenheter uppnåddes inte årsmålet om 5 procent av planerad undervisningstid. Resultatet är dock vid närmare granskning behäftat med viss osäkerhet. Dels saknas uppgifter främst inom introduktionsprogrammet/individuella programmet vilket kan ha påverkat resultatet. En komplett redovisning hade kanske inneburit ett något förändrat resultat.

Förvaltningen bedömer att de administrativa rutinerna totalt sett har stärkts under året. Det är ett skollagskrav att samma dag som en ogiltig frånvaro föreligger meddela elevernas vårdnadshavare.

På skolnivå visar resultaten från de enskilda skolorna 2012 att den ogiltiga frånvaron varierar mellan cirka 17 och 3 procent. Det är främst skolor med relativt högt söktyck som visar en relativt låg frånvarotid. De skolor som uppvisar en högre frånvaro ligger i regel inte så långt bort från det genomsnittliga resultatet.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
 Andel elever som enligt skolundersökningen F-klass är nöjda med - Jag känner mig trygg i skolan	85 %	90 %	2012
 Andel elever som enligt skolundersökningen åk 2 är nöjda med - Jag känner mig trygg i skolan	90 %	85 %	2012
 Andel elever som enligt skolundersökningen åk 5 är nöjda med Jag känner mig trygg i skolan,	88 %	90 %	2012

NÄMNDMÅL:**2.2.4 Samtliga elever i stadens kommunala skolor ska ha ett reellt inflytande över, ansvar för och förståelse för sitt eget lärande**

Uppfylls delvis

Grundskola

Elevernas upplevelse kring delaktighet och kunskap om vilka mål de ska nå är relativt oförändrade i jämförelse med förra året utom i årskurs 8 där resultatet sjunkit något.

Under de senaste åren har ett omfattande arbete bedrivits för att digitalisera all elevdokumentation. Detta sätt att dokumentera skapar bättre förutsättningar för elever och deras vårdnadshavare att följa elevens kunskapsutveckling över tid och därigenom också bättre förutsättningar för eleven att kunna ta ansvar för sitt eget lärande.

Arbetet med dokumentation av elevers kunskapsutveckling har under de senaste åren varit en integrerad del i utvecklingen av undervisnings- och bedömningsprocessen där syftet har varit och är att få till stånd en tydlig och synlig koppling mellan de nationella målen, undervisningens innehåll och bedömningen av elevers lärande/kunnande. Ett av fokusområdena i detta arbete är att elever i förväg ska känna till vilka mål/kunskapskrav de arbetar mot, hur undervisningen ska se ut för att möjliggöra att de når målen/kunskapskraven samt att de ska veta vad som ska bedömas och hur bedömningen ska gå till. Detta är en förutsättning för att elever ska kunna ta ansvar för sitt eget lärande. Vidareutveckling av detta pågår ständigt för att elever och föräldrar på ett ännu tydligare och bättre sätt ska kunna följa elevens kunskapsutveckling.

Gymnasieskola

Två påståenden från brukarenkäten utgör indikatorer inom detta mål. Det avser om eleverna är nöjda med hur deras lärare har informerat dem om vad som krävs för att uppnå de olika betygen och information om hur eleverna ligger till under kursens gång. Påståendet som berör betygskriterierna uppvisar det mest positiva resultatet. Två av tre elever höll med i påståendet. Motsvarande andel för det som berör återkoppling under kursens gång var 53 procent. Jämfört med föregående år är det återkoppling under kursens gång som uppvisar en positiv utveckling, en förbättring med tre procentenheter. Årsmålen uppnåddes inte.

På skolnivå uppvisas en relativt stor svarsspridning mellan de högsta och lägsta resultaten. Differensen är som störst för indikatorn som handlar om lärarnas återkoppling under kursens gång. Det högsta resultatet har 80 procent instämmande svar medan lägsta är på 33 procent. Detta är ett angeläget utvecklingsområde på flera skolor särskilt med tanke på att det är frågeställningar som hör ihop med formativ bedömning. Formativ bedömning är ett prioriterat utvecklingsområde som också har aktualiserats i skolornas kvalitetsredovisningar och i genomförda resultatdialoger under hösten.

På skolnivå uppvisas också relativt stora skillnader i resultaten mellan pojkar och flickor. Differensen i andelen positiva svar i ett genusperspektiv borde även det ge anledning till särskilda analyser. Det finns en tyngdpunkt på att pojkar är relativt mer nöjda med lärarnas insatser än flickorna. Bilden är dock inte enhetlig, på vissa skolor återfinns en större andel positiva svar från pojkar. Skolor med denna svarsbild kännetecknas av högt söktryck alternativt har de stora inslag av yrkesprogram.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
 Andel elever som enligt skolundersökningen åk 5 är nöjda med Jag vet vad jag behöver kunna för att nå målen i de olika ämnena	80 %	82 %	2012
 Andel elever som enligt skolundersökningen åk 8 är nöjda med Jag vet vad jag behöver kunna för att nå målen i de olika ämnena	58 %	70 %	2012
 Andel elever som är nöjda med hur deras lärare informerar om vad som krävs för att uppnå de olika betygen, enligt gymnasieundersökningen	67 %	70 %	2012
 Andel elever som är nöjda med hur deras lärare under kursens gång informerar om hur man ligger till, enligt gymnasieundersökningen	53 %	60 %	2012
 Andel vårdnadshavare som enligt skolundersökningen F-klass är nöjda med – Jag och mitt barn vet vad mitt barn behöver för att lära och utvecklas	76 %	80 %	2012
 Andel vårdnadshavare som enligt skolundersökningen i fritidshem är nöjda med – det inflytande mitt barn har över fritidshemmets aktiviteter	65 %	75 %	2012
 Andel vårdnadshavare som enligt skolundersökningen åk 2 är nöjda med - Jag och mitt barn vet vad mitt barn behöver för att lära och utvecklas	77 %	83 %	2012

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
----------------------	------------------	--------	--------

NÄMNDMÅL:**2.2.5 a + b Samverkan med andra aktörer ska öka såväl inom närområdet som internationellt**

 Uppfylls helt

Samverkan mellan socialtjänst, förskola, skola och polis

Samverkan med socialnämnden och stadsdelsnämnderna har fortsatt och intensifierats under året. Sju samverkanskonferenser med grundskole- och gymnasie- rektorer, grundskole-, och gymnasiechefer och chefer från stadsdelsnämndernas olika verksamheter har genomförts i syfte att fördjupa och stärka samverkan inom respektive stadsdelsnämnd.

Stödmaterialet för samverkan mellan stadsdelsnämndernas verksamheter och skolan har uppdaterats och beslutats i utbildnings- respektive socialnämnden.

Flertalet grundskolor och några gymnasieskolor har tecknade samverkansöverenskommelser med stadsdelsnämnderna. Överenskommelserna reglerar olika samverkansområden som till exempel BUS-arbetet, brottsförebyggande och drogförebyggande arbete, barn och ungdomar som får illa, övergång förskola - skola.

I den samverkan som rör Stockholms läns landsting sker samverkan för alla skolformer inom ramen för BUS-arbetet (BUS – Barn och Unga som behöver Stöd från både kommun och landsting). En ny BUS-överenskommelse har under året antagits av kommunfullmäktige.

Under året har socialförvaltningen tillsammans med utbildningsförvaltningen startat projektet ”Steg mot ökad skolnärvaro”, där två skolor för närvarande deltar.

En granskning av barn/unga placerade i hem för vård eller boende (HVB), familjehem, jourhem etc. och deras skolgång har genomförts och presenterats i utbildningsnämnden. Granskningen visar att ca 1 % av Stockholms stads barn och unga var placerade av socialtjänsten i till exempel hem för vård eller boende eller familjehem under 2010.

Socialförvaltningen kommer tillsammans med utbildningsförvaltningen att starta projektet SkolFam från och med 2013. Projektet gäller elever i familjehem placerade av Stockholms stad och i familjehem inom Stockholms stad. Syftet är att genom nära samverkan mellan skola, socialtjänst och familjehem höja måluppfyllelsen för familjehemsplacerade barn.

Undervisning har kommit igång i stadens största skyddade boende. En av de kommunala grundskolorna har uppdraget och ansvarar för att undervisning genomförs. En strategi har utarbetats för att säkra att elever i övriga skyddade boenden samt elever placerade i HVB-hem får sin rätt till undervisning tillgodosedd.

Utbildningsförvaltningen deltar i tre av polismästardistriktens chefsråd, som är ett komplement till de lokala brottsförebyggande råden.

Entreprenörskap

Under året har förvaltningen påbörjat processutbildningar i entreprenöriellt lärande i sju grundskolor. Efter avslutad utbildning ska varje deltagande skola ha ett eller flera representanter, med uppgift att driva det entreprenöriella lärandet vidare efter projekttidens slut.

Med Järvaskolorna som modell har även skolorna i Söderort påbörjat olika former av samarbeten skola - arbetsliv. En första träff där skolledare/vägledare och lokalt näringsliv i Söderort fick möjlighet att tillsammans formulera framtida projekt genomfördes under hösten.

Lärare, fritidspedagoger och studie- och yrkesvägledare från ett tiotal skolor genomgick under året Ung Företagsamhets grundskolemoduler "Vårt samhälle" och "Se möjligheterna".

Under hösten har förvaltningen tillsammans med Transfer och Svenskt Näringsliv dragit upp riktlinjer för fortsatt samarbete och arbetat fram uppslag till utveckling och fördjupning av entreprenörskap och entreprenöriellt lärande i Stockholms stads grundskolor.

Under året har två entreprenörskapsprogram genomförts, dels Global Entrepreneurship Program (GEP) i samverkan med National University of Singapore, dels Future Entrepreneurs Program (FEP), där lärare och elever från både grund- och gymnasieskola deltog. Därutöver har workshops för rektorer och lärare hållits för att samordna och lära av varandra i entreprenörskapsfrågor.

Yrkesbranscher

Samverkansformer med branschen rörande Stockholms Transport- och Fordonstekniska gymnasium har utretts under året. Beslut om strategi fattas under 2013.

Ett nytt Vård- och Omsorgscollege har under året startats i samverkan med landstinget och Röda Korsets Högskola. Utbildningen är förlagd i den nystartade Kungsholmens Västra gymnasium.

Högskola/universitet

Under året har samarbete med Stockholms Akademiska Forum pågått. Bland annat har strukturer för kontakt mellan gymnasieskolor och högskolor arbetats fram.

Högskoledagar där högskolor föreläser på gymnasieskolor med naturvetenskapsprogrammet har genomförts.

Flera gymnasieskolor erbjuder eleverna att läsa högskolekurser inom gymnasiet ram. Under hösten har det planerats för att åtta av stadens gymnasieskolor ska bli "Samverkansgymnasier" till KTH. Det har även planerats för ett kommande mentorprogram mellan elever och doktorander vid Karolinska Institutet.

Förvaltningen har också ett omfattande samarbete med lärarutbildningarna kring VFU och försöket med handledningsskolor.

Internationalisering

Ett större antal besök i Kina och Indien har genomförts under året inom ramen för Global Citizen Program. Skolledare, lärare och elever från stadens skolor har varit på besök på många platser i Kina och Indien för studiebesök och projektarbeten.

Förvaltningen har också varit värd för ett antal internationella besök. Under året har även en grundskola involverats. Strukturerade Skype-sessions mellan elever i åk 8 och en skola i Indien har startat. Under året har fem "Global Citizen Seminars" genomförts där föreläsare från organisationer för företag deltar tillsammans med elever som redovisat sina erfarenheter från besöken i Kina och Indien.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
 Externa myndighetsmedel för internationalisering uttryckt i kronor per elev	45 kr/elev	30 kr/elev	2012

KF:S MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.4 Stockholms stad som arbetsgivare ska erbjuda spännande och utmanande arbeten

 Uppfylls helt

Utbildningsnämnden bedömer att målet totalt sett är uppfyllt. Årsmålen för andel chefer och ledare ställer tydliga krav på sina medarbetare och för sjukfrånvaro har dock inte helt uppnåtts.

Ett omfattande strategiskt arbete har startat för att på sikt kunna säkra den framtida kompetensen inom skolan. En kartläggning som ska ringa in området kompetensförsörjning, definitioner, problem, styrkor och svagheter ska vara klar i början av 2013 och en handlingsplan för 2013-2014 ska tas fram och genomföras.

Ett ökande antal utvecklingslärare finns, såväl i skolor som på central förvaltning och det har även varit möjligt att söka central finansiering av sådana tjänster.

Lärarlyftets regelverk ändrades 2012 och är nu en väg till utökad behörighet för de som har lärarexamen och undervisar i ett ämne som läraren saknar behörighet för. Lärarlyftet utnyttjas inte optimalt och ingår därför i utvecklingen det strategiska kompetensförsörjningsarbetet.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Aktivt Medskapandeindex	78		fastställs 2012	2012
Kommentar: Målvärde ska inte sättas för 2012. Indikatorn mäts för första gången i 2012 års medarbetarundersökning och utfallet har använts som ingångsvärde för målvärde 2013.				
 Andel medarbetare på deltid som erbjuds heltid	20 %	15 %	75 %	2012
 Chefer och ledare ställer tydliga krav på sina medarbetare	65 %	80 %	80 %	2012
 Medarbetare vet vad som förväntas av dem i deras arbete	90 %	70 %	80 %	2012
 Sjukfrånvaro (alla nämnder/bolag)	4,4 %	4,1 %	4,5 %	VB 2012

NÄMNDMÅL:

2.4.1 Utbildningsnämnden ger förutsättningar för medarbetare att kunna ta initiativ till att utveckla sig och sitt uppdrag.

2.4.2 Utbildningsnämnden ger förutsättningar för chefer att utöva ett ledarskap med fokus på verksamhetens måluppfyllelse och medarbetares utveckling

 Uppfylls helt

Plan för långsiktig kompetens- och personalförsörjning

Barn- och elevantalsökningen kräver stora nyrekryteringar av medarbetare inom både förskola och skola. Samtidigt kommer många av de nuvarande medarbetarna att gå i pension. Till det ska läggas de kommande kraven på att lärare bara får undervisa i de ämnen de är behöriga. Förvaltningen har startat ett omfattande strategiskt arbete för att på sikt kunna säkra den framtida kompetensen inom skolan. En kartläggning som ska ringa in området kompetensförsörjning, definitioner, problem, styrkor och svagheter, har påbörjats och ska vara klar i början av 2013 och en handlingsplan för 2013-2014 ska tas fram och genomföras.

Karriärvägar

Att attrahera de bästa lärarna handlar inte bara om att kunna erbjuda en karriär i form av en speciell tjänst. Det handlar i hög grad om att erbjuda en stimulerande miljö där lärare gemensamt planerar, reflekterar och utvärderar sin undervisning och i övrigt ges rika möjligheter till professionsutveckling. Förvaltningens arbete med att skapa karriärvägar för lärare hänger nära samman med satsningen på att skapa en FoU-kultur i skolorna där professionsutveckling är en naturlig del. För att detta kollegiala lärande ska komma till stånd, krävs att några lärare har i uppdrag att initiera och driva kollegiala samarbeten och samtal. Här krävs nyckelkompetenser, men även en gedigen kännedom om aktuell skolforskning och ett vetenskapligt förhållningssätt, dvs. en vana att betrakta det givna ur olika aspekter, att analysera och systematisera. Sådana lärare kommer att kunna söka de framtida karriärtjänsterna.

Ett ökande antal utvecklingslärare finns, såväl i skolor som på central förvaltning och det har även varit möjligt att söka central finansiering av sådana tjänster.

Det pågår ett arbete med att utveckla karriärvägar utifrån de beslut som fattats i staden och kommande regeringsbeslut om förstelärare och lektorer. Ett ärende med ett samlat grepp kring karriärvägar kommer våren 2013.

Förvaltningen har stöttat de 12 lärare som antagits till de nya nationella forskarskolorna genom viss finansiering och genom nätverksträffar och möjlighet att delta i andra aktiviteter. Vidare har magisterstudier uppmuntrats för såväl lärare som skolledare och förskollärare. En ny antagning till den kommunövergripande ämnesdidaktiska forskarskolan har planerats och antagning beräknas ske våren 2013. För skolledare planerar förvaltningen ett nytt upplägg för studier till en masterexamen för att öka förutsättningarna för slutförande.

Läraryftet

Läraryftets regelverk ändrades 2012 och de ekonomiska villkoren försämrades. Därför tilldelades extra medel från central förvaltning för att öka nyttjandegraden. De ämnen som har prioriterats är matematik, naturorienterade ämnen, teknik, svenska som andraspråk och speciallärarutbildning med inriktning mot utveck-

lingsstörning. Under vårterminen deltog 16 lärare varav en från gymnasieskolan, inom ämnena matematik, SO, NO och engelska. Nyttjandegraden förbättrades under höstterminen då 75 lärare deltog, varav 38 med centrala medel. Lärarlyftet utnyttjas inte optimalt och ingår därför i utvecklingen det strategiska kompetensförsörjningsarbetet.

Verksamhetsförlagd utbildning, VFU

2012 har 2 400 lärarstudenter haft sin VFU-placering i stadens kommunala och fristående förskolor och skolor, hälften i grundskolan. 175 lärare har genomgått handledarutbildning. Gymnasieskolorna driver egna handledarutbildningar för ca 50 lärare. Ett utvecklingsarbete pågår för att kartlägga antalet lärare med handledarkompetens, samt säkerställa att placeringar i första hand görs på skolor där sådana lärare finns. En uppdragsbeskrivning för handledare har gjorts i samverkan med de fackliga organisationerna.

Samarbetet med skolornas VFU-ansvariga och stadsdelsförvaltningarnas kontaktpersoner fortsätter. Samverkansavtalet, handledarnas kompetens och uppdrag är några av de frågor som diskuteras. Gymnasiereformen har inneburit färre VFU-platser, framför allt inom estetiska ämnen.

Övningsskoleprojektet i samverkan med Stockholms universitet har utökats med två gymnasieskolor, två grundskolor och två förskolor.

Introduktionsperiod för nyexaminerade lärare

Under året har en inventering gjorts av antalet nyexaminerade. Förvaltningen har underlättat genomförandet av de statliga föreskrifterna om introduktionsperioder genom ett program för introduktion av nyexaminerade lärare. Lärarna har fått möjlighet att delta i nätverk tillsammans med mentorer och rektorer och fått utbildning i vad det innebär att bedöma lärarkompetens och om lagstiftningen kring lärarlegitimation. Programmet samordnas på central förvaltning.

Meriteringsprogrammet

Som ett led i arbetet med att skapa karriärvägar för lärare, har ett meriteringsprogram för yrkesskickliga lärare tagits fram. Lärare ges möjlighet att dokumentera sitt professionella kunnande i en portfolio och visa att de har de förmågor och kompetenser skolforskning angivit som särskilt betydelsefulla för att nå bra elevresultat. 17 lärare, varav fem grundskollärare, anmälde sig och har godkänts i det första steget och beräknas vara helt klara i februari 2013.

Verktyg för kompetenskartläggning för lärare

Förvaltningen har under året bedrivit arbete med att ta fram ett ledningsverktyg för kompetenskartläggning och strategisk kompetensförsörjning kopplat till nya behörighets- och legitimationskrav för lärare. En upphandling har genomförts men tilldelningsbeslutet har överklagats hos förvaltningsrätten som avvisat yrkanden

om att upphandlingen ska göras om. Överklagan av förvaltningsrättens beslut har inlämnats till kammarrätten som vid verksamhetsårets utgång ännu inte fattat beslut om prövningstillstånd.

Arbetet med att förbereda implementering av ett verktyg har fortsatt för att processen ska kunna forceras när den rättsliga prövningen avslutats och avtal med leverantör slutits.

Chefsförsörjning och chefutveckling/utbildning

En strukturerad och tydlig introduktion, som utvecklats i samarbete med verksamheterna, ger parallellt med förberedelser av olika slag cheferna goda förutsättningar för att klara uppdraget. Förvaltningen har genomfört en obligatorisk basutbildning två gånger under 2012.

Rektorsprogrammet är treårigt och erbjuds såväl rektorer som biträdande rektorer. Ledningsgruppsutbildning erbjuds och genomförs främst för nysammansatta grupper.

Chefsuppföljning i form av en 360-gradersmätning har genomförts med 27 chefer, i syfte att fånga upp vilka utvecklingsområden som chefen respektive verksamheten behöver arbeta med.

Förvaltningen anordnar utbildning, i två steg, för lärare som har intresse och kapacitet för att bli skolledare. Intresset är stort och flera av dem som deltagit blir skolledare. För biträdande rektorer erbjuds särskild utbildning för utveckling av det pedagogiska ledarskapet, både för att utvecklas i den aktuella rollen och som en förberedelse för rektorsrollen.

Utveckling av skolornas arbetstid/arbetsorganisation för högre måluppfyllelse

Projektet ”Insatser för utveckling av skolornas arbetsorganisation – för högre måluppfyllelse” har i en delrapport lämnat förslag på utbildnings- och stödaktiviteter för skolledare i avtalsfrågor. Kontinuerlig uppföljning och utvärdering i syfte att dra lärdomar av erhållna erfarenheter har även presenterats.

Under våren har förvaltningens chefsdagar haft arbetsorganisationsfrågor i fokus. Skolor har presenterat framgångsrika lösningar och sina erfarenheter för kollegorna.

Ytterligare sex skolor har tecknat lokala kollektivavtal med annan arbetstidsförläggning. Totalt gäller nu elva lokala kollektivavtal.

Lönebildning

Årets löneöversyn har pågått under både vår och höst eftersom flertalet löneavtal löpte ut under våren och nytt avtal för Lärarnas Samverkansråd tecknades först i september. Förvaltningen har tagit fram en lönepolitisk plattform.

Utbildningsförvaltningen avser att utvärdera löneöversynen, såväl internt på arbetsgivarsidan som partsgemensamt. Ett underlag inför analysen kommer att bestå av resultatet från en enkät som skickats ut till lönesättande chefer och fackliga företrädare i december. Lönespridningen kommer att följas upp på individnivå.

Tabell 30: Utfall löneöversyn 2012. Underlaget baseras på tillsvidareanställd personal exkl vilande anställningar

Personalorganisation	Org	Antal	Oorg	Antal	Totalt	Antal	Andel oorg
Samtliga, org såväl som oorg	3,89 %	10 250	3,62 %	2 101	3,84 %	12 351	17,0%
Kommunal	2,97 %	1 982	2,97 %	510	2,97 %	2 492	20,5%
Offentliganställdas förhandlingsråd, OFR	2,96 %	561	2,45 %	92	2,89 %	653	14,1%
AkademikerAlliansen exkl Sveriges Skolledarförbund	3,12 %	211	2,75 %	129	2,98 %	340	37,9%
Sveriges Skolledarförbund	3,94 %	266	3,95 %	90	3,95 %	356	25,3%
Lärarnas Samverkansråd	4,20 %	7 073	4,02 %	1 233	4,18 %	8 306	14,8%
Vårdförbundet	2,83 %	129	2,75 %	45	2,81 %	174	25,9%
Läkarförbundet	2,69 %	28	0,81 %	2	2,55 %	30	6,67 %

Minskad sjukfrånvaro

Det totala sjukfrånvaromålet för 2012 har i samband med tertialrapport 1 justerats till 4,1 procent, efter uppmaning från kommunstyrelsen. Utfallet för 2012 uppgår till 4,4 procent (12 månader rullande, efter november). Slutgiltigt utfall är ännu inte klart.

Förvaltningen har under 2012 prioriterat arbetet med att minska kostnader för korttidssjukfrånvaron (dag 2-14) samt minska antalet långtidssjukskrivna (>90 dagar). Sänkningen av både kort och lång sjukfrånvaro har stagnerat och sjunker inte i samma takt som tidigare. Det strategiska hälsoarbetet med fokus på förebyggande åtgärder bygger på att alla enheter fullföljer sitt uppdrag att minska sjukfrånvaron. Detta arbete är en förutsättning för att nå målen.

Förvaltningen har under 2012 tagit fram en verktygslåda av förebyggande och rehabiliterande åtgärder som finansieras med centrala medel. Medlen har inte tagits i anspråk i den utsträckning som varit möjligt varför förvaltningen kommer att vara aktiv i att informera chefer om de verktyg de har tillgång till och vilka medarbetare som kan vara aktuella för insatser.

Förvaltningen hade vid årets början 300 medarbetare sjukskrivna >90 dagar. Dessa personer har identifierats och berörda chefer har erbjudits stöd i rehabiliteringsarbetet, bland annat genom ett samarbete med Arbetslivsresurs. För att nå målet om sänkt sjukfrånvaro måste chefer vara mer aktiva i arbetet med dessa medarbetare.

Under 2012 har samarbetet med Försäkringskassan utvidgats och förstärkts.

Skolor som anmält intresse för att arbeta med att främja hälsa och sänka den korta sjukfrånvaron har erbjudits utbildningar för medarbetare i bland annat

stresshantering (ACT), hälsa samt även friskvårdsinsatser för medarbetare. Hälsocirklar har startats på dessa 24 skolor.

Deltid- till heltidstjänstgöring

Tillsvidareanställda som har en ofrivillig deltidsanställning ska, om möjligt, erbjudas arbete på heltid. Under 2012 har förvaltningen ställt frågan om intresse för utökad sysselsättningsgrad till samtliga 1 328 deltidsanställda medarbetare. 295 deltidsanställda svarade att de var intresserade. 31 procent av dessa medarbetare har kunnat erbjudas utökad sysselsättningsgrad på den egna enheten. 63 procent av de som anmält intresse kan inte erbjudas utökad sysselsättningsgrad på den egna enheten. Av dessa är cirka hälften intresserade av arbete på annan enhet och/eller med andra arbetsuppgifter. 6 procent av de som ursprungligen tillfrågades är inte längre intresserade av utökad sysselsättningsgrad.

De befattningar det främst gäller är olika kategorier av lärare, skolmåltidsbiträden, skolsköterskor samt barnskötare/elevassistenter.

Arbetsmiljö – Samverkan

Frågan om arbetsgivarens arbetsmiljöansvar, fördelning av arbetsmiljöuppgifter och tillsynsansvaret har utretts inom samverkanssystemet och formulerats i ett vägledande dokument som samtliga skolor tagit del av och implementerat på skolan.

Generella mallar för fördelning av arbetsmiljöuppgifter inom ämnena idrott och slöjd har tagits fram.

Under året har sex arbetsmiljöutbildningar genomförts med deltagande av chefer, skyddsombud och samverkansgruppsledamöter.

Ett antal skolor och enheters samverkansgrupper har efter önskemål fått utbildning i samverkansavtalet. Antalet utbildningar har ökat påtagligt under hösten.

2012 års medarbetarenkät har genomförts och resultaten förmedlats till samtliga enheter. Förvaltningens AMI (aktivt medskapandeindex) blev 78 jämfört med stadens samlade värde som blev 79. Enheter med AMI under 70 har upprättat handlingsplaner.

Jämställdhets- och mångfaldsfrågor för medarbetare

En översyn av utformningen av utbildningsförvaltningens jämställdhets- och mångfaldsplan har genomförts i samarbete med representanter för samtliga avdelningar och projekt Hållbar jämställdhet 2. Ett resultat av arbetet är Jämställdhets- och mångfaldsplan för 2013-2015, som utgör bilaga till verksamhetsplan 2013.

Uppföljning av jämställdhets- och mångfaldsplan 2010-2012 återfinns i bilaga 9.

Omställning - Personalplanering

Genom personalplaneringsprocessen, som primärt är det sätt förvaltningen arbetar för att minimera övertalighet/upsägningar, har omställningsbehoven kunnat lösas för de allra flesta personalkategorier. Det har inneburit att cirka 150 tillsvidareanställda medarbetare har fått ny placering genom matchning mot lediga tjänster.

Gymnasieskolans omstrukturering har medfört ett antal neddragna befattningar där vissa yrkesgrupper inte har kunnat lösas genom personalplanering. Det gäller främst gymnasielärare inom estetiska ämnen samt städare. Uppsägning på grund av arbetsbrist har skett av modersmålspedagoger och modersmåls lärare.

För att minimera konsekvenserna av neddragningsbeslut i verksamheterna har även pensions- och avgångslösningar används. Under året har tio medarbetare beviljats särskild avtalspension finansierat av staden centralt.

KF:S INRIKTNINGSMÅL 3:
3. Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Utbildningsnämnden bidrar i hög grad till att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppfylls. Nämnden redovisar ett underskott om 10,9 mnkr före och ett överskott om 0,5 mnkr efter resultatdispositioner (0,04 promille av nettobudget).

KF:S MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
3.1 Budgeten ska vara i balans

 Uppfylls helt

Nämnden redovisar ett överskott om 0,5 mnkr, efter föreslagna resultatdispositioner. I resultatet ingår intäkter avseende stimulansbidrag för utbyggnad av förskola och kompetensfondsmedel.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Nämndens budgetföljksamhet efter resultatöverföringar	SLK rapporterar	100 %	100 %	VB 2012
 Nämndens budgetföljksamhet före resultatöverföringar	99,9 %	100 %	100 %	VB 2012
 Nämndens prognossäkerhet T2	0 %	+/- 1 %	+/- 1 %	2012

Kommentar: Avvikelsen mellan prognos i tertialrapport 2 (0,0 mnkr) och bokslut (0,5 mnkr) är i reella tal 0,5 mnkr. Inkluderar ingående och utgående resultatfond.

NÄMNDMÅL:
3.1.1 Utbildningsnämnden ökar kostnadsmedvetenheten och prognossäkerheten

 Uppfylls helt

Prognossäkerheten har försämrats något, men varierar mellan enheterna. På övergripande nivå har prognosarbetet försvårats av förändringar i socioekonomisk tilldelning, minskade ersättningsnivåer för tilläggsbelopp samt fördelning av extra medel i slutet av året. Sammantaget för förvaltningen ligger avvikelsen mellan prognos i tertialrapport 2 och bokslut på 0,72 procent.

Analys av resultaträkning – Uppföljning av driftbudget

Utfall jämfört med budget

Driftverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Summa kostnader	15 136,5	15 097,8	38,7
Drift och underhåll	15 083,1	15 044,9	38,2
Kapitalkostnader	53,4	52,9	0,5
Summa intäkter	-1 771,1	-1 721,5	-49,6
Netto	13 365,4	13 376,3	-10,9
Ingående resultatfond från 2011			179,8
Resultatöverföring till 2013			-168,4
Nettoutfall efter resultatfond			0,5

Investeringsverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Investeringsutgifter	90,0	60,0	30,0

Utbildningsnämnden redovisar ett underskott om 10,9 mnkr före och ett överskott om 0,5 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar 0,04 promille av nämndens nettobudget.

Överskottet på kostnadssidan uppgår till 38,7 mnkr. Överskottet återfinns huvudsakligen inom egenregiverksamhet och förklaras främst av lägre lokalkostnader inom gymnasieskola och grund- och gymnasiesärskola.

Underskottet på intäktssidan uppgår till 49,6 mnkr och beror dels på minskad intäkt avseende stimulansbidrag för utbyggnad av förskola och dels på minskad interkommunal ersättning.

Antal barn och elever 2012 framgår av bilaga 2. Uppgifter som är obligatoriska för alla nämnder återfinns i bilaga 3. Bilaga 7 innehåller utbildningsnämndens nyckeltal.

Omslutningsförändringar

Nämnden har under året beslutat om omslutningsförändringar motsvarande 1 184,6 mnkr. De faktiska omslutningsförändringarna uppgick till 1 135 mnkr. Minskningen beror huvudsakligen på minskad intäkt avseende stimulansbidrag för utbyggnad av förskola och interkommunal ersättning.

Utfall jämfört med prognostiserat utfall i tertialrapporter

I nedanstående tabeller redovisas prognostiserade nettokostnader innan resultatdispositioner i årets tertialrapporter och utfall i bokslut 2012. Kommentarer till avvikelser mellan utfall och prognoser återfinns under respektive verksamhetsområde.

Nettokostnader	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Drift och underhåll	13 310,1	13 319,8	13 323,4
Kapitalkostnader	54,1	51,5	52,9
Totalt	13 364,2	13 371,3	13 376,3

Nettokostnader	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Investeringsutgifter	65,0	69,8	60,0

Nettoavvikelser	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Drift och underhåll	-29,9	-81,6	-11,4
Kapitalkostnader	0,3	2,6	0,5
Totalt	-29,6	-79,0	-10,9

Nettoavvikelser	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Investeringsutgifter	25,0	20,2	30,0

Kostnads- och intäktsutveckling

Kostnads och intäktsutveckling, mnkr	2012	2011	Avvikelse
Kostnader			
Förskola	2 330,3	2 216,0	114,3
Grundskola inkl fritidshem	8 931,3	8 477,6	453,6
Grundsärskola	346,2	363,6	-17,5
Gymnasieskola	2 933,7	2 860,3	73,4
Gy särskola	225,4	209,6	15,8
Utbildning för vuxna	20,4	28,7	-8,4
Nämnd och övergrip.	310,6	354,0	-43,4
Summa kostnader	15 097,8	14 510,0	587,8
Intäkter			
Förskola	-490,8	-443,0	-47,8
Grundskola inkl fritidshem	-599,2	-609,4	10,2
Grundsärskola	-29,2	-33,4	4,2
Gymnasieskola	-519,3	-491,6	-27,7
Gy särskola	-49,9	-48,2	-1,7
Utbildning för vuxna	-16,1	-28,0	12,0
Nämnd och övergrip.	-17,0	-32,3	15,3
Summa intäkter	-1 721,5	-1 686,0	-35,6
Netto	13 376,3	12 824,0	552,3

Investeringsverksamhet, mnkr	2012	2011	Avvikelse
Investeringsutgifter	60,0	67,4	-7,4

Driftverksamhet, mnkr	2012	2011	Avvikelse
Intäkter			
Statsbidrag	-603,0	-611,6	8,6
Lokalintäkt	-28,4	-33,9	5,5
Försäljning av verksamhet	-774,9	-755,0	-19,9
Övriga intäkter	-315,2	-285,5	-29,7
Summa intäkter	-1 721,5	-1 686,0	-35,5
Kostnader			
Personalkostnader	6 207,6	6 006,0	201,6
Lokalkostnader	1 527,7	1 499,9	27,8
Entreprenader och köp av verks.	6 254,6	5 862,0	392,6
Övriga kostnader	1 055,0	1 098,1	-43,1
Kapitalkostnader	52,9	44,0	8,9
Summa kostnader	15 097,8	14 510,0	587,8
Netto	13 376,3	12 824,0	552,3

Utbildningsnämndens nettokostnader har ökat med 552,3 mnkr jämfört med 2011. Ökningen motsvarar 4,3 procent. Intäkterna har ökat med 35,5 mnkr och kostnaderna har ökat med 587,8 mnkr.

Budgeten från kommunfullmäktige ökade totalt med 522,3 mnkr jämfört med år 2011. Av ökningen avsåg 279,6 mnkr volymökningar (fler barn/elever) och 308,0 mnkr höjda schabloner (inklusive besparingar). I budgeten låg ett besparingskrav på 69,3 mnkr och ett ökat intäktskrav för statsbidrag för maxtaxa och kvalitetssäkrande åtgärder om 9,7 mnkr. Resterande förändring om 13,7 mnkr avser bland annat stadsgemensam samordning kring förskolefrågor och statliga specialskolor.

Under 2012 har nämndens budget ökat med ytterligare 418,1 mnkr. I samband med kommunfullmäktiges avstämning av mål och budget 2012 minskades nämndens budget med 1,5 mnkr avseende medel för jurist. Nämndens budget har utökats med 82,8 mnkr varav 72,8 mnkr avser kompensation för lärarnas löneavtal och 10,0 mnkr avser inköp av surfplattor till grundskolor. Resterande ökning består huvudsakligen av volymförändringar.

Antal tillsvidareanställda inom förvaltningen den 31 december 2012 var 12 375. De totala personalkostnaderna för nämndens verksamheter 2012 uppgick till 6 207,6 mnkr. Jämfört med 2011 är det en ökning om 201,6 mnkr, vilket förklaras

huvudsakligen av årets löneökningar. Kostnaden för årets löneökningar, för perioden april till december, uppgick till 175,0 mnkr för tillsvidareanställda.

Bokslut per verksamhetsområde

Driftverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Kostnader			
Förskola	2 412,3	2 330,3	82,1
Grundskola inkl fritidshem	9 032,4	8 931,3	101,2
Grundsärskola	303,2	346,2	-42,9
Gymnasieskola	2 855,0	2 933,7	-78,6
Gy särskola	220,5	225,4	-4,9
Utbildning för vuxna	14,4	20,4	-6,0
Nämnd och övergrip.	298,6	310,6	-12,0
Summa kostnader	15 136,5	15 097,8	38,7
Intäkter			
Förskola	-521,0	-490,8	-30,2
Grundskola inkl fritidshem	-633,9	-599,2	-34,7
Grundsärskola	-32,0	-29,2	-2,8
Gymnasieskola	-507,4	-519,3	11,9
Gy särskola	-49,7	-49,9	0,2
Utbildning för vuxna	-14,1	-16,1	2,0
Nämnd och övergrip.	-13,0	-17,0	4,0
Summa intäkter	-1 771,1	-1 721,5	-49,6
Netto	13 365,4	13 376,3	-10,9
Resultat från 2011			179,8
Resultat till 2013			-168,4
			0,5
Driftverksamhet, netto, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Förskola	1 891,3	1 839,5	51,8
Grundskola inkl fritidshem	8 398,5	8 332,0	66,5
Grundsärskola	271,3	317,0	-45,7
Gymnasieskola	2 347,6	2 414,4	-66,8
Gy särskola	170,8	175,5	-4,7
Utbildning för vuxna	0,3	4,3	-4,0
Nämnd och övergrip.	285,7	293,6	-8,0
Netto	13 365,4	13 376,3	-10,9
Resultat från 2011			179,8
Resultat till 2013			-168,4
			0,5

Förskoleverksamhet

Driftverksamhet, Netto, mnkr	Budget	Bokslut	Avvik. före fonder	Avvik. efter fonder
Förskola	1 891,3	1 839,5	51,8	51,8

Utfall jämfört med budget

Förskoleverksamheten redovisar ett överskott om 51,8 mnkr vilket främst förklaras av ett överskott hänförligt till fristående förskolas socioekonomiska anslag. Nämnden har använt detta överskott för att täcka underskott inom andra verksamheter där kostnaden överstiger tilldelningen från kommunfullmäktige. Främst gäller det kostnader för fristående gymnasieskola, fristående gymnasiesärskola samt skolskjuts till fristående särskolor och fristående grundskolor med specialinriktning.

Utfall jämfört med 2011

Kostnaden för förskoleverksamheten har ökat med 114,3 mnkr jämfört med år 2011. De ökade kostnaderna beror främst på att antalet inskrivna barn inom fristående förskolor ökat med drygt 800 barn. Intäkterna har ökat med 47,8 mnkr. Av ökningen beror 9,3 mnkr på ökade statsbidrag för maxtaxa och kvalitetshöjande åtgärder, och 42,2 mnkr på ökade intäkter för stimulansbidrag. Föräldrantäkterna för stockholmsbarn i andra kommuners förskolor har minskat med 0,5 mnkr sedan ansvaret för dessa barns placeringar överfördes till stadsdelsnämnderna den 1 april 2012. Övriga intäktsminskningar inom förskoleverksamheten avser projektintäkter för e-tjänstprogram.

Utfall jämfört med prognos

Bokslutet visar en förbättring med 51,8 mnkr jämfört med tertialrapport 1 och en förbättring med 4,5 mnkr jämfört med tertialrapport 2. Förbättringen jämfört med tertialrapport 1 beror på att under våren beräknades att förskolans socioekonomiska anslag skulle förbrukas. Förbättringen jämfört med tertialrapport 2 beror främst på att kostnaderna för kompetensutveckling av förskollärare blev lägre än beräknat.

Översyn av verksamhetsstöd till barn i behov av särskilt stöd inom fristående förskola

Under året har hanteringen av verksamhetsstödet till barn i behov av särskilt stöd inom fristående förskola setts över. Ansökan, beslut och utbetalning av stöd hanteras från och med kvartal 2 2012 via förskolans anordnarwebb.

Månadsvis tilldelning till fristående förskolor/anordnare

Under 2012 har utbildningsförvaltningen utrett möjligheterna för övergång till en månadsvis tilldelning till fristående förskolor. Ett förslag med anledning av utredningen presenteras under 2013.

Grundskola, fritidshem och grundsärskola

Driftverksamhet, Netto, mnkr	Budget	Bokslut	Avvik. före fonder	Avvik. efter fonder
Grundskola inkl fritidshem och grundsärskola	8 669,8	8 649,0	20,8	13,0

Utfall jämfört med budget

Grundskoleverksamheten inklusive fritidshem och grundsärskola redovisar ett överskott om 20,8 mnkr före och ett överskott om 13 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar 2,4 promille av nettobudgeten före och 1,5 promille av nettobudgeten efter resultatdispositioner.

Överskottet återfinns inom egen regi och beror framför allt på att grundskolestaben har haft en reserv för att kunna täcka anslagsenheterens underskott och de resultatenheter som har underskott som överstiger 5 procent. Reserven behövde inte användas fullt ut eftersom skolornas resultat blev bättre än prognostiserat. Dessutom återfinns ett överskott avseende lokalhyror. Det beror dels på att det för 2012 budgeterades en halvårseffekt för det nya SISAB-avtalet som inte började gälla under året och dels på att vissa paviljonger blev försenade.

Inom fristående verksamhet finns ett underskott som huvudsakligen beror på ökade kostnader för skolskjuts till fristående grundskolor med specialinriktning, fristående grundsärskola och grundskola i andra kommuner, totalt 23,4 mnkr.

Den totala kostnaden för verksamhetsstödet har uppgått till 325,8 mnkr varav 173,1 mnkr avser egen regi och 152,7 mnkr fristående verksamhet. Det motsvarar ett underskott om 82,8 mnkr jämfört med budget. I samband med tertialrapport 2, då underskottet beräknades bli 100 mnkr, beslutades att minska ersättningsnivåerna för verksamhetsstödet med 25 procent under sista kvartalet för att minska det prognostiserade underskottet. Övrigt underskott finansierades genom en minskning av det socioekonomiska anslaget på 55 mnkr fördelat på samtliga huvudmän. Ett överskott om 25,0 mnkr från förvaltningens reserv överfördes dessutom till verksamhetsstödet.

Avvikelse jämfört med budget beror dels på att fler elever berättigats till verksamhetsstöd och dels på att den genomsnittliga ersättningsnivån har ökat till följd av att fler elever berättigats till verksamhetsstöd i de högsta behovsgrupperna. Den totala kostnaden för verksamhetsstöd har för kommunala skolor varit oförändrat och för fristående skolor med allmän inriktning minskat främst på grund av färre elever med verksamhetsstöd från vår till höst. Ökningen beror således på en markant ökning av främst elevantalet men även det genomsnittliga ersättningsbeloppet hos de fristående skolorna med specialinriktning.

Kostnaden för modersmål blev totalt 178 mnkr varav 49,1 avser fristående verksamhet och 128,9 mnkr egen regi.

Uppföljning av tilläggsbelopp för verksamhetsstöd

Rättspraxis, som vuxit fram under 2012, visar att tilläggsbelopp ska utgå till insatser för elever med omfattande behov av särskilt stöd som inte är kopplade till undervisningssituationen. Av Stockholms stads budget för tilläggsbelopp inom grundskola betalades under 2012 knappt hälften ut till stöd för åtgärder kopplade till undervisningssituationen, vilket visar att Stockholms system för tilläggsbelopp är mer generöst än vad skollagen och rättspraxis kräver.

Fristående skola, fritidshem och grundsärskola/annan kommun

Fristående grundskola och fritidshem redovisar ett underskott om 13,6 mnkr. Underskottet beror huvudsakligen på ökade kostnader för skolskjuts till fristående grundskolor med specialinriktning. Ersättning för stockholmselever i andra kommuners skolor visar ett överskott om 2,7 mnkr. Utbetalning av ersättning till andra kommuner görs löpande mot faktura. Nämndens budget grundar sig på ett genomsnitt av antalet inskrivna barn vid vår- och höstavläsning. Då antalet stockholmselever i andra kommuner minskat, blir nämndens kostnad lägre än tilldelningen från kommunfullmäktige.

Fristående grundsärskola och grundsärskola i andra kommuner redovisar ett underskott om 12,5 mnkr, varav 10,9 mnkr avser skolskjuts och 1,6 mnkr stockholmselever i andra kommuners grundsärskolor. Underskottet beror på att den faktiska kostnaden för skolskjuts och för stockholmselever i andra kommuner inte täcks av schablonen.

Grundskola, fritidshem och grundsärskola i egen regi

Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem redovisar ett överskott om 30,2 mnkr före, och ett överskott om 22,5 mnkr efter, resultatdispositioner. Under 2011 minskade skolorna sina upparbetade resultatfonder och under 2012 har de minskat ytterligare men endast med 3,3 mnkr jämfört med 51,3 mnkr 2011. Grundskolornas resultat före resultatdispositioner har förbättrats med 54,2 mnkr jämfört med 2011. Det visar att skolornas arbete med att anpassa sina organisationer har gett effekt. Av de 120 grundskoleenheterna redovisar hälften ett överskott eller nollresultat om totalt 58,4 mnkr före fonder medan den andra hälften har ett underskott om totalt 91,5 mnkr.

Under våren har en genomlysning gjorts av Alviksskolans kostnads- och intäktsutveckling år 2008-2011. Sedan införandet av verksamhetsstödet 2010 har ersättningen till skolans hörselklasser minskat och skolan har de två senaste åren redovisat underskott. Under 2012 har skolan tilldelats en extra ersättning om 5 mnkr men redovisar trots det ett underskott om 4 mnkr. Syftet med genomlysningen har varit att hitta en modell för ersättning till hörselklasserna inom ramen för egen regi. Den nya modellen kommer att införas under 2013 enligt beslut i verksamhetsplanen och innebär att skolan får ett anslag som finansieras av det socioekonomiska anslaget för egen regi samt att det interkommunala priset avseende verksamhetsstödet för hörsel elever höjs med 25 procent.

Hässelby Villastads skola har haft en elevminskning under de två senaste åren, framför allt är det elever i årskurs 4 och 6 som söker sig till andra skolor. Jämfört med höstterminen 2011 har elevantalet vid Hässelby Villastads skola minskat med ytterligare 30 elever och sammantaget är elevminskningen 120 elever jämfört med läsåret 2010/2011. Trots arbetet med att se över organisationen redovisar skolan ett underskott även 2012 om 1,8 mnkr.

Före detta S:t Örjans skolor redovisar ett underskott om 10,4 mnkr som i huvudsak beror på försenade organisationsförändringar. Under 2012 har undervisningsgrupperna lokaliserats ut till en mottagande grundskola och anslagsenheten avvecklas helt från och med årsskiftet. Verksamheten hade också ca 25 elever färre inför läsårsstarten hösten 2012, än inför starten 2011, vilket innebär minskade intäkter. Under 2013 fortsätter arbetet med omorganisationen samt att anpassa verksamheten till efterfrågan av grupper med särskilda inriktningar.

I bilaga 5 kommenteras respektive skolas resultat.

Uppföljning av användningen av socioekonomiskt tilläggsanslag

Användningen av det socioekonomiska tilläggsanslaget inom den kommunala grundskolan har undersökts ur ett ekonomiskt perspektiv under 2012. Socioekonomiskt tilläggsanslag per skola har satts i relation till bokförda kostnader och personalsammansättning. Utredningen har funnit att fördelningen av kostnader och personal är relativt lika mellan skolor med varierande socioekonomiska förutsättningar men vissa skillnader kan urskiljas.

Utfall jämfört med 2011

Nettokostnaden för verksamhetsområdet grundskola inklusive fritidshem samt grundsärskola har ökat med 450,4 mnkr jämfört med år 2011, vilket motsvarar cirka 5,5 procent. Bruttokostnaden har ökat med 436 mnkr medan intäkterna har minskat med 14,4 mnkr. Kostnadsökningen beror främst på att antalet stockholmselever i grundskola har ökat med 2 179 elever jämfört med år 2011. Minskningen på intäktssidan beror framför allt på minskade intäkter för interkommunala elever och minskade statsbidrag. Samtidigt har föräldrantäkterna för fritidshemmen ökat till följd av det ökade barnantalet med 1 540 barn. Volymökningen medför ökade personalkostnader, ökade kostnader för inventarier, entreprenader och externa köp av verksamhet. Schablonen till grundskola och fritidshem höjdes med 2 procent respektive 1,8 procent år 2012.

Utfall jämfört med prognos

I likhet med tidigare år har osäkerhet i prognosarbetet inneburit att det avsatts reserver inom grundskolestaben som också ska täcka anslagsenheternas underskott.

Jämfört med tertialrapport 1 har resultatet försämrats med 1,3 mnkr efter resultatdispositioner men jämfört med tertialrapport 2 är försämringen 3,6 mnkr.

Kostnaderna för verksamhetsstöd, som ökat med 2,8 mnkr jämfört med prognosen, är svåra att bedöma eftersom den absoluta merparten av besluten för höstterminen fattas retroaktivt i november och december.

Både enheterna och grundskolestaben har i bokslutet ett bättre resultat än prognostiserat, vilket innebär att enheterna tar med sig ett större överskott till 2012 jämfört med prognosen i tertialrapport 2. Grundskolestaben har skapat ett överskott för att täcka anslagsenheternas underskott och resultatenheterens underskott som överstiger 5 procent. Nettoutfallet av de underskott som ska täckas blev 40,7 mnkr. Jämfört med 2011 är underskottet som täcks av grundskolestaben 0,6 mnkr högre.

Månadsvisa prestationsavläsningar för grundskolan

Utbildningsförvaltningen har tillsammans med SLK under 2012 undersökt möjligheterna för månadsvisa prestationsavläsningar inom grundskolan, förskoleklass, grundsärskola och fritidshem enligt ett uppdrag från kommunfullmäktige. Utredningen har funnit en övergång möjlig och en månadsvis avläsning kommer att användas från och med 1 januari 2013.

Gymnasieskola

Driftverksamhet, Netto, mnkr	Budget	Bokslut	Avvik. före fonder	Avvik. efter fonder
Gymnasieskola	2 347,6	2 414,4	-66,8	-44,7

Verksamheten omfattar stadens hela gymnasieverksamhet i egen regi samt fristående och internationella skolor. Utbildningsnämnden har även kostnadsansvar för stockholmselever som går i gymnasieskolor i andra kommuner och landsting.

Utfall jämfört med budget

Gymnasieverksamheten redovisar ett underskott om 66,8 mnkr före och ett underskott om 44,7 mnkr efter resultatdispositioner. Kostnadssidan redovisar ett underskott om 81,4 mnkr och intäktssidan ett överskott om 14,7 mnkr.

Fristående verksamhet redovisar ett underskott om 26,2 mnkr.

Gymnasieverksamheten i egen regi redovisar ett underskott om 50,7 mnkr före och ett underskott om 28,6 mnkr efter resultatdispositioner.

Stockholmselever i andra kommuner visar ett underskott om 7,3 mnkr.

De ökade kostnaderna jämfört med budget beror på svårigheter för gymnasieskolorna i egen regi att anpassa verksamheten till det minskande elevantalet. Ansökningarna till yrkesprogrammen har minskat även inför läsåret 2012/2013

vilket påverkar skolornas organisation och därmed också deras ekonomi. Skolorna arbetar med att se över sina tjänstefördelningar och strama åt sin inre organisation.

Av de 25 gymnasieskolorna i egen regi visar 6 skolor överskott, 3 skolor ett nollresultat och 16 skolor underskott. De skolor som uppvisar sämst resultat i förhållande till sin omslutning är Scengymnasiet, Farsta gymnasium, Norra Real och Ross Tensta gymnasium. Scengymnasiet har under året samlokalerats med S:t Eriks gymnasium och beslut om nedläggning av Farsta gymnasium har fattats. Norra Real och Ross Tensta gymnasium kommer att ingå i gymnasieområde 2 från och med 2013. Tre gymnasieområden har förbättrat sina resultat jämfört med 2011, område 8 (Globala gymnasiet/Kungsholmens gymnasium), område 6 (Enskede Gårds gymnasium/Stockholms Hotell- och restaurangskola) och område 7 (ESS gymnasiet/Sprintgymnasiet). Underskotten på skolorna kompenseras i viss mån av överskott avseende lokalkostnader beroende på lägre hyror och ej genomförda ombyggnadsprojekt om 17 mnkr.

Snittkostnaden/programkostnaden per elev i Stockholms gymnasieskolor har ökat med 350 kronor 2012 beroende på en dyrare programmix – fler elever på de individuella programmen - vilket innebär en kostnadsökning för egenregi med 6,0 mnkr, delvis kompenseras detta av ökade interkommunala intäkter.

Kostnaderna har ökat även för elever i fristående gymnasieskolor samt för stockholmselever i andra kommuner. Budgeten i nämndens verksamhetsplan 2012 baseras på tilldelningen från kommunfullmäktige. Den faktiska snittkostnaden per program har varit högre än den schablon nämnden får för gymnasieskolan. Även kostnaderna för verksamhetsstöd visar ett underskott. De avtal som tidigare fanns med fristående skolor med specialinriktning har löpt ut och till stor del ersatts med verksamhetsstöd.

Den inom Kommunförbundet Stockholms län införda elevdatabasen (UEDB), har inneburit behov av nya rutiner för alla kommuner i Stockholms län kring hanteringen av de interkommunala eleverna. Länsgemensamma principer och rutiner för bland annat säkerställande av korrekt elevantal, retroaktiva rättelser och ersättning för elever på program som inte ingår i den länsgemensamma prislistan saknas till stor del fortfarande. Till exempel har det varit 122 fler interkommunala elever enligt underlag från UEDB än det som beräknades vid tertialrapport 2. För Stockholm har det faktum att hela programkoden inte kan ses i elevdatabasen i kombination med att det är elevens hemkommun som lägger in priset fått stora konsekvenser avseende uppföljningen av de interkommunala intäkterna. För att säkerställa att staden får rätt intäkt krävs kontroll på elevnivå varje månad.

De ökade intäkterna jämfört med budget avser i huvudsak interkommunala elever, statsbidrag och intäkter från arbetsmarknadsnämnden.

I bilaga 6 kommenteras respektive skolas resultat.

Utfall jämfört med 2011

Kostnaderna har ökat med 2,6 procent och intäkterna har ökat med 5,6 procent jämfört med år 2011. Ökningen på kostnadssidan beror i huvudsak på ökade kostnader för fristående gymnasieskolor och interkommunala elever, ökade lönekostnader, ökade lokalkostnader och ökade kostnader för it och telefoni. Ökade interkommunala intäkter samt ökade statsbidrag förklarar ökningen på intäktssidan. Schablonen till gymnasieskolan höjdes med 1,7 procent år 2012.

Utfall jämfört med prognos

Gymnasieverksamhetens resultat är 40,7 mnkr sämre än vad som redovisades i tertialrapport 1 vilket beror dels på att egenregiskolornas resultat försämrats, dels på ökade kostnader för elever i fristående gymnasieskolor. Jämfört med tertialrapport 2 har prognosen försämrats med 11,4 mnkr vilket i huvudsak beror på ytterligare försämring av egenregiskolornas resultat samt ökade kostnader för stockholmselever i andra kommuner.

Antalet interkommunala elever under andra halvåret har blivit 122 fler än det som beräknades vid tertialrapport 2 och avläsning, vilket innebär att schablonutdelningen är ca 5,1 mnkr för låg.

Prognosen för gymnasieskolorna i egen regi försämrades i och med att resultatet av gymnasieantagningen stod klart, med ett minskat antal elever till höstterminen 2012, ca 150 elever färre än vad skolorna hade prognostiserat. Även elevantalet på de yrkesinriktade programmen blev lägre än beräknat.

Utredning av fördelning av medel för elever med extraordinära behov

En utredning av gemensamma regler för resurser till elever med omfattande behov av särskilt stöd inom kommunal och fristående gymnasieskola har genomförts under året. Under hösten 2012 har KSL initierat en översyn av kommunernas fördelning av resurser till dessa elever som syftar till gemensamma riktlinjer för arbetet med tilläggsbelopp inom samverkansområdet. Utbildningsförvaltningen avvaktar resultatet av KSL:s översyn inför förslag till beslut om hur Stockholms stads egen utredning ska hanteras.

Gymnasiesärskola

Driftverksamhet, Netto, mnkr	Budget	Bokslut	Avvik. före fonder	Avvik. efter fonder
Gymnasiesärskola	170,8	175,5	-4,7	-4,7

Utfall jämfört med budget

Gymnasiesärskolan redovisar ett underskott om 4,7 mnkr.

Egen regi

Egen regi visar ett överskott om 5,0 mnkr, vilket förklaras av lägre lokalkostnader.

Fristående verksamhet

Fristående gymnasiesärskola och stockholms elever i andra kommuners gymnasiesärskola redovisar ett underskott om 9,7 mnkr. Underskottet beror på att den faktiska kostnaden för gymnasiesärskolan inte täcks av schablonen. Flertalet elever i fristående gymnasiesärskola har valt individuellt program vars programpris skiljer mest mot schablonen.

Utfall jämfört med 2011

Egen regi

Kostnaden för gymnasiesärskolan har ökat med 15,8 mnkr jämfört med år 2011, vilket motsvarar 7,6 procent. Intäkterna har ökat med 1,7 mnkr vilket motsvarar 3,6 procent. Kostnadsökningen i egen regi förklaras i huvudsak av att enheterna har ökade personalkostnader om 4,9 mnkr, ökade lokalkostnader om 1,8 mnkr, ökade kostnader för inventarier om 2,3 mnkr samt att skolskjutskostnaden ökat med 1,3 mnkr. Intäktsökningen förklaras av ökade intäkter för korttidstillsyn. Elevantalet har ökat med 4 stockholms elever.

Fristående verksamhet

Kostnaden för fristående gymnasiesärskola och gymnasiesärskola i andra kommuner har ökat med 4,5 mnkr jämfört med år 2011. Ökningen beror på att det genomsnittliga elevantalet har ökat med 12 elever och att elevpengen höjts.

Utfall jämfört med prognos

Resultatet för gymnasiesärskolan har försämrats med 1,1 mnkr jämfört med tertialrapport 1 och försämrats med 2,9 mnkr jämfört med tertialrapport 2. Försämringen beror på att elevantalet ökade mer än beräknat från vår- till höstterminen vilket innebar ökade kostnader för skolskjuts och för stockholms elever i andra kommuners gymnasiesärskolor.

Skolskjuts

Skolskjutskostnaderna uppgår till 24,2 mnkr och total genomsnittlig kostnad per elev om 70 500 kr. Total kostnad avseende egen regi uppgår till 11,4 mnkr, vilket ger en genomsnittlig kostnad per elev om 47 200 kr. Motsvarande för fristående skolor är total kostnad om 11,0 mnkr respektive 132 100 kr per elev. För elever i annan kommun är den totala kostnaden 1,8 mnkr och genomsnittlig kostnad per elev 95 100 kr. Kostnader avseende elever med SL-kort är medräknade i de genomsnittliga beloppen men inte elever med självskjuts.

Den lägre genomsnittskostnaden per elev i egen regi förklaras med att drygt hälften av eleverna reser med SL-kort. Elever i fristående skolor och stockholms elever i annan kommun tillhör i större utsträckning de högre behovsgrupperna och åker i högre grad med taxi eller specialfordon.

De skolor som har högst kostnad är skolor med verksamhetsträning, har elever med grav utvecklingsstörning samt har rullstolsburna elever. Likaså åker elever i de högre behovsgrupperna med taxi eller specialfordon.

Skolskjutskostnader i egen regi

Skolor med hög andel elever som reser med SL-kort har ett bättre ekonomiskt resultat än skolor med hög andel elever som åker taxi respektive specialfordon. Skolor som har elever i IV-programmet med inriktning verksamhetsträning har oftast högre skolskjutskostnader då det är svårare att samåka och dessa elever är i större grad i behov av specialfordon med hög framkörningsavgift.

Skolor som har elever med vistelse på avlastningsboende har högre kostnader då en förändrad och ofta längre resväg till och från boendet ger högre kostnad. Den förändrade resvägen försvårar även samåkning.

Resursfördelning till gymnasiesärskolan

Under hösten 2012 har ett projekt genomförts med syfte att se över resursfördelningen i samband med införandet av den nya gymnasiesärskolan läsåret 2013/2014. Projektet utmynnade i ett förslag som innebär att de nya nationella programmens programpeng i gymnasiesärskolan ska överensstämja med motsvarande program i gymnasieskolan (exklusive ersättning för SL-kort) samt att tilläggspengen för respektive behovsgrupp ska vara densamma oavsett program. Utöver detta innebär förslaget att lika villkor mellan kommunala och fristående skolor uppnås i större utsträckning än tidigare genom att skolskjutskostnaderna fördelas på ett likvärdigt sätt mellan elever i kommunala respektive fristående skolor.

Justering av interkommunal ersättning danselever hösten 2012

Justering av den interkommunala ersättningen för elever på Kungliga Svenska Balettskolan har inte skett då elevförändringen varit liten och inte medfört några större förändringar varken på de totala intäkterna eller på priset per elev.

Uppföljning av programpeng när Gy 2011 är implementerat

Uppföljning av peng och kostnader för programmen i Gy 11 är ännu inte genomförd, men planeras till 2013 då kostnaderna för hela 2012 finns tillgängliga.

Nämnd och övergripande verksamhet

Driftverksamhet, Netto, mnkr	Budget	Bokslut	Avvik. före fonder	Avvik. efter fonder
Nämnd och övergrip.	285,7	293,6	-8,0	-11,0

Utfall jämfört med budget

Nämnd- och övergripande verksamhet redovisar ett underskott om 8,0 mnkr före och 11,0 mnkr efter resultatdispositioner. Fonden avser uppdragsavdelningen för

lärande och elevhälsa. Underskottet orsakas i huvudsak av ökade kostnader för it-konsulter, bland annat avseende skolornas webbsidor.

Utfall jämfört med 2011

Kostnaderna för nämnd- och övergripande verksamhet har minskat med 28,2 mnkr jämfört med föregående år. Under 2012 var kostnaderna för övergången till GS-IT lägre än under tidigare år.

Utfall jämfört med prognos

Resultatet för nämnd- och övergripande verksamhet har försämrats med 14,9 mnkr jämfört med tertialrapport 1 och förbättrats med 6,5 mnkr jämfört med tertialrapport 2. Förbättringen beror på att reserven på förvaltningsledningen inte har behövts användas.

Resultatenheter

Ingående fond 2012 mnkr	
Grundskola	
Ingående fond resultatenheter 2012	140,6
Ingående fond resultatenheter avvecklade i bokslut 2011	-11,1
Totalt ingående fond grundskola	129,6
Gymnasieskola	
Ingående fond resultatenheter 2012	32,0
Ingående fond resultatenheter avvecklade i bokslut 2011	-2,3
Totalt ingående fond gymnasieskola	29,7
Övriga	
Ingående fond uppdragsavdelningen	20,5
Totalt ingående fond	179,8
Utgående fond 2012 mnkr	
Grundskola	
Resultatenheter med överskott (79)	171,0
Resultatenheter med underskott (25)	-33,7
Resultatenheter med fond +/-0 (0)	0,0
Totalt utgående fond grundskola	137,3
Gymnasieskola	
Resultatenheter med överskott (5)	19,4
Resultatenheter med underskott (6)	-11,8
Resultatenheter med fond +/-0 (0)	0,0
Totalt utgående fond gymnasieskola	7,6
Övriga	
Utgående fond uppdragsavdelningen	23,5
Totalt utgående fond	168,4

Förvaltningen föreslår att nämnden hemställer om att kommunstyrelsen beslutar att resultatenheternas resultat för 2012, ett sammanlagt överskott om 168,4 mnkr,

överförs till utbildningsnämnden 2013. Resultatenheter redovisas i bilaga 3 och anslagsenheter i bilaga 4.

Grundskolor

Resultatenheterna har med sig en ingående fond om 129,6 mnkr i överskott, inklusive avvecklade resultatenheternas underskott om 11,1 mnkr. De avvecklade resultatenheternas underskott täcks av budgeterad reserv inom grundskolestaben.

Resultatenheternas utgående fond uppgår till 137,3 mnkr, vilket fördelar sig med ett överskott om 171 mnkr och ett underskott om 33,7 mnkr. Resultatenheterna hade en ingående fond om 140,6 mnkr.

Fonderna har framför allt använts till omställningskostnader för att möta upp för minskade elevintäkter och anslag samt ökade kostnader för IT och livsmedel. Endast några enheter har planerat användningen av fonderna till bl.a. kompetensutveckling och lokalanpassningar.

I enlighet med stadens regler för ekonomisk förvaltning föreslås att 8 skolor avvecklas som resultatenheter i bokslutet som följd av att de har redovisat underskott två år i rad. De skolor som avvecklas är Johan Skytteskolan, Solbergaskolan, Eriksdalsskolan, Högalidsskolan, Katarina södra skola, Matteusskolan, Alviksskolan och Bromstensskolan. Jämfört med verksamhetsplan 2013 har det skett en del förändringar. Blackebergsskolan, Nybohovsskolan och Nytorpsskolan föreslås bli kvar som resultatenheter eftersom de har redovisat överskott i bokslut 2012.

I verksamhetsplanen 2013 beslutades att 2 anslagsenheter som redovisat överskott två år i rad ska inrättas som resultatenheter 2013. I bokslutet redovisar även Vinstagårdsskolan överskott för andra året i rad och blir därmed också inrättad som resultatenhet 2013.

Grundskoleavdelningen kommer även under år 2013 att fortsätta arbetet med att noga följa den ekonomiska utvecklingen både på enhets- och verksamhetsnivå. Uppföljningar kommer att göras varje månad för att möjliggöra åtgärder i ett tidigt skede inom de enheter som signalerar stora budgetavvikelser i huvudsak i form av underskott, men även stora överskott. Den löpande ekonomiska uppföljningen ska, liksom tidigare, inkludera ekonomiska analyser och åtgärdsförslag.

Gymnasieskolor

Resultatenheterna redovisar ett underskott om 30,8 mnkr före och ett underskott om 6,4 mnkr efter resultatdispositioner.

Resultatenheterna hade med sig en ingående fond om 32 mnkr och för med sig en utgående fond om 7,6 mnkr.

Av gymnasieskolans 17 enheter är 11 resultatenheter. Av dessa visar 3 enheter överskott och 8 visar underskott som årets resultat. 2 skolor med underskott täcker detta med sin ingående fond. Skolorna har använt sina fonder för att parera intäktsminskningar med anledning av det lägre elevantalet samt ökade kostnader för satsningar på it samt Gy 11.

Norra Real, Ross Tensta gymnasium och Östra Real visar underskott som överstiger 5 procent av bruttobudgeten varför 6,3 mnkr belastar gymnasieenheten.

Norra Real, Ross Tensta gymnasium, Spånga gymnasium och Östra Real har redovisat underskott två år i rad och inrättas enligt beslut i verksamhetsplan 2013 som anslagsenheter.

Anslagsenheter

Grundskolans 16 anslagsenheter redovisar sammanlagt ett underskott om 21,2 mnkr. 7 enheter redovisar överskott om 4,1 mnkr medan 9 enheter redovisar underskott om 25,3 mnkr.

Gymnasieskolans 6 anslagsenheter redovisar ett sammanlagt underskott om 18,2 mnkr. 1 enhet visar överskott, 2 enheter visar nollresultat och 3 enheter visar underskott.

Analys av balansräkning

Balansräkning, mnkr	2012	2011	Avvikelse
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	168,5	157,1	11,4
Maskiner och inventarier	168,5	157,1	11,4
Omsättningstillgångar	1 085,3	1 151,4	-66,1
Kundfordringar	106,1	182,4	-76,3
Diverse kortfristiga fordringar	15,7	16,1	-0,4
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	962,8	952,0	10,8
Kassa och bank	0,7	0,9	-0,2
Summa	1 253,8	1 308,5	-54,7
Skulder och eget kapital			
Eget kapital	-225,9	-244,1	18,2
Kortfristiga skulder	-1 027,9	-1 064,4	36,5
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	-10,5	-7,6	-2,9
Leverantörsskulder	-873,6	-862,6	-11,0
Övriga kortfristiga skulder	-11,7	-18,4	6,7
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-132,1	-175,9	43,8
Summa	-1 253,8	-1 308,5	54,7

Balansräkning

Förvaltningen har periodiserat hyror, statsbidrag, timlöner, övertid och mertid samt övriga kostnader och intäkter utifrån enheterna och avdelningarnas uppdrag.

Förvaltningen har, liksom tidigare år, valt att periodisera kostnader och intäkter på 50 tkr eller högre.

Tillgångar

Anläggningstillgångarna uppgår till 168,5 mnkr. Orsaken till den relativt låga ökningstakten är att investeringsutrymmet på 90 mnkr inte har använts fullt ut samt att avskrivningarna har ökat de senaste åren.

Kundfordringarna har minskat kraftigt med 76,3 mnkr till 106,1 mnkr vilket motsvarande en minskning med 42 %. Orsaken är att betalningsrutinerna för interkommunala ersättningar har förändrats under året. Genom införandet av ett avräkningsförfarande genom den läns-gemensamma gymnasiedatabasen skapas numera inga fakturor. Rutinen innebär att kommunerna reglerar sina skulder varje månad mot tidigare fakturering som skedde 2-4 gånger per år.

Diverse kortfristiga fordringar har minskat marginellt till 15,7 mnkr. Här ligger bland annat löneskulder, fordringar mot staten med mera.

De förutbetalda kostnaderna avser kostnader för främst hyror och ersättning till fristående förskolor och skolor. De förutbetalda kostnaderna har ökat marginellt till 962,8 mnkr. Upplupna intäkter har minskat beroende på förändrade rutiner efter införandet av den läns-gemensamma databasen. Förändringen innebär att fakturor inte längre utgår utan att kommunerna får ett betalningsunderlag och reglerar med aktuell kommun.

Kassa/Bank har minskat till 0,7 mnkr på grund av minskat antal förskottskassor.

Skulder och eget kapital

Förändringen av eget kapital beror till största del på att resultatfonderna. Nettot av över- och underskott för resultatenheter har minskat med 18,2 mnkr.

Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder innebär en ökning till 10,5 mnkr. Orsaken är främst att en statsbidragsintäkt avseende arbetsmarknadsnämnden felaktigt inkommit till nämnden.

Leverantörsskulden uppgår till 873,6 mnkr vilket innebär en marginell ökning. Ökningen beror främst på interna leverantörsskulder mot idrottsnämnden och servicenämnden.

Övriga kortfristiga skulder har minskat genom att skulder till staten är lägre. Det beror på förändrade utbetalningsregler avseende VFU och att medel för ett antal större projekt förbrukas under året.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har minskat med 43,8 mnkr. Förändringarna är i hög grad beroende på hur inköp gjorts under december samt hur leverantörerna fakturerat. Andra enskilda förklaringar är att Volvo IT minskat med 16 mnkr och uppbokningen av ankomstregistrerade poster är 12,8 mnkr lägre. Att kostnader till andra kommuner är 20 mnkr lägre har en delförklaring i rutinförändringarna med den länsgemensamma databasen.

Investeringar

Investeringsverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Investeringsutgifter	90,0	60,0	30,0
Investeringsverksamhet, mnkr	2012	2011	Avvikelse
Investeringsutgifter	60,0	67,4	-7,4
Nettokostnader	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Investeringsutgifter	65,0	69,8	60,0
Nettoavvikelser	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Investeringsutgifter	25,0	20,2	30,0

Förvaltningens investeringsbudget uppgår till 90,0 mnkr. Investeringsutgifterna uppgick till 60 mnkr, varav 7 mnkr avser gymnasieskolor, 52,4 mnkr avser grundskolor och 0,6 mnkr övriga verksamhet. Jämfört med år 2011 har utgifterna minskat med 7,4 mnkr.

26,9 mnkr av investeringsutgifterna gick till kapacitetshöjande åtgärder som leder till skolans totala kapacitet höjs, och övriga satsningar har gjort på digitala verktyg, miljön och tillgänglighet.

Kapitalkostnader

Kapitalkostnaderna uppgår till 52,9 mnkr vilket är 0,5 mnkr mindre än vad som beräknats i nämndens budget.

KF:S MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

3.2 Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva

Uppfylls delvis

Utbildningsnämnden har under 2012 tagit ställning till inriktningsärenden för skollokaler om totalt cirka 3 100 nya elevplatser. Den utbyggnadsvolymen ligger på en relativt hög nivå, men det innebär inte att utbyggnadstakten kommer att motsvara behovet.

Grundskoleavdelningens och tillhandahållaravdelningens medborgarfrågor fördes över till KC. Ytterligare områden överförs under 2013.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
------------------	------------------	--------	-------------	--------

 Administrationens andel av de totala kostnaderna	3,6 %	2,8 %	minska	2012
--	-------	-------	--------	------

Kommentar: Nettoökningen på de baskonton som definieras som administration är 34 mnkr. Ökningen kan i huvudsak hänföras till två saker. Den ena är ökade kostnader för konsulter, varav 15,6 mnkr byggkonsulter till följd av utbyggnad av grundskoleverksamheten i egen regi och 3,3 mnkr it-konsulter inför upphandling av ny skolplattform. Den andra är att grundskolorna har ökade kostnader för administrativa entreprenader med 10,3 mnkr, främst avseende köp från serviceförvaltningen. Dessa kostnader har tidigare inte ingått i indikatorn då de före 2012 fördelats ut på interna konton, vilka ej ingår i indikatorn. Nämndens kostnader för it-användare, såväl elever som personal, ingår i indikatorn.

 Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen	5 st	15 st	tas fram av nämnden	2012
---	------	-------	---------------------	------

Kommentar: Då årsmålet angavs omfattade det såväl skolor/enheter i egen regi som fristående skolor. Utfallet gäller enbart skolor/enheter i egen regi.

NÄMNDMÅL:

3.2.1 Utbildningsnämnden ökar resurserna till kärnverksamheterna genom en effektivare administrations- och lokalhantering

 Uppfylls helt

Projektet Skolbyggnation för ett växande Stockholm

Under de närmaste tio åren beräknas antalet barn och ungdomar i grundskoleålder öka med cirka 27 000. I budget 2011 fick kommunstyrelsen och utbildningsnämnden gemensamt i uppdrag att ta fram en plan för att möta ökningen av antalet grundskolebarn. Utredningen ”Skolplanering för ett växande Stockholm” presenterades under september 2011 och utbildningsförvaltningen har med anledning av utredningens initierat projektet Skolbyggnation för ett växande Stockholm. Projektet ska leverera förslag till beslut för att förvaltningen på ett rimligt sätt ska säkerställa barns och ungdomars tillgång till skola i ett växande Stockholm. I uppdraget ingår också att ta fram ett funktionsprogram för

grundskola. Under året har seminarium för elever, föräldrar och personal genomförts för att inhämta synpunkter och erfarenheter som bör ligga till grund för framtida skolbyggnation.

Antalet grundskoleelever i egen regi prognostiseras öka med ca 18 000 elever från år 2011, då utredningen Skolplanering för ett växande Stockholm presenterades och fram till år 2020. Det är en ökning med ca 1 500 elever från elevantalsprognos 2011 till elevantalsprognos 2012. Elevantalsökningen hanteras endast delvis genom nybyggnation och förutsätter därför effektivare användning av befintliga lokalytor.

Utbildningsnämnden har från och med verksamhetsplan 2012 till och med verksamhetsplan 2013 förelagts inriktningsärenden om totalt cirka 3 100 nya elevplatser, exklusive Konradsberg då stor osäkerhet råder om möjligheten att etablera grundskola där. Den utbyggnadsvolym utbildningsnämnden förelagts i form av inriktningsärenden ligger på relativt hög nivå, men det innebär inte att utbyggnadstakten kommer att motsvara behovet. Tillfälliga lösningar kommer därför att krävas fram till att permanent kapacitet finns tillgänglig. Osäkerhet råder dels kring befintliga skolors möjligheter att effektivisera sin lokalanvändning och öka sina elevantal, samt de fristående skolornas möjlighet att expandera i den omfattning som den kommunala elevantalsprognosen förutsätter.

Bussenhusskolans lokaler avvecklades sommaren år 2012 i syfte att få bättre balans mellan lokaltillgång och behov. Av samma anledning har beslut tagits om att avveckla Bredbyskolan sommaren år 2013.

Attraktiva gymnasieskolor

Under året har förvaltningen tittat på möjligheten att utöka antalet antagningsplatser på gymnasieskolor med högt söktryck. Förslag presenteras under 2013.

Lokaleffektivisering gymnasieskolan

Förvaltningen har under året utrett samordning av olika yrkesutbildningar, Scen-gymnasiet har flyttats från Skärholmen till S:t Eriks gymnasium. Höstterminen 2012 flyttades Vård- och Omsorgscollege till nya lokaler på Kungsholmen. Utbildningsnämnden har beslut om förändringar för Frans Schartau, Farsta och Brännkyrka.

Efter diskussioner med hörselorganisationerna avser förvaltningen att återkomma till utbildningsnämnden med ett nytt förslag till lokalisering av gymnasieutbildning för elever med hörselnedsättning/dövhet.

Nytt ramavtal med SISAB

Ett nytt ramavtal har börjat gälla den 1 januari 2013. Under hösten har implementering av avtalet genomförts inom förvaltningen.

Förvaltningen har arbetat med inventering av mark där parkeringsplatserna finns idag. Detta för att säkra skolgårdsytor, handikapparkeringar och framtida mark för byggnation. En säkerhetsaspekt har också tagits med i bedömningen av p-platserna. Elavtalen som det i nya ramavtalet ingår i hyran har inventerats och i samarbete med SISAB förts över vid årsskiftet.

Fortsatt långsiktigt arbete med tillgänglighetsanpassning av lokaler

I samverkan med SISAB har tillgänglighetsanpassningar slutförts på Farsta gymnasium och Akalla grundskola.

Långsiktig plan för upprustning av skolköken

Under 2012 har en bruttolista på kök som behöver upprustas sammanställts. Under 2012 fattades beslut om köksombyggnad på Örbyskolan samt Bandhagens skola. Flera kök renoveras i samband med större ombyggnationer och kapacitetsökning.

Hyreskostnader i peng

Under 2012 har en utredning gjord om att lägga ut hyreskostnader till skolorna. Ytterligare analyser behövs innan förslag till beslut kan överlämnas till utbildningsnämnden.

Fakturering fritidsklubbar

Under oktober startade integrationen mellan Bosko och Agresso avseende fakturering av fritidsklubbar. Skolorna lägger in mellanmålsavgiften i Bosko och debitering göra termins- eller månadsvis. Även den fasta avgiften debiteras denna väg en gång per termin.

Svar på skrivelse angående byggande av passivhus-skola i N:a Djurgårdsstaden

I skrivelsen (bilaga 12) föreslås att utbildningsförvaltningen ska verka för och beställa en skolbyggnad med lägst passivhusstandard i N:a Djurgårdsstaden samt att i samverkan med SISAB, Exploateringskontoret och Stadsbyggnadskontoret arbeta för en tävling för utformningen.

Grundprincipen för passivhus är en energiförbrukning är så låg som möjligt (effektbehov på 10W/m²,år). Principen är att egenvärme från människor som vistas i lokalerna samt spillvärme från belysning med mera räcker för att värma upp lokalerna.

Fördelen med passivhus-skola är att hyreskostnader som är kopplade till energiförbrukning blir låga och dessutom så ger en passivhusskola ett pedagogiskt mervärde då en sådan skola sprider kunskap om den senaste miljötekniken vidare ut i samhället genom skolans många brukare.

Utbildningsförvaltningen ser positivt på passivhus så länge det inte påverkar verksamheten, är kostnadsdrivande, samt att bygg- och projekteringstiden blir längre. Energikostnader ligger i ramavtalet på fastighetsägaren, (oftast SISAB), vilket gör att det framförallt ligger i SISAB:s intresse att bygga energieffektiva skolor.

Överföring av medborgarfrågor till kontaktcenter, KC

Överföring av medborgarfrågor till Serviceförvaltningens kontaktcenter, KC, har förberetts. Förvaltningen har tillsammans med KC identifierat frekventa medborgarfrågor, uppdaterat och reviderat uppgifter på www.stockholm.se, på intranätet och på andra fora. Syftet med överföringen har främst varit att öka tillgängligheten för medborgarna. Huruvida syftet uppnåtts är ännu för tidigt att avgöra med säkerhet.

Under hösten inleddes genomförandet med att grundskoleavdelningens och tillhandahållaravdelningens medborgarfrågor fördes över till KC. Ytterligare områden överförs under 2013.

Rapport över genomförd internkontroll

I bilaga 8 finns en rapport över den 2012 genomförda internkontrollen.

Redovisning av e-tjänstprojekt

Redovisning av e-tjänstprojekt 2011 återfinns i bilaga 13.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
 Genomsnittlig hyra pedagogiska lokaler per kvadratmeter	965 kr/kvm	950 kr/kvm	2012
 Genomsnittlig hyreskostnad pedagogiska lokaler per elev/studerande	15 708 kr/elev	15 400 kr/elev	2012
 Genomsnittlig yta per elev/studerande, kvm	16 kvm	16 kvm	2012

Synpunkter och klagomål

Inkomna synpunkter och klagomål som gäller kommunal grund- eller gymnasieskola hanteras kontinuerligt enligt de förvaltningsgemensamma rutinerna.

Under året har det inkommit 93 nya ärenden från Skolinspektionen som gäller den kommunala grundskolan. 54 av ärendena gäller kränkande behandling och 39 ärenden gäller elevens skolsituation i övrigt (exempelvis rätt till utbildning,

särskilt stöd, bristande information). Av dessa ärenden har 16 föranlett kritik och 18 har lämnats utan kritik. 59 ärenden har inte beslutats av Skolinspektionen ännu.

Under året har det inkommit 30 nya ärenden från Skolinspektionen som gäller den kommunala gymnasieskolan. 13 av ärendena gäller kränkande behandling och 17 ärenden gäller elevens skolsituation i övrigt (exempelvis utbildningens innehåll, rätt till stöd, bristande information). Av dessa ärenden har 1 föranlett kritik och 5 har lämnats utan kritik. 24 ärenden har inte beslutats av Skolinspektionen ännu. Sammantaget har 21 klagomål inkommit som sorteras under tillhandahållaravdelningens uppdragsområde. Samtliga klagomål har lämnats in skriftligt utom ett, inget klagomål har varit anonymt. I de allra flesta fall har information lämnats om det område som klagomålet syftar på. Ett klagomål angående avslag på ansökan om skolskjuts ledde till ändring av beslutet. När klagomål gällt felaktiga uppgifter på stadens hemsida har uppgifterna korrigerats.

Två klagomål gällde att avgifter ska betalas till fritidshem under de månader som platsen inte används. Åtta av de inkomna klagomålen sorteras under information och informationssystem och gäller bland annat uppgifter på Jämför service som inte är korrekta. I kategorin övrigt finns tio klagomål, tre av dessa gällde sänkningen av tilläggsbidraget. Två av dessa gällde för lång handläggningstid (ansökning om utökning av antalet platser för fristående förskola och tilläggsbelopp). Ett klagomål som inkommit som sorteras under övrigt gäller att tilläggsbelopp under 100 000 kronor inte utbetalas och ett klagomål i kategorin övrigt har avsett orättvisa kring hur terminskort, SL-kort, delas ut till elever. Ett har avsett avslag på ansökan om skolskjuts under en tidsbegränsad period.

Till kontaktcenter har följande synpunkter och klagomål med mera kommit in som avser utbildningsnämndens ansvarsområde.

	Fristående förskoleverksamhet	Fritidshem	Grundskoleverksamhet	Gymnasieverksamhet	Förskoleklass	TOTALT
Beröm	1	1	1	0	0	3
Idé	4	4	9	10	5	32
Klagomål	42	12	58	17	13	142
TOTALT	47	17	68	27	18	177